

Afgørelser – Reg. nr.:

Fredningen vedrører:

Bemærkninger

Domme

Taksationskommissionen

**Miljø- og
Fødevareklagenævnet**

Fredningsnævnet

Forslag

Dispensationer: sidst i filen med den nyeste til sidst

Fredning af Kær Vestermark i Sønderborg Kommune

**Afgørelse truffet af
Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
den 15. december 2016**

Indholdsfortegnelse:

1. Indledning	side 3
2. Fredningsområdet	side 4
3. Fredningsforslaget	side 4
4. Forslag til fredningsbestemmelser	side 15
5. Reviderede forslag til fredningsbestemmelser	side 26
6. Fredningsnævnets afgørelse	side 43

Bilag:

Bilag 1: Areal- og lodsejerliste

Kortbilag:

Kortbilag 1: Fredningskort i 1:4.000 og oversigtskort i 1:25.000

Afgørelse
afsagt den 15. december 2016
om fredning af
Kær Vestermark i Sønderborg Kommune

Indledning

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune har den 2. juli 2015 fremsat forslag om fredning af Kær Vestermark i Sønderborg Kommune.

Hovedformålet med fredningen er at bevare og forbedre områdets landskabelige værdier og sikre, at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante – og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsforslaget blev behandlet på et offentligt møde den 3. september 2015. Efter mødet blev behandlingen af sagen udsat på skriftlige bemærkninger med frist til den 1. november 2015 og Danmarks Naturfredningsforenings og Sønderborgs Kommunes eventuelle reviderede fredningsforslag med frist til den 1. december 2015.

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune reviderede fredningsbestemmelserne og fredningskort og sendte den 25. november 2015 de reviderede fredningsbestemmelser og fredningskort til Fredningsnævnet. Revisionen omfattede navnlig præcisering af fredningsbestemmelser og fredningskort.

Fredningsnævnet sendte de reviderede fredningsbestemmelser til de organisationer m.v., der havde været indkaldt til det offentlige møde den 3. september 2015.

Fredningsnævnet afholdt den 29. januar 2016 et møde med Sønderborg Kommune om Spejderlejren 2017 og Sønderborg Kommunes helhedsplan.

Fredningsnævnet afholdt den 30. juni 2016 et møde med Sønderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om fredningsforslaget herunder om Spejderlejren 2017.

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune reviderede fredningsbestemmelserne og fredningskortet og sendte den 26. august 2016 de reviderede fredningsbestemmelser og fredningskort til Fredningsnævnet. Revisionen omfattede navnlig præcisering af fredningsbestemmelser og fredningskort.

Fredningsnævnet sendte de reviderede fredningsbestemmelser til de organisationer m.v., der havde været indkaldt til det offentlige møde den 3. september 2015.

Fredningsnævnet ved formanden Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj har deltaget i behandlingen af afgørelsen.

Fredningsområdet

Ifølge fredningsforslaget omfatter forslaget 143,58 ha og omfatter ejendommene matr.nr. 198 og 336 Kær, Ulkebøl, Sønderborg Kommune. Sønderborg Kommune er registreret ejer af ejendommene.

Fredningsområdet er Kær Vestermark og Kær Vig, der afgrænses mod vest af Alssund. Mod nord løber fredningsgrænsen i skellet mod Kær Vig, og mod øst ligger grænsen i skellet mellem det tidligere øvelsesareal og dyrkede marker. Mod syd ligger grænsen mellem øvelsesarealet og Sønderborg renseanlæg.

Ca. 1 km. nordøst for Kær Vestermark ligger skovområdet Mosen, som er en del af det tidligere øvelsesareal og ligeledes omfattet af fredningsforslaget.

Planmæssige forhold mv.

Der er ingen eksisterende fredninger inden for det område, der foreslås fredet. Området har status som landzone.

Fredningsområdet er i kommuneplan 2013-2025 betegnet som landområde og jordbrugsområde. Der er ingen lokalplanlagte områder inden for det område, der foreslås fredet.

Sønderborg Kommune har udarbejdet en helhedsplan for Kær Vestermark.

Af beskyttet natur inden for fredningsområdet findes der ca 33 ha som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper. Disse 33 ha omfatter både overdrev, moser, strandeng og søer. Desuden er godt 11 ha omfattet af sø- eller åbeskyttelseslinjen, godt 63 ha er beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen og godt 23 ha har fredskovspligt. Endelig er der 838 meter beskyttede sten- og jorddiger.

Fredningsforslaget

1. Baggrunden for forslaget

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune har anført følgende om baggrunden for forslaget om fredning af Kær Vestermark:

” ...

Kær Vestermark ligger på Als, og er en del af Kær Halvø lige umiddelbart nord for Sønderborg. Området har indtil 2014 været øvelsesplads for Hærens Sergentskole efter Forsvarsministeriet i 1963 overtog arealet.

Mange af forsvarets arealer indeholder store naturværdier i form af et rigt dyre- og planteliv samt store, sammenhængende landskaber. De påvirkninger, landskabet har været udsat for, er ofte gået helt uden om forsvarets øvelsespladser. Nogle øvelsespladser har ligget i naturtilstand i flere generationer, enkelte har aldrig været

rørt, og den naturlige flora og fauna har haft gode muligheder for at udvikle sig frit. Kær Vestermark fremtræder i dag som et kulturlandskab, der har sin oprindelse i de store landboreformer i slutningen af 1700-tallet med en række udflyttede gårde fra landsbyen Kær og rester af der til hørende gamle hegn vinkelret på kysten, småskove samt nyere hegn og småplantninger. Da Kær Vestermark ikke har været traditionelt intensivt opdyrket siden 1963 og gårdene ikke været beboede henligger området uopdyrket i græs med høslet og mange små vandhuller. Dette gør tilsammen området til et meget attraktivt fugleområde trods skydebanen i den nordlige del af området. En lille skovparcel med gammel bondeskov i skoven Mosen godt og vel 1 km nordøst for Kær Vestermark, har også tilhørt forsvaret som øvelsesplads, og er en del af det fredede område.

Baggrunden for fredningssagen er, at Forsvarsministeriet besluttede at afhænde Kær Vestermark som led i nedlægningen af Sønderborg Kaserne. 1. maj 2014 overtog Sønderborg Kommune på den baggrund området.

Det er DN og kommunens klare opfattelse, at det er værdifuldt, at bevare Kær Vestermark ubebygget og offentligt tilgængeligt. Samtidig er det sagsrejsernes ønske, at den planlagte Spejdernes Lejr 2017 uanset det fremsatte fredningsforslag skal kunne finde sted i overensstemmelse med den plan, som Sønderborg Kommune er i gang med at udarbejde for spejderlejrens afvikling.

Formålet med fredningen er at bevare og udvikle områdets naturværdier og rekreative potentiale samt at sikre offentlig adgang overalt på det tidligere øvelsesareal, Fredningsområdet omfatter, ud over selve øvelsesområdet på ca. 137,5 ha, tillige af en skovparcel nordøst for Kær Vestermark ved Ulkebøl Nørremark på ca. 6 ha.

2. Fredningsforslagets afgrænsning

Kær Vestermark og Kær Vig afgrænses mod vest af Alssund. Mod nord løber fredningsgrænsen i skellet mod Kær Vig, og mod øst ligger grænsen i skellet mellem det tidligere øvelsesareal og dyrkede marker. Mod syd ligger grænsen mellem øvelsesarealet og Sønderborg renseanlæg.

Cirka 1 km. nordøst for Kær Vestermark ligger skovområdet Mosen, som er en del af det tidligere øvelsesareal og ligeledes omfattet af fredningsforslaget.

Fredningsforslagets afgrænsning fremgår endvidere af kortbilag 1.

3. Beskrivelse af fredningsområdet

Geologi

Landskabets geologiske historie kan føres tilbage til slutningen af sidste istid (weichsel-istide, ca. 115.000-10.000 år siden). Fra Sverige og Norge bredte det imponerende nordeuropæiske isskjold sig hen over den nordlige halvkugle og dækkede størstedelen af Danmark med enorme ismasser.

Da isfronterne omsider smeltede tilbage, var der i området omkring Kær Vestermark opstået et nyt landskab. Inde under isen havde isens voldsomme kræfter modelleret landskabet og skabt nye landskabsformer. Isen bevægede sig konstant og store mængder smeltevand søgte til stadighed ud mod isranden. På grund af det høje tryk fra det fortsat tilstrømmende smeltevand og isens bevægelse, blev de underliggende jordlag langsomt slebet af og materialet blev ført med af såvel is som vand. Mens isen fortsat gled hen over underlaget, blev materialet afsat – partikel for partikel og lag for lag. På den måde er der blevet opbygget et lag af moræner, fra 15 til 30 meter tykt, hvis nederste del er ældst, og øverste yngst.

Hvor moræneaflejringerne således er afsat under istiden, er jordbunden i den nordlige del af øvelsespladsen omkring Kær Vig formet efter istiden. Området har, efter at isen trak sig tilbage, været så tilpas lavt, at der er opstået søer. Disse søer groede til i den efterfølgende varmetid. Da plantemateriale kun nedbrydes langsomt under vandmættede, anaerobe forhold, blev der dannet tørvebund af det ophobede, uomdannede organiske materiale. I dag er godt 2 % af Kær Vestermark mose.

Bebyggelses- og bevoksningsstruktur

På Kær Vestermark ligger der, tilbagetrukket fra kysten, en række spredte gårde i landskabet, der formodentlig er udflyttede gårde fra landsbyen Kær i forbindelse med den sidste udskiftning af landsbyen i 1793. Den overordnede hegnsstruktur med hegn vinkelret på kysten er også en rest fra de store landboreformers tid og er i dag præget af landbrugets strukturudvikling, der allerede satte sit præg på landskabet i begyndelsen af 1900-tallet og har ført til større marker og dermed færre hegn. Flere af hegnene på Kær Vestermark er mere markante, fyldige og artsrige end man normalt ser, da området ikke har været traditionelt intensivt dyrket siden 1963. Mens området har været forsvarrets øvelsesplads er der blevet plantet nye hegn og kulisseagtige småplantninger, der skaber en mosaik af bevoksning, der bryder græsmarkerne mellem de øst-vestgående hegn op, og sammen med småskove, krat og hegnsstruktur danner små - middelstore landskabsrum. Bevoksningerne fungerer som effektive spredningskorridorer for insekter, fugle og pattedyr.

Den vestvendte kystskrænt ned mod Als Sund er bevokset af et smalt bælte af gammel skov og krat og i tilknytning her til er der 3 små, gamle skovpartier oven for kystskrænten. Her til kommer den lille skov ved Lykkegård langs vejen Vestermark.

Da Kær Vestermark ikke har været traditionelt intensivt opdyrket siden 1963 og gårdene i samme periode ikke været beboede, som følge af Forsvarets brug af arealet,

henligger de største arealer i dag som græs med høslet hvor en række små vandhuller og moseområder har fået lov at blive liggende.

Kær Vig nord for Kær Vestermark er en afsnøret fjordarm, som er en af landets allertidligste eksempler på inddæmningsarbejde. Startende med en række mindre moseområder i østenden ligger vigen i en lang tunneldal, der snor sig markant ud mod Als Sund og fortsætter på vestsiden af sundet i dalen fra Sandbjerg Mølledam op til Nydam Mose.

Kulturhistoriske spor

Sønderborg og omegn blev under krigen 1864 centrum for de voldsomste og dermed blodigste krigshandlinger. Sønderborg er i første omgang kendt for den månedlange belejring af Dybbølstillingen og efterfølgende slag den 18. april. Men den 29. juni 1864 angreb preussiske tropper øen Als i en vanskelig og dristig operation, som kronedes med held og dermed definitivt afgjorde krigen til fordel for de allierede Preussen og Østrig. De to slagmarker Dybbøl Banke og Arnkil er derfor fredede områder og administreres af Naturstyrelsen.

Området Kær Vestermark og landsbyen Kær blev ved slaget om Als ramme om det sidste og afgørende slag mellem den danske reserve og den fremrykkende preussiske hovedstyrke. Både i landsbyen Kær og langs Vestermark i udkanten af Kær Vestermark finder man mindsten og krigergrave for de faldne. De fleste gårde på Kær Vestermark lyder årstallet 1864, så det er sandsynligt, at de er blevet beskadiget ved de voldsomme krigshandlinger.

Området er pga. sin historie og efterfølgende landbrugsmæssige relativt ekstensive anvendelse som øvelsesplads ideelt til levendegørelse af den nationalt betydningsfulde historie om krigen 1864. Noget man ikke kan gøre på de fredede slagmarker på Dybbøl Banke, der præges af de mange monumenter og krigergrave og derfor må behandles med den fornødne respekt.

Hvert år samles flere hundrede aktører fra mange lande for over en hel weekend i juni at genopføre det afgørende slag under de rette forhold og på det historisk korrekte tidspunkt. Begivenheden, der kaldes "Kampen om Als", vokser år for år, da krigen 1864 er betydningsfuld set i et europæisk perspektiv. Krigen 1864 kan ses som det

første skridt mod den nationale samling af de mange små og store tyske stater i et stort Tyskland, som vi kender det i dag.

Tekniske Anlæg

I dag er der flere af forsvarets tekniske anlæg tilbage i området. Det drejer sig i nord ved Kær Vig om skydebanen, der er omgivet af et voldanlæg. Her ligger også gården Bygegård, som på grund af at være omkranset af et højt pigtrådshegn får karakter af teknisk anlæg. I syd ved Sønderborg Renseanlæg ligger Forsvarets øvelsesbane og midt i området et bunkersanlæg godt skjult i bevoksning.

Naturtyper

Græsklædte arealer og overdrev

Størstedelen af arealerne på Kær Vestermark henligger i græs med mange øst-vestgående levende hegn. Der er i området anlagt volde og foretaget beplantninger. Arealerne er forpagtet ud og har i mange år været drevet med høslæt af en lokal landmand efter aftale med forsvaret. På grund af den forholdsvis intensive landbrugsdrift fremstår arealerne i dag som en overvejende monoton, græsartevegetation, der er tydeligt kulturpåvirket, men som har udviklet sig siden 1962 til et botanisk interessant område. Tidligere blev en stor del af området gødet, men det ophørte omkring 2002. De tørre dele af de græsklædte arealer vil med den rigtige pleje/drift med tiden og såfremt der ikke gødes kunne udvikle sig til en interessant og artsrig overdrevsnatur, hvilket allerede i dag ses en del steder i særligt den kystnære del af området. Fredningen bevirker, at der ikke længere kan hverken gødes, sprøjtes eller omlægges, hvilket vil understøtte udviklingen af en langt større biodiversitet inden for en årrække.

Krat

Spredt på arealet er der mindre nyere beplantning og selvgroede krat. Særligt de selvgroede krat er værdifulde som levested for områdets dyreliv.

På skrænten mellem Kær Vestermark og Alssund er der en gammel selvsået bevoksning. Løvtræsbæltet består primært af hjemmehørende træer og buske som udvikler sig naturligt i fri dynamik med den uregulerede kyst. Den autentiske natur langs kysten har høj naturkvalitet og bidrager væsentligt til biodiversiteten indenfor fredningen. Enkelte steder er der gennem tiden blevet reguleret i vegetationen for at sikre en udsigt over Alssund. Fredningen sikrer, at naturskoven langs skrænten bevares med fri succession på nær eksisterende og få nye udsigtskiler. Udsigtskilerne defineres i plejeplanen.

Skov

Nordøst for den primære militære øvelsesplads, råder kommunen over en parcel af skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Skovområdet er en rest af gammel bondeskov og består primært af blandet løvskov i varierende alder med en fin underskov. Skovbunden er fugtig og gennemskåret af et grøftesystem. På arealet findes enkelte sjældne planter, bl.a. gøgelilje og skovhullæbe. Skoven fremstår generelt som et meget varieret skovbillede med forskellige træarter i varierende aldre. Skovbundsvegetationen er frodig, om end områdets hidtidige anvendelse som

bivuakeringsområde og deraf følgende hyppige nedgravninger, nogle steder har efterladt skovbunden bar. Der er en udbredt mangel på gamle og døde træer, der er vigtige for en lang række dyr og insekter. Skoven bærer generelt ikke præg af intensiv skovdyrkning – et billede der dog brydes ved skovvejen, hvor en indhegnet nykultur af birk, bøg og ask er anlagt langs vejen.

Syd og vest for skydebanen ved Bygegård ligger en skov med højstammet monokultur af eg med en undervegetation af skov-elm og tjørn. Centralt i skoven har et større parti døde elme fået lov at blive stående til stor gavn for f.eks. insekter og hulrugende fugle. Skoven er drevet på traditionel forstlig vis.

Ved Løkkegård ligger Løkkegård Skov som biologisk set er meget varieret. Hvor den østlige del tydeligt bærer præg af intensiv øvelsesbrug og hyppige nedgravninger, er den vestlige del – ellesumpen – meget interessant. Ellesumpen er et fint eksemplar på en for Nordeuropa enestående biotoptype.

Søer, vandhuller og moser

Spredt over øvelsespladsen brydes de ensartede slettelandskaber af en række mindre vandhuller. Alle de små vandhuller og vådområder fungerer som levesteder og trædesten for områdets dyre- og planteliv. Vådområdenes plejetilstand er dog generelt dårlig, og plejetiltag er tiltrængt. Et uigennemtrængeligt krat af træer og buske omgiver nogle vandhuller og overskygger mange steder den åbne vandflade. Foruden at nedsætte vandtemperaturen betyder den massive opvækst også en forringet vandkvalitet, da træer og buske kaster bladmateriale i vandet – organisk materiale, som kun nedbrydes langsomt i ferskvand.

Nogle af vandhullerne har endvidere meget stejle brinker – af og til næsten lodrette skrænter. Foruden at begrænse etableringen af en egentlig vandhulsvegetation betyder de stejle skrænter, at der sjældent findes en lavvandet, varm bredzone, der er betingelsen for padders ynglesucces.

I enkelte af de bedste vandhuller findes den på landsplan sjældne løvfrø. Mange af de øvrige vandhuller er dog potentielle løvfrø-lokaliteter, og der er ingen tvivl om, at dens udbredelse på øvelsespladsen ville være større, hvis vandhullernes kvalitet på øvelsespladsen generelt blev forbedret.

Vandløb

Med undtagelse af enkelte, åbne vandløbsstrækninger ledes størstedelen af øvelsespladsens overfladevand bort fra terrænet via rørlagte dræn og grøfter.

Hvor udformningen af det naturlige, snoede vandløb igennem Fiskebæk Slugt giver god vandføring og varieret lystilgang, har særligt vandløbet sydvest for Løkkegård skov en – ud fra biologisk synspunkt – uhensigtsmæssig udformning. Vandløbet, der er rørlagt på størstedelen af strækningen, er etableret med det primære formål at kunne lede varierende vandmængder fra kraftvarmeværket bort, men udgravningen har været så effektiv, at også den tilstødende ellesump er blevet drænet. Vandløbet er meget dybt med stejle, næsten lodrette kanter og havde under markregistreringen lav, stillestående vandføring.

Dyre- og planteliv

Fugleliv

I ornitologisk henseende er øvelsespladsen en vigtig lokalitet som yngleområde for rovfugle bl.a. musvåge, tårnfalk og spurvehøg.

Det fremgår desuden af DOF's database, at der er registreret både havørn, blå kærhøg, hedeheg og engsnarre i området inden for de seneste år.

Når man taler om Kær Vestermark stammer den mest usædvanlige observation af fugle fra årene 2003-07, hvor lokaliteten var i fokus som landets første og foreløbigt eneste dokumenterede (i 2006) fund af ynglende sydlig nattergal. Kær Vestermark er for Sønderborg Kommune et af de bedste ynglesteder for almindelig nattergal. Tidligere kunne den findes i nogle skel sydøst for Bygegård, medens den de sidste år har opholdt sig ved den lille sø nord for Løkkegård.

Af andre spændende ynglefugle udover sydlig nattergal, kan nævnes, at rødrygget tornskade er truffet hyppigt ynglende omkring Bygegård.

Derudover er der truffet rigtig mange arter på tidspunkter og med en adfærd, der tyder på, at de er potentielle ynglefugle. Det gælder for Kær Vestermarks tilfælde: allike, broget fluesnapper, blåmejse, bogfinke, bynkefugl, bysvale, dompap, engpiber, fasan, gransanger, græshoppesanger, grønirisk, grå fluesnapper, gråkrage, gråspurv, gulbug, gulspurv, gærdesanger, gærdesmutte, gøg, halemejse, havesanger, husrødstjert, husskade, hvid vipstjert, jernspurv, korttået træløber, kærsanger, landsvale, løvsanger, munk, musvit, nattergal, ringdue, rødhals, rødstjert, sangdrossel, sanglærke, skovskade, skovspurv, solsort, sortkrage, stillits, stor flagspætte, stær, tornirisk, tornsanger og vibe.

...

Pattedyr

Hare, rådyr, mår og ræv er for nylig observeret i området og/eller listet i Fugle og Natur. Grævling er, ifølge Fugle og Natur, sidst observeret i 2006, og det er derfor uvist om den stadig er i området.

Som en del af DN Sønderborgs flagermusprojekt er der observeret flagermus flere steder på Kær Vestermark. Arterne er ikke blevet verificeret, men der er tale om mindst 3 og muligvis 4 forskellige arter: syd flagermus, brunflagermus, dværg flagermus og pipistrel flagermus. Der er observeret mindst 6 flagermus arter omkring Sandbjerg Gods, som er lige på den anden side af Alssund og det vurderes at mange af disse arter vil kunne forekomme på Kær Vestermark.

Alle flagermus arter i Danmark er fredet og på Habitatdirektivets Bilag IV, og Danmark har derfor en forpligtigelse til at beskytte de områder som flagermus bruger til at jage og opholde sig i.

Padder

Der findes flere forskellige padder i området, blandt andet løvfrø, stor vandsalamander, lille vandsalamander, skrubtudse og butsnudet frø.

Løvfrøen er en af vores mest spændende padder. Den lever det meste af sit liv klatrende rundt på grene og blade af buske og træer. Den yngler i små solbeskinnede vandhuller i Østjylland, på Als, Lolland og Sydbornholm, og altså også i fredningsområdets vandhuller i Sønderborg. Vandhullerne på Kær Vestermark er vigtige for løvfrøen, fordi de er egnede ynglelokaliteter.

Løvfrøen er generelt gået meget tilbage. Den er forsvundet fra 97 % af de vandhuller, hvor den fandtes i 1950. Tilbagegangen er nu stoppet, og den samlede danske bestand er nu på vej frem igen.

Tidligere var den største trussel opfyldning af vandhuller. Nu er det mere tilgroning og overgødskning af vandhuller.

Løvfrøen er listet som opmærksomhedskrævende på den danske gulliste 1997. Betegnelsen angiver, at arten gennem de sidste 20 år er gået betydeligt tilbage, eller at dens levesteder er indskrænket betydeligt.

De seneste års oprensning af nogle af vandhullerne har været meget gavnlige for padderne, og det kan i dag konstateres at eksempelvis den grønne løvfrø er i fremgang. Det vurderes at der fremadrettet bør ske en oprensning af vandhullerne hver 5-6 år hvis padderne fortsat skal kunne trives i området.

I kommuneplanen er hele fredningsområdet indsatsområde for både stor vandsalamander og løvfrø.

Krybdyr

Der er observeret snog og almindelig firben.

Botanik

Botanikken på græssletten er hovedsagligt fløjlsgræs, draphavre, alm. rapgræs, hundegræs, rødsvingel og krybhvene. Der ses også udbredt forekomst af græsbladet fladstjerne og kantet perikon, hovedfrytle, Hieracium nemorivagum (høgeurt art) samt stedvis forekomst af vellugtende gulaks, foruden mælkebøtte, lancetbladet vejbred,

alm. syre, hvidkløver, fin kløver og gåsepotentil, samt enkelte maj gøgeurter og skovhullæber.

Skovenes træarter er stilkeg, ask, fuglekirsebær, bævreasp, skovelm, hvidtjørn, avnbøg, bøg, parklind, dunbirk, hassel, sitkagran, hyld, rød-el, mirabel og ahorn.

Kratlignende bevoksninger består overvejende af slåen, tjørn, kornel, hassel, kvalkved, hunderose og benved, men også havtorn og syren og rynket rose.

Søernes vegetation er overvejende bredbladet dunhammer, alm. vandranunkel, knæbøjlet rævehale, manna-sødgræs, grenet pindsvineknop, svømmende vandaks, vandrøllike, tagrør, vandpileurt og vejbredekeblad.

Af karakteristisk mosevegetation kan nævnes top star, næbstar, blærestar, tagrør, bredbladet dunhammer, vandmynte, lodden dueurt, sværtevæld, alm. mjørdurt, vandmynte, kær tidsel, eng karse og hyldebladet baldrian.

Karakteristisk vegetation i vandløbene er lodden dueurt, sideskærm, alm. fredløs, manna-sødgræs, knæbøjlet rævehale, tagrør, tykakset star og vandmynte.

...

Beskyttet natur

Af beskyttet natur inden for fredningsområdet findes der ca 33 ha som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 om beskyttede naturtyper. Disse 33 ha omfatter både overdrev, moser, strandeng og søer. Desuden er godt 11 ha omfattet af sø- eller åbeskyttelseslinje, godt 63 ha er beliggende inden for strandbeskyttelseslinjen og godt 23 ha har fredskovspligt. Endelig er der 838 meter beskyttede sten- og jorddiger.

Offentlighedens adgang

Der er adgang på Øvelsespladsen og i den lille skov nordøst for området. Fredningsforslaget lægger op til at uanset fremtidige ejere, så skal der også fremover være adgang for alle og hele døgnet.

Der er i dag fire steder, hvor det er muligt at komme helt ud til kysten inde fra Kær Vestermærk. Går man langs vandet er strækningen fra rensningsanlægget i syd til Kær Vig i nord mange steder vanskelig eller umulig for passage på grund af træbevoksning, tagrør og smal eller ikke-eksisterende strandbred. Fredningsforslaget rummer mulighed for at der etableres sammenhængende sti vest om rensningsanlægget og videre ovenfor kystskrænten i hele fredningsområdets længde nord-syd.

Kær Vig er privatejet og dermed alene åben for offentlighedens færdsel ad eksisterende stier og markveje og på arealer, som er udyrkede og uhegnede, jf. naturbeskyttelseslovens §§ 24 og 26. Stien over dæmningen er således åben for gående færdsel. Sønderborg Kommune vil arbejde på at skabe sammenhængende stisystemer nordpå til Arnkilsø og østpå til Hestehave. Dette giver mulighed for en fin rekreativ vandretur.

Friluftsliv

Hele det område der foreslås fredet er interessant for ornitologer, og der er da også både organiserede ture og private fugleinteresserede som besøger området hele året.

Her ud over er der mange både organiserede og uorganiserede grupper, som i dag bruger området hele året, herunder blandt andet vandrere, ryttere, cyklister, løbere, skiløbere, hundeluftere og hundetrænere.

Bygninger på Kær Vestermark

Kær Vestermark indbefatter 6 gårde, 2 bygninger til foreninger, en bunker, en skydebane, en kulisse (nærkampus) samt en forhindringsbane (FUT). Bygningerne er i meget forskellig stand, lige fra nyistandsat til ruiner og dette sætter selvfølgelig nogle begrænsninger på, hvordan de kan tænkes anvendt fremover. I det følgende beskrives bygningerne med deres tilstand og nuværende brug.

Møllestedgård blev opført i 1864 og er den sydligste gård lige syd for selve øvelsesområdet. Gården har historisk værdi, idet den udgjorde den sydligste del af kampen om Als. Bygningerne er i god stand med funktionelt køkken og mødelokaler. De bruges i øjeblikket af Hjemmeværnet og Historiecenteret har opbevaring af nogle kanoner. Den ene lade er en stor åben bygning som før er brugt til at øve golfspil.

Frydendal gård blev opført i 1864, og bygningerne er i meget forskellig stand. Stuehuset er svært angrebet af svamp og det vil kræve et større arbejde at gøre det brugbart. En del af laden er brugt til opbevaring, og her er der meget højt til loftet. Den sidste del af laden er i rigtig god stand og er blevet brugt til opbevaring af uniformer og lign.

Ammunitionsmagasinet opført i 1982. Bunkeren bliver brugt af Politiet, hjemmeværnet og historiecenteret til opbevaring af sprængstoffer, krudt og potentielt farlige beslaglagte objekter.

Løkkegård stuehus blev opført i 1866, og de resterende bygninger i 1870. Bruges i øjeblikket af Flyvehjemmeværnet, diverse depoter og opbevaring af gamle Danfoss og Linak opfindelser. Der har tidligere været køreskole, og flere lokaler er indrettet til undervisning. Stuehuset er i brugbar stand med flere små lokaler, et større mødelokale og et køkken. En af laderne bruges til depot og der er et undervisningslokale i en af laderne, som kan opvarmes. Derudover er et område lavet om til værksted og der er 3 separate garager. Endelig er der en lav bygning afskåret fra de andre bygninger, som bruges til træning i ABC (Atomare, Biologiske og Kemiske substanser).

Nærkampuset blev opført i 1968 og er ikke andet end kulisser, som bruges til at træne nærkamp i bygninger.

Fiskebækgård blev bygget i 1864, men har ikke været brugt i omkring 15-20 år. Det er en ruin med sammenstyrtende tage og er delvist aflukket for at forhindre adgang, da der er nedstyrtningssfare.

Bygegård blev bygget i 1908 og er nyligt istandsat. Den bruges blandt andet til arrangementet Kampen om Als, hvor frivillige fra flere lande kommer for at hjælpe. Her bruges Bygegård til opbevaring, omklædning, husning mm. Den har været brugt til base og værksted for pansrede køretøjer. Derudover findes der store omklædningslokaler og flere undervisningslokaler, og en lokal jagtforening har lokaler i den ene bygning. Bygningerne er i god stand og især værkstedet er velholdt. Disse bygninger er omgivet af et højt hegn og det hele kan således aflåses.

Skivedepot. Denne bygning blev bygget i 1866 og bruges til opbevaring af skydeskiver, samt værksted og depot til maskiner til plejen af Kær Vestermark. Denne bygning er i brug og er i god stand.

Skydebanen består af en 300m bane og to 50m pistol baner, samt et dækningsanlæg. Dækningsanlægget giver adgang til en 'skyttegrav' for enden af skydebanerne hvor personer kan holde øje med skydeskiverne i sikkerhed.

Foreningshuse. Endelig er der et foreningshus ved siden af skydebanen, brugt af Sønderborg Skyttekreds samt en bygning i den østlige del af området, brugt af Politihundeforeningen.

Fremtidig brug af bygningerne

De eneste bygninger, som fredningsrejserne direkte vil anbefale brugen af, er Fiskebækgård og Ammunitionsbunkeren. Det foreslås at Fiskebækgård får lov til at gå i forfald, med den dynamik og særegenhed, som det giver. Derudover kan Ammunitionsbunkeren måske tilpasses således, at den kan benyttes af flagermus til sommer og vinter opholdssted. Selv om Politiet og Historiecenteret stadig ønsker at bruge bunkeren til opbevaring af eksplosive stoffer, kan den måske stadig tilpasses så flagermus har adgang til dele af bunkeren.

Nogle af de andre bygninger kan evt. føres tilbage til deres oprindelige brug - nemlig stald til græssere, som kan bruges til naturpleje af området.

Naturpleje og naturplejeaftaler

Der er ingen naturplejeaftaler i området i dag, men med fredningen er det sagsrejsernes ønske, at der bliver sat dyr ud, som kan hjælpe med at holde området ryddet for opvækst, så det i overvejende grad er de lysåbne og artsrige naturtyper, som tilgodeses.

Særligt omkring vandhullerne er afgræsning vigtig så der holdes lysåbent og dermed attraktivt for padderne, bl.a. løvfrø.

Naturgenopretning

Størstedelen af Kær Vestermarks vandløb er rørlagt. Disse vandløb bør med tiden frilægges og gives et naturligt forløb til gavn for dyre- og plantelivet. Det samme gælder rørlagte vandløb i Mosen, som fredningsrejserne gerne ser frilægges så der bliver genskabt en naturlig hydrologi i området.

Samtidig bør det med fredningen sikres, at al den naturlige hydrologi genskabes i området i det omfang, at dette kan ske uden at skabe andre væsentlige samfundsmæssige problemer.

Natura2000-interesser

Der er ingen Natura2000 områder inden for eller direkte op til det foreslåede fredningsområde, men flere arter som er omfattet af habitatdirektivets Bilag IV findes i området. Det gælder udover flagermus blandt andet løvfrø og stor vandsalamander. Fredningen vurderes at have en gavnlig effekt på disse arter, som er afhængige af små vandhuller, som dem der findes på Kær Vestermark.

4. Frednings- og planlægningsmæssige forhold

Eksisterende fredninger

Der er ingen eksisterende fredninger inden for det område, som foreslås fredet.

Zonestatus

Landzone

Kommuneplanforhold

Fredningsområdet er i kommuneplan 2013-2025 betegnet som landområde og jordbrugsområde. Der er således ikke udlagt areal inden for det foreslåede fredningsområde til bymæssig anvendelse.

Lokalplanforhold

Der er ingen lokalplanlagte områder inden for det område, der foreslås fredet.

Øvrige planforhold

Skov- og Naturstyrelsen og Hærens Operative Kommando udarbejdede i fællesskab i 2004 Drifts- og Plejeplan 2005-2019 for Kær Vestermark Øvelsesplads.

5. Forslag til fredningsbestemmelser

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige værdier og sikre at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestederne for plante- og dyreliv.
- At skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.

- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges kørefast vej. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering, madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for mindre aktiviteter i området fx hundetræf, mindre spejderarrangementer, kulturhistoriske spil mm. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Små teltleje, camps og mindre arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt.

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forswarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.
7. Parkering må indenfor fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr
3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.
4. Bygninger må nedrives

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er fugletårne og vartegn for spejderlejr 2017. Sidstnævnte efter fredningsnævnets nærmere godkendelse. Fredningen er ikke til hinder for at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet.
2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.
3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.
4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnet ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.
6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.
7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.
8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.
2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet.
3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørreremark. Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.
2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.
3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning og aftale med eventuel privat lodsejer.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst mulig omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk.1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.
6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikke-hjemmehørende arter fjernes.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensnoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer
 - Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd.Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.
2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive

publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.
4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte ”Spejdernes Lejr 2017” finde sted på baggrund af en besluttet masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde reetableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugletårne/-skjul, shelters og lignende, herunder lejrens vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Danmarks Naturfredningsforening har i fremsendelsesskrivelsen til Fredningsnævnet anført, at Danmarks Naturfredningsforening oprindeligt var enesagsrejser og havde udarbejdet et budgetoverslag efter naturbeskyttelseslovens § 36 stk. 5 og 6 indeholdende overslag over såvel forventede fredningerstatninger som forventede udgifter til offentlig erhvervelse eller til naturgenopretning. Danmarks Naturfredningsforening havde endvidere sendt budgetoverslaget til Naturstyrelsen til bemærkninger. Da Sønderborg Kommune efterfølgende besluttede at være medrejser på fredningssagen, er budgetoverslaget og Naturstyrelsens bemærkninger ikke længere aktuelle, da der ikke tilkendes erstatning for fredning af offentligt ejede arealer, medmindre den fredede ejendom er erhvervet med henblik på midlertidig besiddelse jf. naturbeskyttelseslovens § 39. Hele det foreslåede fredningsområde er ejet af Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnets behandling af fredningsforslaget:

Fredningsnævnet har afholdt offentligt møde i sagen den 3. september 2015.

Fredningsnævnet har bekendtgjort fredningsforslaget og indkaldt til offentligt møde den 23. juli 2015 i Statstidende og den 24. juli 2015 i Jyske Vestkysten.

Fredningsnævnet har ved brev dateret den 21. juli 2015 indkaldt ejeren af ejendommene i det område, fredningsforslaget vedrører, offentlige myndigheder, foreninger m.v. til det offentlige møde.

Naturstyrelsen har i et brev af 28. august 2015 oplyst, at det i de senere år har været styrelsens praksis, at styrelsens indsats på fredningsområdet overvejende fokuseres på de fredningssager, der har klar national interesse. Naturstyrelsen har vurderet, at denne sag overvejende har lokal betydning.

Naturstyrelsen har endvidere anført, at ”Fredningsforslaget giver ikke på det foreliggende grundlag Naturstyrelsen anledning til bemærkninger. Naturstyrelsen forudsætter i den forbindelse, at fredningssagen i givet fald som anført gennemføres uden erstatning.”

I det offentlige møde deltog for Danmarks Naturfredningsforening fredningschef Birgitte Bang Ingris, København, Birger Marcussen, Nordborg og Finn Lindhart, Sønderborg, for Sønderborg Kommune afdelingsleder Ebbe Enøe og Bent Albæk, for Friluftsrådet Carsten Matzen, for Kær Halvø Landsbylaug Kenni A. Nielsen, for Naturskolerne Sønderborg Kommune Andreas Hermann, for Dansk Vandrelaug i Sønderjylland Palle Grønlund, for Skydebanesamvirket Kær Vestermark Mogens Jensen, for Dansk Jagt- og Strandjagt Erik Clausen, for Sønderborg Orienteringsklub Birger Jønsson, Naturstyrelsen som teknisk bistand for Fredningsnævnet biolog Søren Ferdinand Hansen.

I øvrigt var mødt: Carl Petersen, Christine Riis, Jørgen Wilkenskjeldt, Søren Hansen, Lene Becker, Kurt Hansen, Birger Jønsson, Lars Peter Hansen, Bjarne Nielsen og Kaj Abildgaard.

Der er anført følgende i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol fra forhandlingerne og besigtigelsen:

” ...

Fredningsnævnets formand oplyste herefter, at Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune den 2. juli 2015 har fremsat forslag om fredning af Kær Vestermark. Fredningsforslaget omfatter ejendommene matr. nr. 198 Kær, Ulkebøl og 336 Kær, Ulkebøl, begge ejet af Sønderborg Kommune.

Fredningsområdet, der omfatter ca. 144 ha, afgrænses mod vest af Alssund. Mod nord løber fredningsgrænsen i skellet mod Kær Vig, og mod øst ligger grænsen i skellet mellem det tidligere øvelsesareal og dyrkede marker. Mod syd ligger grænsen mellem øvelsesarealet og Sønderborg renseanlæg.

Cirka 1 km nordøst for Kær Vestermark ligger skovområdet Mosen, som er en del af det tidligere øvelsesareal og ligeledes omfattet af fredningsforslaget.

Fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige værdier og sikre, at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Birgitte Bang Ingris redegjorde for baggrunden for fremsættelsen af fredningsforslaget.

Birgitte Bang Ingris oplyste blandt andet, at der er gode eksempler på, at tidligere militære områder, der på grund af udviklingen ikke længere bliver brugt som sådan, kan ændres til rekreative formål. Mange af sådanne anlæg ligger i bynære områder, som det er tilfældet for Kær Vestermark. De gode eksempler er Hellebæk Kohave, Melby Overdrev, Avnø og Vedbæk-Smidstrup.

Naturfredningsforeningen finder ikke, at fredningen bør være til hinder for gennemførelsen af den planlagte spejderlejr på området i 2017, hvorfor der er taget højde herfor i de foreslåede fredningsbestemmelser.

Området er det største sammenhængende overdrev i kommunen.

Det er nødvendigt at frede området på grund af flere forhold. For det første kan byudviklingen og skiftende politiske vinde føre til, at området kan blive udlagt til bolig- eller erhvervsområde. Hvis området ikke fredes, vil der kunne ske en tilgroning, som kan føre til, at den høje grad af biodiversitet i området forsvinder. Med fredningen vil der være mulighed for, at plejemyndigheden kan foretage den nødvendige naturpleje. Hvis området privatiseres, vil det heller ikke være åbent for offentlighedens adgang. Birgitte Bang Ingrish gennemgik herefter de landskabelige værdier i overensstemmelse med indholdet i fredningsforslaget. Naturværdierne er åbenlyse. Der er mange fugle, herunder rovfugle, og området bruges flittigt af ornitologer. Der er mange padder, og i flere af vandhullerne findes den relativt sjældne løvfrø, hvis bestand på landsplan er reduceret med 97 procent.

Mosen består primært af gammel løvskov i varierende alder. Med fredningsforslaget lægges der op til, at mosen skal stå urørt men med mulighed for naturpleje. Ca. 3/4 af arealerne er for tiden ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. De kulturhistoriske værdier er også væsentlige, og dette vil muligvis i et revideret forslag indgå i formålsbestemmelsen. Slaget om Als blev udkæmpet på Kær Halvø den 29. juni 1864 under den 2. Slesvigske Krig mellem Danmark og Preussen. Slaget var den sidste afgørende kamp i krigen, og slaget bliver årligt opført på stedet, en begivenhed, der vokser år for år. Naturfredningsforeningen og Sønderborg Kommune er enige om, at denne aktivitet skal have mulighed for at fortsætte på trods af fredningen. Områdets rekreative værdier er mangfoldige. Området er offentligt tilgængeligt og ligger bynært. Med fredningen lægges der op til, at området skal inddeles i 4 områder. Område 1 skal være et arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Område 2 skal kunne bruges til friluft aktiviteter som f.eks. agilitybane, naturlegeplads med videre. Område 3 er tænkt som et rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation kan spille sammen. Område 4 er et naturområde, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

Birgitte Bang Ingrish gennemgik herefter de enkelte fredningsbestemmelser og anførte blandt andet, at man kan overveje at medtage et punkt vedrørende de kulturhistoriske interesser i § 1. Der skal ad § 3 tages højde for en beskyttelseslinje med hensyn til delområde 2, hvilket vil fremgå af et revideret udkast.

Ebbe Enøe, afdelingsleder for Land og Natur, Sønderborg Kommune, oplyste, at fredningsforslaget er udarbejdet i fællesskab med kommunen, at kommunens interesser fremgår af formålsbestemmelsen, der muligvis bør revideres, således at også de kulturhistoriske interesser i området indgår. Det er vigtigt for kommunen, at der gives adgang til området for kommunens borgere. Der kan være nogle detaljer omkring beskyttelseslinjen på grund af kraft-varmeværket, der skal tages højde for.

Kenni A. Nielsen, formand for Kær Halvø Landsbylaug, spurgte om bestemmelserne herunder § 6, stk. 6, giver mulighed for, at der kan etableres vand og toiletter i bygningerne i området.

Birgitte Bang Ingrish svarede, at det ikke vil være i strid med fredningen at etablere vand og toiletter i bygningerne i området.

Ebbe Enøe tilsluttede sig dette og oplyste, at bygningerne ikke som sådan er omfattet af fredningen.

Birger Marcussen, Danmarks Naturfredningsforening, oplyste, at der ikke findes shelterpladser i Sønderborg Kommune med indlagt vand. Naturfredningsforeningen finder, at dette bør være en mulighed, hvorfor § 6, stk. 6, giver mulighed for indlæggelse af vand og toilet på de 2-4 shelterpladser, der kan etableres på området ifølge forslaget.

Mogens Jensen, Skydebanesamvirket Kær Vestermark, takkede for den forståelse, der er for skydesporten. Det er positivt, at forslagsstillerne ønsker at bevare den eksisterende skydebane. Det samarbejde, der har været med kommunen i sagen, har været meget positivt. Mogens Jensen oplyste, at Sønderborg Kommune har sendt en helhedsplan i høring, hvorfor tidspunktet for de afsluttende skriftlige bemærkninger til fredningsforslaget bør koordineres hermed.

Mogens Jensen oplyste derudover, at der den 3. juni 2015 blev afholdt et idemøde med deltagelse af et antal foreninger i Sønderborg Kommune, der har interesse i aktiviteter i naturen på Kær Vestermark. På mødet talte de om, at et mindre område umiddelbart vest for Frydendal bør ændres fra delområde 4 til delområde 2 eller 3 for at sikre, at Frydendal kan bruges til natur-/friluft- og foreningsaktiviteter. Det er arbejdsgruppens vurdering, at græsarealet umiddelbart vest for Frydendal godt kan bære, at der bliver mulighed for aktiviteter, lejr m.v. Det er ikke hele området ned til Alssund, men f.eks. et areal afgrænset ved den skov, der er nordvest for Frydendal og ned til hegnet syd for Frydendal. Altså et mindre område tæt op ad Frydendal. Det er endvidere arbejdsgruppens forslag, at der skal sikres et areal ned til Alssund, hvor der vil være mulighed for at lave aktiviteter og undervisning langs vandet. Der kan etableres et slæbested til at sætte både, kanoer m.v. i vandet. Dette kunne etableres i den sydlige del af området. Der skal være mulighed for outdoor fitness, parkour, crossfitt, bueskydning m.v., hvilket kunne etableres på arealer ved Løkkegård eller på sceneområdet. Det skal endelig afklares, om der kan etableres faste orienteringsløbsposter, vandrestier og mountainbike- og løberuter m.v. i delområde 4.

Birgitte Bang Ingris svarede, at forslaget § 6, stk. 8, giver mulighed for etablering af bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kanoer og kajakker.

Birger Marcussen oplyste, at området, som foreningslivet ønsker ændret til delområde 2 eller 3, næppe kan ændres, da området er tæt på at være et område, der er beskyttet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der kan dog muligvis findes en alternativ placering, hvilket vil blive undersøgt nærmere.

Andreas Hermann, Naturskolerne Sønderborg Kommune, gjorde opmærksom på, at de aktiviteter, som ifølge forslaget skal kunne foregå i området, kræver meget plads. Hvis man f.eks. ønsker at etablere en ophalsplads til kanoer og kajakker skal der etableres en redningsvej. Hvis man ønsker at foretage aktiviteter, kan det give begrænsninger, som følge af de begrænsninger områdeinddelingen medfører.

Bjarne Nielsen, mente at område 4, herunder Frydendal, skal forblive urørt.

Erik Clausen, Dansk Jagt- og Strandjagt, oplyste, at han er betænkelig ved det slid på området, som offentlighedens adgang vil indebære. Der er 20 vandhuller i området, og foreningen ønsker, at der af hensyn til fugleynglen skal være forbud mod adgang med hunde uden snor i yngleperioden.

Erik Clausen mente, at der i området bør etableres et naturcenter.

Birger Jønsson, Sønderborg Orienteringsklub, ønskede at få svar på det af Mogens Jensen stillede spørgsmål om muligheden for faste installationer til orienteringssporten i delområde 4.

Ebbe Enøe svarede, at der i § 8 er lagt op til, at der kan etableres nye stier herunder ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning. Det er en bred bestemmelse, der giver mulighed for at etablere de nødvendige anlæg.

Birgitte Bang Ingris mente, at en orienteringsløbspost er et fast anlæg, som kun må etableres, hvis plejemyndigheden godkender det. I delområde 4 må offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse kun ske på naturens præmisser.

Bjarne Nielsen mente, at det ikke vil være i overensstemmelse med forslaget at placere faste installationer i delområde 4.

Birgitte Bang Ingris tilsluttede sig dette.

Ebbe Enøe svarede, at formålet med fredningen, herunder opdelingen i delområder, skal overholdes, når der f.eks. skal opsættes en pæl til brug for en vandre- eller løberute. Han vil mene, at formålet kan opretholdes, selvom pælen måtte blive opsat i delområde 4.

Bjarne Nielsen replicerede, at det ikke er pælen i sig selv, der er problemet. Det er den øgede færdsel, en offentliggjort vandre- eller løberute vil medføre.

Erik Clausen spurgte, hvorledes sammenhængen var mellem § 11 og de øvrige bestemmelser.

Birgitte Bang Ingris svarede, at § 11 skal forstås som en særbestemmelse.

Palle Grønlund, Dansk Vandrelaug i Sønderjylland, oplyste, at foreningen arbejder for at skabe sammenhænge i vandrings- og cykelruter. Forslagsstillerne bør overveje at sikre muligheden for, at offentligheden kan bruge eksisterende trampestier, så man kan komme syd fra fredningen og helt frem til Arnkilde Halvøen. Det vil sikre beskyttelsen af stierne, at disse bliver indtegnet på fredningskortet. Dansk Vandrelaug kan i øvrigt tilslutte sig, at området bliver fredet.

Birgitte Bang Ingris svarede, at Danmarks Naturfredningsforening overvejede, om man skulle inddrage de stier, der i dag findes på området nord for fredningsgrænsen, for at skabe en sammenhæng i stisystemet, men at man i første omgang har valgt at holde de private ejendomme uden for forslaget.

Carsten Matzen, Friluftsrådet, er enig i, at stierne bør markeres på kortet. Han roste i øvrigt kommunen for den måde, man har markeret stierne på i marken.

Erik Clausen spurgte, om der er normer for, hvornår man har pligt til at ansøge om afholdelse af arrangementer, f.eks. efter antallet af deltagere eller lignende.

Ebbe Enøe svarede, at man altid skal søge plejemyndigheden om afholdelse af arrangementer. Hvis der skal holdes et stort arrangement, er det efter forslaget plejeudvalget, man skal henvende sig til.

Bjarne Nielsen mente, at den foreslåede formulering af § 4, stk. 3, er uhensigtsmæssig, da de 2 ting ikke har noget med hinanden at gøre.

Birgitte Bang Ingris svarede, at det er en sædvanlig måde at skrive sådanne vilkår på, og at erfaringerne viser, at det ikke giver anledning til problemer i praksis.

Mogens Jensen spurgte, hvem man skulle sende de skriftlige bemærkninger til fredningsforslaget til, og hvilken deadline der er.

Jørgen Wilkenskjeldt spurgte, om forslagens § 4, stk. 6, forhindrer, at politiskolen kan benytte skydebanen.

Birgitte Bang Ingris svarede at kommunen bestemmer, hvem der må bruge skydebanen.

Ebbe Enøe uddybede, at skydebanen har en miljøgodkendelse og er godkendt til militær og privat brug. Den må ikke udvides eller ombygges. Der er intet til hinder for, at militæret eller politiet bruger banen.

Kaj Abildgaard spurgte, hvor mange arrangementer man forventer, der bliver tilladt i arrangementsområdet, og om de anlæg, der opsættes i den forbindelse, vil blive taget ned igen.

Ebbe Enøe svarede, at der ikke i forslaget er oplyst antal af arrangementer, men at man forventer, at der kan blive tale om 3-5 arrangementer om året i område 1. De transportable scener vil kun være opstillet under arrangementerne. Der vil blive opsat en transformerstation, der skal blive stående. Denne vil blive placeret gemt bag nogle buske og i et lavt område. Der skal etableres et par grusveje som anført i forslaget.

Bjarne Nielsen spurgte, om der vil ske befæstninger i delområde 1.

Ebbe Enøe svarede, at der ikke vil ske befæstninger ud over grusvejene og sceneområdet.

Birger Marcussen tilføjede, at grusvejene ikke vil skæmme området.

Birger Jønsson spurgte, om der vil ske befæstning af de anviste arealer til parkering.

Ebbe Enøe svarede, at parkeringsarealerne skal forblive græsbeklædte.

Erik Clausen spurgte, om adgangen for offentligheden vil give adgang for andre end lokale og tilføje, at der er fare for, at der kan komme en for stor belastning for området.

Ebbe Enøe svarede, at et af formålene med fredningen er at skabe og sikre fri adgang for alle. Det gælder uanset, hvorfra man måtte komme. Hvis der skal afholdes arrangementer, skal man søge herom som anført, og kommunen vil i den forbindelse sikre, at brugen af området til arrangementer ikke tager overhånd.

Birger Marcussen tilføjede, at der ved store arrangementer vil blive arrangeret shuttlebusser, da det er begrænset, hvor meget der vil kunne parkeres inde på området.

Kenni Nielsen oplyste, at der vil blive tale om færre parkeringsmuligheder i området i takt med, at Ingolf Nielsens vej bliver udbygget.

Ebbe Enøe svarede, at fredningsarealet ikke skal belastes af parkering. Man kan benytte havneområdet og marker uden for området til parkering og som nævnt bruge shuttlebusser eller lignende for at komme til og fra området.

Bjarne Nielsen mente, at der er tale om et fint fredningsforslag, og at han håber, at intentionerne bliver opfyldt.

Ebbe Enøe gennemgik, hvordan besigtigelsen vil foregå i området.

Ebbe Enøe oplyste, at høringsfrist for helhedsplanen udløber i den kommende weekend. Helhedsplanen forventes herefter at kunne offentliggøres i efteråret 2015.

Margit Laub oplyste, at Fredningsnævnet som følge heraf vil fastsætte en sidste frist for eventuelle skriftlige bemærkninger til fredningsforslaget til den 1. november 2015...

Fredningsnævnet forventer herefter at modtage Danmarks Naturfredningsforenings og Sønderborg Kommunes eventuelle reviderede fredningsforslag senest 1. december 2015.

Fredningsnævnet foretog herefter besigtigelse af fredningsområdet.

Under besigtigelsen blev det bemærket, at stier, forslag til placering af ophalspladser og shelters samt eventuelle krigergrave bør angives på fredningskortet...

Fredningsnævnets formand sluttede besigtigelsen og udsatte sagen for at afvente høringsfristens udløb og derefter Danmarks Naturfredningsforenings og Sønderborg Kommunes stillingtagen til bemærkningerne om fredningsområdets inddeling i delområder og eventuel revision af udkastet til fredningsbestemmelser..."

Efter det offentlige møde har lodsejeren, sagsrejsere og foreninger m.v. haft adgang til at fremkomme med skriftlige kommentarer til fredningsforslaget og forhandlingerne under det offentlige møde.

Arbejdsgruppen fra foreningsmødet den 3. juni 2015 v/Flemming Moltesen Ravn, Samrådet Alssund/KFUM Spejderne Dybbøl har den 3. september 2015 udtalt:

"...

Et mindre område umiddelbart vest for Frydendal bør ændres fra "Delområde 4" til "Delområde 2 eller 3" for at sikre, at Frydendal kan bruges til natur-/frilufts- og foreningsaktiviteter. Vores vurdering er, at græsarealet umiddelbart vest for Frydendal godt kan bære, at der bliver mulighed for at lave aktiviteter, lejr m.v. Det er ikke hele området ned til Alssund, men f.eks. et areal afgrænset ved den skov, der er

nordvest for Frydendal og ned til hegnet syd for Frydendal. Altså et mindre område tæt op ad Frydendal.

Der skal sikres et areal ned til Alssund, hvor der vil være mulighed for at lave aktiviteter og undervisning langs vandet. Der kan etableres et slæbested til at sætte både, kanoer m.v. i vandet. Dette kunne etableres i den sydlige del af området.

Der er en stigende tendens til at flere og flere danskere foretrækker at dyrke idræt uden frem for indeidræt. Der skal derfor etableres muligheder for, at der eksempelvis kan tilbydes udeevents, outdoor fitness, parkour, crossfitt, bueskydning m.v. Dette kunne etableres på arealer ved Løkkegård eller på sceneområdet.

Det skal afklares i hvilket omfang der kan etableres faste o-løbsposter, vandrestier og mountainbike- og løberuter m.v. på de arealer, som fremgår som ”delområde 4”...”

Sønderborg Orienteringsklub ved formand Birger Jønsson har i et brev af 18. september 2015 udtalt:

”Sønderborg Orienteringsklub har følgende spørgsmål vedr. adgang til Kær Vestermark i forbindelse med fredning af området.

1. Området er delt op i 4 sektorer, hvor sektor 4 er området med flest restriktioner, men dog er det tilladt at færdes frit til fods i området.
Vi synes derfor, at der skal være nogle udfordringer til de lokale borger i form af find vej opgaver. De skal kunne gå på nettet og udskrive et kort over området, hvor på der er et antal faste poster. Posterne er de samme pæle, som naturstyrelsen bruger i deres skove.
Publikum kan alligevel færdes frit i området og så kan vi jo ligeså godt give dem lidt udfordringer undervejs.
Der står, at der ikke må etableres anlæg eller konstruktioner i område 4, en diskret pæl er vel ikke noget anlæg eller konstruktion.
Sergentskolen har tidligere haft faste posterspredt på hele arealet.
Hvis der kun må sættes faste poster ud i område 1 – 3, kan vi ikke lave noget sammenhængende og de skal alligevel hen over en sektor 4 for at komme til det næste sektor 1 – 3, at de så besøger en post i område 4 undervejs, kan vel ikke have den store betydning.
De faste poster, er ikke et behov for klubben medlemmer, men et tilbud til det publikum der gerne vil udfordres lidt.
2. Sønderborg Orienteringsklub anmoder om ca. 10 gange om året i alt 20 timer, at få tilladelse til at lave et orienteringsløb, hvor vi sætter posterne ud umiddelbart før løbet og inddrager igen lige efter løbet. Vi er stillet i udsigt, at vi sammen med andre foreninger kan få et klublokale i et foreningshus efter spejdelejren i 2017, det vil derfor være af stor betydning for os, at vi også kan anvende hele terrænet et antal gange om året.
3. Vil derfor opfordre til, at man også tilgodeser Orienteringssporten i forbindelse med udfærdigelse af den endelige frednings rapport.”

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune har herefter revideret fredningsbestemmelserne og fredningskortet, som Fredningsnævnet har modtaget den 25. november 2015.

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune foreslår følgende reviderede fredningsbestemmelser for det område, som fredningsforslaget omfatter:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- At skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltleje, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra foderforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.
7. Parkering må indenfor fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr
3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.
4. Bygninger må nedrives

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er fugletårne og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Udformningen af vartegnet for spejderlejr 2017 skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet.
2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.
3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.
4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.
5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegn ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.
6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.
7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.

8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.
9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.
2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.
3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark. Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.
2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.
3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning og aftale med eventuel privat lodsejer.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.
2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst mulig omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk. 1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.
6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikke-hjemmehørende arter fjernes.

8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensnoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer
 - Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.
2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.
3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.
4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte ”Spejdernes Lejr 2017” finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde retableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugletårne/-skjul, shelters og lignende, herunder lejrens vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Fredningsnævnet sendte de reviderede fredningsbestemmelser og fredningskort i høring hos de foreninger m.v., der havde adgang til at kommentere fredningsforslaget.

Friluftsrådet har den 10. januar 2016 meddelt, at den ingen bemærkninger har til de reviderede fredningsbestemmelser og fredningskort.

Naturstyrelsen har den 12. januar 2016 meddelt, at de reviderede udgaver af fredningsbestemmelser og fredningskort ikke giver Naturstyrelsen anledning til bemærkninger.

Fredningsnævnet har den 29. januar 2016 afholdt et møde med Sønderborg Kommune om fredningsforslaget.

For Sønderborg Kommune mødte afdelingsleder Ebbe Enøe.

Der er anført følgende i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol fra mødet:

”...

Spørgsmålet om fredningen og afholdelsen af Spejderlejren i 2017 blev drøftet.

Ebbe Enøe oplyste, at kommunen allerede ved købet af arealet havde tanker om, at arealet skulle bruges til afholdelse af Spejderlejren i 2017. Man havde også tanker om en fredning af arealet, men kommunen ville muligvis have ventet med at fremsætte fredningsforslaget efter afholdelsen af Spejderlejren. Danmarks Naturfredningsforening (herefter DN) mente, at fredningen godt kunne hænge sammen med afholdelsen af Spejderlejren, og det er kommunen enig i.

De trampestier, som spejderne skal bruge, svarer til de eksisterende trampestier langs kysten, hvilket fremgår af masterplanen sammenholdt med fredningskortet. Øvrige trampestier anlægges ikke, idet færdslen her foregår på eksisterende terræn. Der vil både før og efter afholdelse af lejren være tale om fri fladefærd. Kommunen og DN har vurderet, om afholdelsen af lejren vil skade den del af området, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Biologerne har vurderet, at naturen ikke vil blive skadet. Området har reelt godt af, at blive brugt. En af de eksisterende stier vil blive fjernet efter lejrens afholdelse.

Der vil som det også fremgår af fredningskortet blive anlagt nogle nye grusstier til brug for lejren og til brug for fremtidige arrangementer. Disse vil blive bevaret og har et fredningsformål, som det fremgår af fredningskortet. Der er således behov for en grussti mellem område 3 og 4, da man skal kunne komme ind i det fredede område via denne sti. Det samme gælder grusvejen som i masterplanen skal bruges til et installationsområde. Stien er også nødvendig i fredningssammenhæng – da den skal bruges som led i forbindelse med den årlige begivenhed: "Kampen om Als". De mindre grusveje omkring Frydendal er adgangsveje. Desuden er der behov for veje omkring sceneområdet til brug for lejren og til brug for fremtidige arrangementer. Den sydligste vej skal måske i stedet flyttes lidt nordligere, og der vil derfor muligvis være behov for et nyt fredningskort.

Det blå område på masterplanen er aktivitetsområderne. Spejderne får instrukser om, hvad de må i det område. Der er blandt andet restriktioner om, hvad de må foretage sig omkring kysten, da kystområdet skal sikres. Det gule område på masterplanen er teltområdet. Det er aftalt, at området skal se ud som før, men man vil naturligvis kunne se en vis slidtage. De mest naturfølsomme områder vil under lejrens afholdelse blive hegnet ind. Et af de fokusområder, Spejderlejren arbejder efter, er, at man skal passe på naturen. Den resterende del af området er et meget robust natur.

Parkering med videre vil i forbindelse med Spejderlejren foregå udenfor det fredede område.

På installationsområderne vil der blive opsat midlertidige toilet- og vandinstallationer, som ikke vil være synlige efter lejrens afholdelse. De installationer, der vil blive brugt, gør brug af de eksisterende vandledninger, der allerede findes til de bygninger, der er opført i området samt de nødvendige ekstra ledninger til installationsområderne.

Det er hele det fredede område, der vil blive berørt af lejren.

Spejderlejrens vartegn ønskes opsat i område 2 i spidsen af det med grønt markerede område på masterplanen.

Lejrens festområde vil blive placeret i sceneområdet, hvor der også i fremtiden vil skulle kunne afholdes arrangementer. Placeringen er valgt, fordi det er i yderkanten af området.

Spørgsmålet om tilsynsforpligtelsen blev drøftet:

Ebbe Enøe oplyste, at man nøje har tænkt over, hvornår tilsynet skulle udøves af kommunen, hvornår plejeplansudvalget - hvor der også sidder en repræsentant fra DN – skulle have bemyndigelse og hvilke forhold, der skal forelægges for Fredningsnævnet. Forslaget er forsøgt udarbejdet efter en afvejning af de forskellige hensyn.

...

Ebbe Enøe oplyste, at den kajakplads, der ønskes etableret ca. midt på kyststrækningen ikke skal kunne tilgås med kørende transport fra landsiden og dermed heller ikke til- og frakørsel af kanoer. Pladsen skal således alene kunne benyttes fra vandsiden, og det er tanken, at der skal opsættes shelters i nærheden som vil kunne benyttes af kajakroerne.

§ 8 i fredningsforslaget er indsat for at sikre den frie fladefærdsel, hvis området senere overgår til privat eje.

Flugtskydningsområdet: Det er en aktivitet, der foregår i dag og som man ønsker at fortsætte med. Det er i område 3. Det er ikke omfangsmæssigt beskrevet, og Ebbe Enøe er enig i, at man kunne overveje at få det præciseret i forslaget.

Man skal være opmærksom på, om de ting man i dag bruger området til og som man også efter fredningen ønsker at bruge området til, ikke må komme i strid med fredningsformålet.

Ebbe Enøe oplyste, at man på et nyt fredningskort vil præcisere placeringen af legepladser. Det er en del af de "spor", som spejderne vil efterlade sig.

Plejeplanen er lavet i overensstemmelse med bekendtgørelsen herom. Plejeplanen skal godkendes af fredningsnævnet.

Ebbe Enøe oplyste, at en jagtforening har spurgt, om de kan fortsætte med at drive jagt i et skovområde omfattet af fredningsforslaget. Der er hjemmel til, at der kan gives tilladelse til, at foreninger kan få jagttilladelse på kommunale arealer, men det agter kommunen ikke at imødekomme, hvis fredningsforslaget bliver gennemført. Foreningen har nu spurgt, om det er for sent at indgive indsigelse mod fredningen. Der var enighed om, at Enøe bør fremsende korrespondancen med jagtforeningen til Fredningsnævnet.

Ebbe Enøe oplyste, at der er nedsat en styregruppe vedrørende Spejderlejren bestående af flere repræsentanter fra Sønderborg Kommune.

Helhedsplanen er udarbejdet på baggrund af fredningsforslaget, og den er derfor ikke i strid med fredningsforslaget. Helhedsplanen skal ses som et driftsværktøj, der skal bruges til styringen af de mange interessegrupper, der har interesser i området. Der er ingen tvivl om, at planen skal være mere detaljeret.

Fredningsnævnets formand oplyste, at sagen herefter er udsat på udarbejdelsen af et revideret fredningskort og på nævnets stillingtagen til fredningsforslaget.

...

Sønderborg Kommune har efterfølgende den 1. februar 2016 sendt en mail til Fredningsnævnet med følgende:

"I forlængelse af drøftelserne på mødet i fredags fremsender jeg hermed henvendelse fra jagtforeningen Moseskoven.

Henvendelsen er første gang blevet sendt til kommunen d. 6. oktober 2015. Sønderborg Kommune har en generel praksis om, at der ikke drives jagt på kommunale arealer.

Da Moseskoven er omfattet af fredningsforslaget for Kær Vestermark har jeg drøftet henvendelsen med Danmarks Naturfredningsforening, Birger Marcussen. Han har oplyst, at naturfredningsforeningen ønsker at fastholde bestemmelsen om, at der ikke må drives jagt på det forventet fredede område. På den baggrund har jeg svaret jagtforeningens repræsentant, Claus Plum, at der ikke kan forventes givet tilladelse til jagt på arealet. Claus Plum har ønsket at jagtforeningens argumenter forelægges fredningsnævnet.

Henvendelsen er efter kommunens opfattelse et rettidigt høringssvar i fredningssagen og den videresendes som sådan til fredningsnævnets besvarelse.”

I et brev af 6. oktober 2015 til Sønderborg Kommune har advokat Claus Plum på vegne Jagtforeningen Moseskoven udtalt:

”...

Historikken er, at Jagtforeningen Moseskoven gennem alle årene, har haft en aftale med Forsvaret om jagten på den nævnte matrikel, 338.

Forsvaret deltog på lige fod med de øvrige lodsejere og gæster.

Jagtforeningen Moseskoven er en jagtforening der konkret udspringer af Moseskoven beliggende på Kær halvø.

Jagt foreningen har tidligere haft aftale med Sønderborg Kommune om at jagten på de tidligere, af kommunen, ejede skovlodder var en del af foreningens jagtgrundlag.

Moseskoven på Kær er sammensat af en række mindre skovlodder som i væsentligt omfang tilhører de på Kær halvø beliggende landbrugsejendomme.

Jagtforeningen Moseskoven har derfor en væsentlig social og samlende effekt for samarbejdet og kommunikationen på Kær halvø.

Foreningens aftale med Forsvaret, der tidligere ejede matriklen var, at jagten var foreningens og denne jagt har udmøntet sig i at arealet blev drevet over ved 2 årlige fællesjagter, og at arealet har indgået i foreningens bukkejagt, som var medio maj til medio juli, som en naturlig sammenhæng sammen med de øvrige skovlodder i skoven.

Uanset det sene tidspunkt skal jeg tillade mig på vegne Jagtforeningen Moseskoven at ansøge om, at foreningen uanset fredningen, opnår jagtretten på denne særskilte matrikel, og således at arealet samlet set kan indgå som en del af de skovlodder, der altid har været en del af jagtgrundlaget.

Som det fremgår af kortbilaget udgør matrikel 338 et meget stor skovlod, og derfor er det af afgørende forudsætning for helheden, at en løsning kan findes for foreningen.

Såfremt det kunne være en anden løsning for Sønderborg Kommune, er det umiddelbart Jagtforeningen Moseskovens opfattelse, at kunne Kommunen kunne være indstillet på at afstå og sælge arealet, ville der være købere hertil på Kær halvø...”

Danmarks Naturfredningsforening har den 9. marts 2016 meddelt, at foreningen ikke har bemærkninger til referat af mødet den 29. januar 2016:

” Foreningen skal dog anføre, at vi er helt enige med kommunen i, at fredningen bør fastholde et forbud imod jagt, herunder også i Moseskoven.

Foreningen har endvidere rettet fredningskortet, så der er sket en mindre ændring i linjeføringen for grusvejen/stien i sceneområdet efter detailplanlægningen er kommet på plads. Samtidig er der tilføjet den naturlejeplads, som er angivet i fredningsteksten.”

Sønderborg Kommune har den 16. marts 2016 sendt en præciserende tekst og kortbilag til fredningsforslagets bestemmelse om flugtskydning.

Kommunen indstiller:

”at der i fredningsforslaget anvendes den eksisterende aftale med kommunen (tidligere Forsvaret). Bortset fra bemærkninger om plejemyndigheden er der tale om en beskrivelse af allerede eksisterende aktiviteter. Beskrivelsen kan indgå som en del af § 4 stk. 6 i fredningsforslaget.

Teksten har været til gennemlæsning hos Danmarks Naturfredningsforening, som har tilsluttet sig ordlyden.:

”Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang. Arrangørerne underretter politiet og plejemyndigheden forud for hver skydning og sikrer selv opstilling og indretning af skydebanen samt nødvendig sikkerhedsafmærkning.”

Den reviderede fredningsbestemmelse og fredningskort har været sendt i høring hos lodsejere, foreninger m.v.

SkydebaneSamvirket Kær Vestermark har den 4. maj 2016 oplyst, at der ikke er bemærkninger til den foreslåede præcisering.

Naturstyrelsen har den 11. maj 2016 oplyst, at det fremsendte ikke giver Naturstyrelsen anledning til bemærkninger.

Fredningsnævnet har den 26. maj 2016 afholdt et møde med Sønderborg Kommune.

For Sønderborg Kommune mødte Bent Albæk.

Der er anført følgende i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol fra mødet:

”...

Sønderborg kommune skal i samarbejde med spejderne stå for Spejderlejren. Kommunen leverer ”området” og stiller infrastrukturen og diverse installationer til rådighed. Spejderne skal til gengæld levere diverse elementer i form af shelters med videre, der skal tjene til opfyldelse af helhedsplanen. Indtil videre ved kommunen ikke præcis, hvilke aktiviteter spejderne ønsker at udføre. Dette vil spejderne først fremsende yderligere oplysninger om i begyndelsen af 2017. Der er indtil videre alene udarbejdet diverse ideoplæg, som spejderne kan melde sig ind på. Der er kun sikkerhed for, at der vil blive opført et varigt vartegn. Der arbejdes for tiden med en høj stovle med en udsigtsplatform. Støvlen tænkes udført i tagrør. Det må forventes, at der vil være forhold, som der skal søges dispensation for med hensyn til fredningen, hvis fredningsforslaget vedtages. Det er kommunens holdning, at de varige installationer, spejderne skal levere til området, skal have en vis kvalitet. Kommunen lægger vægt på, at der skal være tale om vedligeholdelsesfrie elementer, der skal opfylde helhedsplanen og dermed tillige fredningsforslaget og de øvrige bindinger i området.

Der er mange vandhuller i området. Kommunen har i foråret påbegyndt pleje af disse af hensyn til sikkerheden for spejderne og af hensyn til den videre naturpleje. Efter Spejdernes Lejr opsættes hegn, så der kan ske en afgræsning i overensstemmelse med plejeplanen. Indtil da vil der blive udført høslet af hensyn til biodiversiteten og af hensyn til afholdelsen af Spejdernes Lejr.

Kommunen påtænker at klippe græsset langs de kommende indhegninger, således at man på den måde kan sikre og skabe de nødvendige trampestier i området. Kyststien skal forbedres. Der vil på udvalgte

steder langs kysten blive lagt træbroer ned over skrænterne for at undgå et for stort slid i forbindelse med afholdelsen af Spejdernes Lejr.

Kommunen skal som et led i afholdelsen af Spejdernes Lejr nedlægge ledningstracér. Der er tale om kloak- el-, vand- og fiberrør, der alle vil blive lagt i samme grøft. Der bliver gravet en rende på 60 cm bredde og i en dybde på ca. 1,2 meter. Nogle af disse vil blive liggende som usynlige installationer efter lejren, herunder til det årlige 1864-arrangement. Man har tilstræbt så vidt muligt at lægge tracérne så de følger de eksisterende veje. Der vil ikke blive installeret toiletter ved de shelters, der tænkes anlagt. Toiletfaciliteterne vil blive etableret omkring vartegnet. De arbejder, som kommunen skal levere til brug for spejderlejren, tænkes påbegyndt 6. juni 2016. De steder, hvor jorden ikke kan bruges, vil man genbruge det øverste jordlag. Den jord der graves væk vil blive kørt udenfor området. Margit Laub gjorde opmærksom på, at der i givet fald er tale om arbejder, der ikke må være i strid med fredningsforslaget, jf. naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 2. Det blev aftalt, at Sønderborg Kommune snarest muligt vil fremsende en nærmere beskrivelse af de arbejder, der påtænkes udført.

Som et led i lejren vil der skulle etableres ca. 700 lejrålbål. Til brug herfor vil der blive lagt stabilgrus de pågældende steder. Gruset vil efterfølgende blive fjernet igen, og det er kommunens vurdering, at bålene 1-2 år derefter ikke vil kunne ses...”

Jagtforeningen Moseskoven har den 31. maj 2016 efter modtagelsen af det oprindelige fredningsforslag med Fredningsnævnets skrivelse af 24. maj 2016 præciseret indsigelserne i tidligere brev af 6. oktober 2016 til Sønderborg Kommune:

”...

Jagtforeningen Moseskovens indsigelse går konkret på matr.nr. 336, nærmere betegnet ”Mosen”, som en naturlig del af Moseskoven, beliggende på Kær Halvø.

Matr.nr. 336 er ikke en integreret del af selve kasernearealet på Kær Vestermark.

Min klients indsigelse går primært på, at der bør tillades jagt på matr.nr. 336 (skovlod i Moseskoven) som vilkår for, at arealet indgår i fredningen. Såfremt dette ikke kan accepteres, gør min klient indsigelse overfor, at arealet i det hele skal indgå i fredningen.

Baggrunden for min klients indsigelser er følgende:

Moseskoven på Kær Halvø er sammensat af en række små skov lodder, som alle historisk set har tilhørt landbrugsejendommene på Kær Halvø og Kær Vestermark. De enkelte skovlodders formål har fra oprindelig tid været, at landbrugsejendommene skulle være selvforsynende med brændsel.

Sønderborg Kommune har erhvervet de samlede arealer hos Sønderborg Kaserne.

Baggrunden for, at kasernen har stået som lodsejer og naturligt medlem i Jagtforeningen Moseskoven (har også deltaget) er, at Sønderborg Kaserne på et tidspunkt overtog to landbrugsejendomme beliggende Kær Vestermark og i den forbindelse erhvervede skovlodderne i Moseskoven – nu sammenlagt til matr.nr. 336.

I år er det nøjagtigt 50 år siden kasernes folk ved den daværende kaserneansatte og jagtinteresserede Skrydstrup, der som primus motor fik lodsejerne til at samles i jagtforeningen Moseskoven.

Kasernens deltagelse i foreningen var direkte de skovlodder som kaserne havde erhvervet.

På grundlag af dette skov og jagt fællesskab har Jagtforeningen Moseskoven udviklet sig til at være både en social og samlende institution på Kær Halvø, idet de enkelte lodsejere på Kær Halvø mødes og nyder naturen sammen.

Sønderborg Kommune har tidligere ejet skovlodder beliggende i Moseskoven og har tidligere haft den politik, at disse skulle afhændes til private lodsejere.

Derfor er kommunens tidligere skovlodder blevet solgt fra.

Sønderborg Kommunes baggrund for at eje matr.nr. 336 er, at Sønderborg Kommune har overtaget kasernearealerne efter kasernens lukning i Sønderborg.

Som led i overtagelsen af kasernearealerne fulgte matr.nr. 336 således med.

Kasernen har alle dage deltaget som lodsejer i de årlige akter på arealet.

Jagtforeningen Moseskoven gør derfor gældende, at matr.nr. 336 ikke er en naturlig del af det fredningsgrundlag, som Sønderborg Kommune sammen med Fredningsnævnet for Sydjylland har planlagt.

Tværtimod er arealet selvstændigt beliggende i anden geografisk sammenhæng end resten af Kær Vestermark, og på det grundlag vil en gennemført fredning på matr.nr. 336 have nogle skæve og utilsigtede sammenhænge.

På det grundlag gøres der indsigelser overfor, primært at der fremadrettet ikke kan drives jagt på arealet, subsidiært overfor fredningen af matr.nr. 336...”

Fredningsnævnet har den 30. juni 2016 afholdt et møde med Sønderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om fredningsforslaget.

For Sønderborg Kommune mødte afdelingsleder Ebbe Enøe og Bent Albæk.

For Danmarks Naturfredningsforening mødte Birgitte Bang Ingrisch og Birger Marcussen.

Der er anført følgende i Fredningsnævnets forhandlingsprotokol fra mødet:

”...

Fredningsnævnets formand indledte mødet og redegjorde for status i sagen. Hun oplyste, at nævnet har behov for nærmere oplysninger vedrørende forslaget til fredningsbestemmelser § 11 herunder særligt med hensyn til de faciliteter, som spejderne forventes at skulle opføre i forbindelse med Spejdernes Lejr. Derudover ønsker nævnet en uddybning af begrundelse for ønsket om fredning af mosen.

Birgitte Bang Ingrisch oplyste, at hun har modtaget materiale fra kommunen, der beskriver de foreløbige skitser vedrørende spejderlejrens vartegn. Det har givet DN anledning til at indstille, at fredningsbestemmelserne strammes op nogle steder. Det er efter fredningsforslaget allerede lagt op til, at fredningsnævnet som en censurbeføjelse skal have forelagt og godkendt vartegnet. DN mener, at det yderligere bør fremgå, at det ikke kun er udformningen men også placeringen af vartegnet, nævnet skal godkende. Den samme censurbeføjelse bør indføres med hensyn til andre blivende, faste anlæg i det fredede område. Indtil videre er det legepladsen, fugleskjulene og shelters. Konkret bør § 6, stk. 1 og § 11 revideres i overensstemmelse hermed.

For så vidt angår mosen finder DN, at det er et vigtigt område og en vigtig del af fredningssagen. Der er fri fladefærdsel i skoven, med mulighed for at der kan klatres i træer, samles bær og svampe og så videre. DN vil efter omstændigheder kunne acceptere, at skoven spærres af nogle få gange om året – måske 3 gange og ikke i ferieperioder og weekender – så jagtforeningen kan bruge skoven til jagt.

Ebbe Enøe oplyste, at udfordringerne i sagen blandt andet hænger sammen med, at nogle af faste installationer, ført bliver produceret i forbindelse med spejderlejren. Han er enig i, at fredningsnævnet bør godkende de blivende, faste konstruktioner i området. Efter kommunens opfattelse behøver udformningen af blandt andet shelters ikke at være traditionel, jf. de eksempler der fremgår af

materialet på sagen. Vartegnet skal blive stående efter afholdelse af spejderlejr og skal indeholde forskellige faciliteter, blandt andet et ”madpakkested”, et udsigtstårn, et mødested mv.

Mosen er en vigtig del af fredningssagen. Kommunen har tænkt på, om området vil kunne bruges i formidlingsøjemed. Kommunen har drøftet spørgsmålet om afholdelse af jagt i mosen. Kommunen vil kunne acceptere, at der gives en begrænset tilladelse til 2-5 jagter om året, hvilket er i overensstemmelse med den praksis, kommunen har for tilsvarende områder, der ejes af kommunen. Det forudsætter, at der er tale om en forening og ikke et konsortium eller lignende, og at der er tale om en lukket forening.

Birger Jønsson oplyste, at han via Kær Landsbylaug har fået oplyst, at jagtforeningen ikke er lokal forankret.

Margit Laub oplyste, at nævnet vil anmode advokat Claus Plum om fremsendelse af foreningens vedtægter.

Ebbe Enøe og Birgitte Bang Ingrisch drøftede herefter en mulig formulering af fredningsbestemmelserne § 4, nr. 4, der tager højde for muligheden for jagt i området.

Margit Laub oplyste, at det forslag, der har været drøftet omkring flugtskydning bør drøftes, og indsættes i § 6, nr. 2.

Margit Laub oplyste, at det af fredningsbestemmelserne tillige bør fremgå, at ønsker om ændringen af placeringen af de faste anlæg skal forelægges til godkendelse hos nævnet.

Bent Albæk oplyste, at kommunen i forhold til spejderne bestemmer hvilke faste konstruktioner, der skal opføres og hvor opførelsen skal ske, men at man ikke kan udelukke, at der med tiden kunne opstå ønsker om andre faste konstruktioner.

Margit Laub oplyste, at det bør overvejes at lade allerede kendte faste konstruktioner fremgå af fredningskortet således, at alene udformningen heraf skal godkendes af fredningsnævnet.

Bent Albæk oplyste, at der er et behov for en opdatering af fredningskortet i forhold til vegetation og træer, der har særlig betydning, vandhuller og stier.

Spørgsmålet om detaljeringsgraden af fredningskortet blev drøftet, og der var enighed om, at der ikke er behov for en præcis gengivelse af alle stier i området. De vigtigste stier, blandt andet langs kysten, skal fremgå.

Bent Albæk gennemgik herefter diverse bilag, kort og skitser, herunder af vartegnet.

Birgitte Bang Ingrisch oplyste, at DN ikke er positiv indstillet overfor spejdernes nuværende planer om udformningen af vartegnet som en 13-15 meter høj stovle. Ifølge DN vil en sådan konstruktion virke meget fremmedartet i det åbne landskab.

Ebbe Enøe oplyste, at størrelsen ifølge kommunen ikke er et problem, men at udformningen måske kunne være pænere.

Margit Laub oplyste, at nævnet i forbindelse med en stillingtagen til en godkendelse af de faste, blivende konstruktioner vil tage højde for, om konstruktionerne er i strid med fredningsformålet, og at konstruktionerne således ikke må virke skæmmende i landskabet.

Spørgsmålet om de arbejder, kommunen har iværksat med hensyn til gravning af traceer med videre er i strid med fredningsforslaget, blev drøftet. Det blev oplyst, at alle arbejder foretages i jordhøjde, og at området bliver reetableret. DN tilkendegav, at man ikke har bemærkninger til, at arbejderne udføres. Fredningsnævnet oplyste, at arbejderne derfor kan godkendes...

Sagen blev udsat på, at forslagsstillerne senest den 1. september 2016 fremsender revideret udkast til fredningsbestemmelser og revideret fredningskort. Herefter skal sagen sendes i høring igen, og det forventes, at nævnet vil kunne træffe afgørelse i oktober 2016.”

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune har herefter revideret fredningsbestemmelserne og fredningskortet, som Fredningsnævnet har modtaget den 26. august 2016.

Danmarks Naturfredningsforening og Sønderborg Kommune foreslår følgende reviderede fredningsbestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Allsund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv.
- At skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt. Undtaget her fra er op til 3 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne skal lægges på hverdage.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

Stk. 2 Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes max. 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang.

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr
3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.
4. Bygninger må nedrives

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.
3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.
4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.
5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegn ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.
6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.
7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.
8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.
9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.
2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.
3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.
2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.
3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst mulig omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk.1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.
6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikke-hjemmehørende arter fjernes.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer
 - Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.
2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.
3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.
4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde reetableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende, efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnets og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

Fredningsnævnet sendte de reviderede fredningsbestemmelser og fredningskort i høring hos de foreninger m.v., der havde adgang til at kommentere fredningsforslaget.

Jagtforeningen Moseskoven ved advokat Claus Plum har i et brev af 22. september 2016 udtalt:

"...

På vegne min klient skal jeg meddele, at det er rart, at det nu fremsendte forslag lægger op til, at der kan accepteres fortsat jagt på Mosen (skoven ved Ulkebøl, Nørremark), jf. fremsendte forslags § 3 pkt. 4.

Jeg har ligeledes modtaget mail fra Sønderborg Kommune, som bekræfter, at det er kommunes holdning, at disse jagter kan afholdes af Jagtforeningen Moseskoven.

Det fremsendte forslag af 7. september lægger op til, at jagten, der tillades, skal ske på hverdage.

For at jagtretten kan blive konkret anvendelig i forhold til Jagtforeningen Moseskoven, skal jeg tillade mig at komme med følgende:

Traditionen for fællesjagterne i Moseskoven er, at jagterne afholdes 3. lørdag i november samt den 27. december.

Jagtforeningen Moseskoven har indlejet statsskovsjagten på de såkaldte arealer Arnkils Maj og Rønhave.

...

Jeg henviser til § 6, side 4, afsnit 2, hvoraf fremgår, "at der på arealet må afholdes to fællesjagter i løbet af jagtsæsonen. Fællesjagter må ikke afholdes på søn- og helligdage".

Der er således på disse arealer råderum for, at jagterne kan afholdes 3. lørdag i november samt den 27. december.

Min klient håber og beder om, at det udarbejdede forslag, med tilladelse til jagten i Moseskoven, kan tilrettes i overensstemmelse med ovenstående i de endelige fredningsbestemmelser..."

Danmarks Naturfredningsforening har i en mail af 20. oktober 2016 udtalt:

"...

DN og Sønderborg Kommune har drøftet Jagtforeningen Mosens ønske om, at der kan holdes 2 fællesjagter i Mosen om året, og at disse kan lægges på lørdage (medmindre lørdag er en helligdag). Konkret ønsker de jagter den 3. lørdag i november samt 27. december, som de har en tradition for.

Formuleringen i de reviderede fredningsbestemmelser fra september 2016 lyder således: "Jagt er ikke tilladt. Undtaget herfra er op til 3 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne skal lægges på hverdage."

Fordi det er en tradition for jagtforeningen, er vi enige i at ønsket bør imødekommes, og at man samtidig reducerer antallet af jagter fra 3 til 2, således at det ikke er tre potentielle lørdage skoven lukkes af for offentligheden, men kun 2. Vi foreslår på den baggrund en formulering der lyder nogenlunde således:

”Jagt er ikke tilladt. Undtaget her fra er op til 2 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne må ikke holdes på søndage og helligdage...”

Fredningsnævnets afgørelse:

Det er en forudsætning for anvendelse af fredningsinstituttet, som er et særegnet reguleringsmiddel efter naturbeskyttelsesloven, at behovet for beskyttelse ikke på betryggende måde kan opfyldes gennem den generelle naturbeskyttelses- og arealanvendelseslovgivning.

Kær Vestermark har indtil 2014 været øvelsesplads for Hærens Sergentskole efter Forsvarsministeriet i 1963 overtog arealet.

Mange af forsvarets arealer indeholder store naturværdier i form af et rigt dyre- og planteliv samt store, sammenhængende landskaber. De påvirkninger, landskabet har været udsat for, er ofte gået helt uden om forsvarets øvelsespladser. Nogle øvelsespladser har ligget i naturtilstand i flere generationer, enkelte har aldrig været rørt, og den naturlige flora og fauna har haft gode muligheder for at udvikle sig frit. Kær Vestermark fremtræder i dag som et kulturlandskab, der har sin oprindelse i de store landboreformer i slutningen af 1700-tallet med en række udflyttede gårde fra landsbyen Kær og rester af der til hørende gamle hegn vinkelret på kysten, småskove samt nyere hegn og småplantninger. Da Kær Vestermark ikke har været traditionelt intensivt opdyrket siden 1963 og gårdene ikke været beboede, henligger området uopdyrket i græs med høslet og mange små vandhuller. Dette gør tilsammen området til et meget attraktivt fugleområde trods skydebanen i den nordlige del af området.

Fredningsnævnet har ved besigtigelsen i Kær Vestermark konstateret, at området fremstår naturrigt og uopdyrket i græs med høslet og mange små vandhuller. Fredningsnævnet har endvidere konstateret, at der ikke er opført nyere bebyggelse i området.

Store dele af Kær Vestermark er lysåbne arealer, og ca 33 ha er beskyttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3. Ingen jorder er landbrugsjord under omdrift.

Kær Vestermark grænser op til bygrænsen med store bolig – og industriområder som områdets nærmeste naboer i syd og øst og er mod vest afgrænset af Alssund og mod nord af Kær Vig. Der er trampestier på nogle af arealerne og fri færdselsret til samtlige arealer. Kær Vestermark udgør derfor et værdifuldt og enestående bynært rekreativt område.

Fredningsnævnet skal vurdere, om Kær Vestermark i forvejen skønnes at være tilstrækkeligt beskyttet og gennemførelse af en fredning vil være overflødig. Der skal derfor foreligge en særlig begrundelse, som ikke kan opfyldes ved anvendelse af de generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelsesloven og anden lovgivning om arealanvendelse herunder planloven.

De generelle beskyttelsesbestemmelser i naturbeskyttelsesloven varetager de samme formål som en fredning, mens planlægningen af områder ud fra planlovgivningen gennemføres af hensyn til andre formål, som derfor kan være i strid med de hensyn, der kan varetages gennem en fredning.

Overfredningsnævnet og Naturklagenævnet har i flere afgørelser fastslået, at en fredning i overvejende grad respekterer såvel den overordnede planlægning som den kommunale planlægning for et areal, men at fredningsinstituttet er bragt i anvendelse, hvor de planlægningsmæssige bestemmelser indebærer en utilstrækkelig beskyttelse til opfyldelse af fredningsformålet, eller en fredning findes at medføre en bedre sikring.

Vurderingen af om et område er tilstrækkeligt beskyttet, og om der er en særlig begrundelse for at frede et område, sker konkret og med udgangspunkt i aktuelle og potentielle trusler samt områdets fredningsværdighed.

Selvom der kan opnås en beskyttelse af Kær Vestermark gennem kommune- og lokalplaner, og selvom Sønderborg Kommune gennem den fysiske planlægning indtil nu har etableret et plangrundlag, som skal sikre Kær Vestermark, vil bindinger på Kær Vestermark etableret gennem planlovgivningen kunne ændres. Et ønske om en ændring af plangrundlaget vil gøre sig gældende, hvis behovet for bolig – og industriområder stiger i takt med kravet om bynære boligområder i naturskønne omgivelser. Herover for står det tidligere militære uopdyrkede område som særligt værdifuldt landskab og kulturhistorisk område med rekreative muligheder for hele byens befolkning. Kær Vestermark har ikke alene en lokal værdi, men rummer et naturområde og et historisk område, der tillige har stor national værdi. Gennem årene er flere kystnære områder blevet bebygget, og der er sket udvidelse af boligområder. Selvom Kær Vestermark ikke er blevet bebygget i nyere tid, og der ikke er en aktuel trussel herom, er området et nærområde til Sønderborg by af national værdi, som endnu ikke er blevet udbygget yderligere. Områdets naturhistoriske, biologiske og rekreative værdier i bynært område kan endvidere være truet af manglende pleje. Sikring af området som et nærområde af stor rekreativ værdi og som et enestående sted for plante- og dyrearter kan kun ske gennem en fredning, som alene kan ændres eller ophæves, hvis tungtvejende samfundsmæssige hensyn gør sig gældende, frem for en bevarende helhedsplan, kommune - eller lokalplan, som vil kunne ændres af kommunen ved ny lokalplan og dispensationer. De værdier, som skal bevares, kan ikke forventes sikret på betryggende måde gennem anvendelse af lovgivningens almindelige bestemmelser.

På den baggrund finder Fredningsnævnet, at de betingelser, der ifølge naturbeskyttelseslovens § 1 skal være opfyldt for at gennemføre en fredning af Kær Vestermark, er til stede.

Den lille skovparcel med gammel bondeskov i skoven Mosen godt og vel 1 km nordøst for Kær Vestermark, har også tilhørt forsvaret som øvelsesplads og fremstår på tilsvarende måde. Skovområdet er en rest af gammel bondeskov og et skovlod i Moseskoven på Kær Halvø, der er sammensat af en række små skovlodder, som alle historisk set har tilhørt landbrugsejendommene på Kær Halvø og Kær Vestermark. De enkelte skovlodders formål har fra oprindelig tid været, at landbrugsejendommene skulle være selvforsynende med brændsel. Skovområdet består primært af blandet løvskov i varierende alder med en fin underskov. På arealet findes enkelte sjældne planter, bl.a. gøgelilje og skovhullæbe.

Fredningsnævnet har ved besigtigelsen af Mosen konstateret, at området fremstår urørt med blandet løvskov og underskov.

Fredningsnævnet finder på baggrund af mosens karakter som urørt løvskov med enkelte sjældne planter, bl.a. gøgelilje og skovhullæbe sammenholdt med den kulturhistoriske sammenhæng med

Kær Vestermark, at de betingelser, der ifølge naturbeskyttelseslovens § 1 skal være opfyldt for at gennemføre en fredning tillige af Mosen, er til stede.

Afgrænsningen af fredningsområdet:

Fredningsnævnet finder, at afgrænsningen af det fredede område skal ske i overensstemmelse med fredningsforslaget som et samlet landskab.

Bemærkninger til fredningsbestemmelserne:

Fredningsnævnet kan tiltræde, at jagt ikke skal være tilladt med undtagelse af op til 2 jagter om året i skoven ved Mosen jf. nedenfor § 4, stk. 4.

Fredningsnævnet kan tiltræde, at der i § 4, stk. 6 indsættes en bestemmelse om flugtskydning inden for lovens rammer i delområde 3 som det fremgår nedenfor.

Fredningsnævnet kan tiltræde, at den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finder sted på baggrund af en masterplan udarbejdet af plejemyndigheden og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde retableres umiddelbart efter lejrens afslutning.

Fredningsnævnet kan endvidere tiltræde, at evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser.

Opretholdelse af eventuelle nye stier, fugletårne/-skjul, shelters og lignende, herunder lejrens vartegn, forudsætter fredningsnævnets godkendelse som beskrevet nedenfor i § 11.

Med de bemærkninger kan Fredningsnævnet tiltræde de reviderede fredningsbestemmelser.

Fredningsnævnets afgørelse

Matr. nr. 198 Kær Ulkebøl og matr.nr. 336, Kær Ulkebøl fredes.

For fredningen gælder følgende bestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv.
- At skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.

- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt. Undtaget her fra er op til 2 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne må ikke holdes på søndage og helligdage.

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

Stk. 2 Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes max. 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang.

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.
3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.
4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.
2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.
4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.
5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnet ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.
6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.
7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.
8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.
9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.
2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.
3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørreremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.
2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.
2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst mulig omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk.1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.
6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikke-hjemmehørende arter fjernes.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensnoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer

- Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.
2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.
 3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.
 4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde retableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende, efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnet og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Erstatningsspørgsmål:

Der tilkendes efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, ikke erstatning for fredning af offentligt ejede arealer.

De arealer, fredningsforslaget omfatter, ejes af Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnet har i øvrigt ikke modtaget erstatningskrav.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, hvor denne afgørelse er blevet offentligt bekendtgjort, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Hvis klagefristen udløber en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 43:

1. Ejere og brugere af de ejendomme, fredningsforslaget vedrører.
2. enhver, der under sagen har givet møde for nævnet eller har fremsat ønske om underretning om nævnets afgørelse.
3. Statslige og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget.
4. Organisationer m.v., som antages at har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Margit Ø. Laub

Kjeld Thamdrup

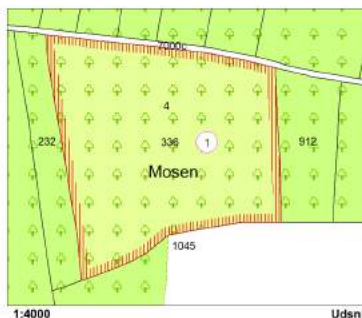
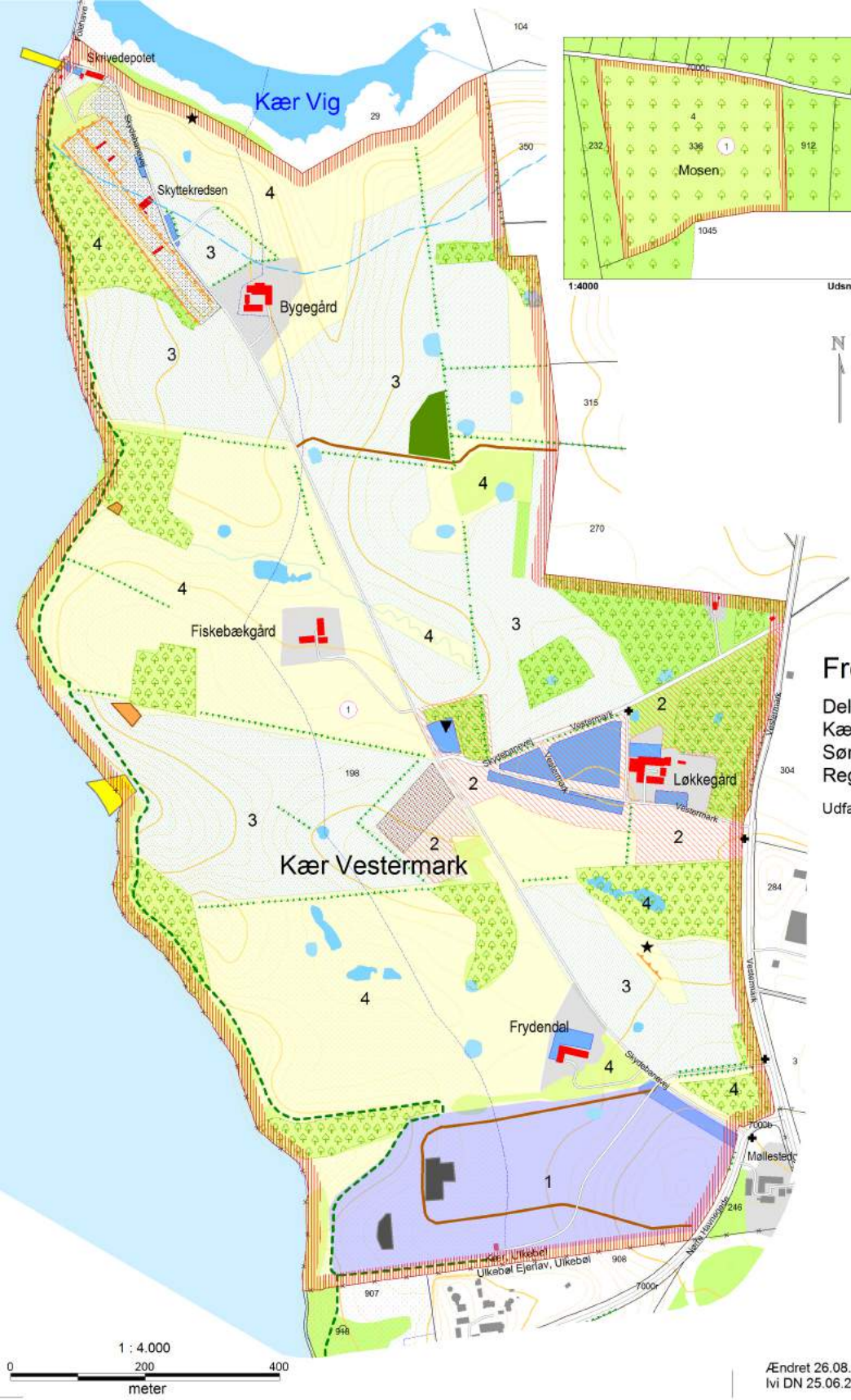
Ole Wandahl Stenshøj

12-05-2015

Areal- og lodsejerliste

Bilag 1

Lb.nr.:	Matr.nr.: Ejerlav:	Ejer:	Ønskes fredet:		Heraf omfattet af NBLs bestemmelser om:			Heraf omfattet af		Sti/ vej	Bemærkninger
			Ca. ha.	Antal lodder	beskyttelse sønder- og § 16 og § 18	spær, vandløb, moser, strandsenge, ferske enge, overdrev § 3	strandbask. § 15 og kultfredning § 8	fred- skovs- pligt	sten-og jord- diger muse- ums- lovens § 29		
1	198 Kær, Ulkebøl 336 Kær, Ulkebøl	Sønderborg Kommune	137,47	1	11,22	3,04	58,04	17,15	838	-	
			6,11	1	-	-	-	6,11	-	-	
		Areal ialt	143,58								

Indeholder data fra Geodatastyrelsen, Kort10 og Matrikelkortet oktober 2013

Kortbilag 1

Fredningskort over Kær Vestermark

Del af
Kær, Ulkebøl
Sønderborg kommune
Region Syddanmark

Udfærdiget af Danmarks Naturfredningsforening

Signaturforklaring

- Fredningsgrænse
- Ejerskabsgrense
- Levende hegn
- Beskyttede sten- og jorddige
- Højdekurver
- Strandbeskyttelse
- Sportsanlæg
- Hus med have / gårdsplads
- Fredskov
- Skov
- Sø
- Delområde 1: Arrangementsområde
- Delområde 2: Fritidsfaciliteter
- Delområde 3: Rekreativt naturområde
- Delområde 4: Naturområde
- Parkering
- Vandløb
- Sø og beskyttelseslinje
- Henvisning til areal- og lodsejerliste
- Eksisterende sti
- Permanent befæstet vej
- Ophavningsplads/tiro
- Scenearområde befæstet
- Skætteplads
- Jordopfyld naturpleje §7 stk. 2
- Naturlegeplads
- Fugleskjul
- Vårtegn
- Kirkegrav

Fredningskort til brug ved
Fredningsnævnets afgørelse
i FN SJS 25/2015.
December 2016

Ændret 26.08.2016
Iv DN 25.06.2015

Danmarks
Naturfredningsforening

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.:

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

**Fredningsnævnet for Sydjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

1. februar 2017
FN SJS 55/2016

Vedr.: j.nr. FN SJS 55/2016: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til at opsætte et vartegn på Kær Vestermark

Fredningsnævnet har den 14. december 2016 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning om tilladelse til at opsætte et vartegn på ejendommen Kær Vestermark, matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Det fremgår af sagen, at der er tale om et vartegn, der ønskes opsat i forbindelse med afholdelsen af Spejdernes Lejr 2017, og at vartegnet skal blive stående efter afholdelsen af lejren.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må etableres faste konstruktioner.

Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til, om det ønskede vartegn kan opsættes.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. januar 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til at opsætte vartegnet på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Af fredningskendelsen fremgår blandt andet:

"... § 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugletårne og

vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet.

...

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde reetableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende efter forudgående tilladelse fra Fredningsnævnet og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

Det fremgår af ansøgningen fra Sønderborg Kommune, at vartegnet skal have form som en stor støve. Der vil være tale om en sammensat konstruktion med et udsigtstårn og et madpakkehus. Udadtil fremstår vartegnet som en hel stråttækket bygning. Udsigtstårnet ønskes bygget op omkring en stålkonstruktion, som udgør et trapperum med opgang til udsigtsplatformen i 11½ meters højde.

Vartegnet skal ifølge ansøgningen opfylde følgende funktionelle krav:

"

- Madpakkehus/grillhytte for områdets mange besøgende
- Læringsrum for institutioner og andre grupper
- Handicapvenlig indretning i gulvplan
- Toiletfaciliteter med adgang for handicappede
- Udsigtspunkt med bl.a. mulighed for at opleve områdets kulturhistoriske strukturer i form af hegn, marker, vejlandsby og det varierede fugleliv
- Udendørs samlingspunkt og møderum"

Det hedder om den samlede vurdering af opførelsen af vartegnet:

"...

Projektforslaget vil give besøgende en ekstra dimension til oplevelse af områdets landskab og fugleliv fra udsigtstårnet som et funktionelt og rart opholdsrum til frokost, leg og læring. Ved nærsyn vil konstruktionens særegne udtryk give besøgende endnu en spændende oplevelse på Kær Vestermark. Konstruktionen vil ikke forstyrre den landskabelige oplevelse af området pga. den begrænsede indsigt til bygningen og valget af naturmaterialer. Det anderledes udtryk i konstruktionen vil først være synlig når man ankommer til lokaliteten med vartegnet.

Samlet set vurderes det, at fredningsinteresserne bevares og tilgodeses.

Det samlede projekt har gennem forespørgsler opnået en berettiget forventning om at kunne realiseres i forhold til øvrig lovgivning (landzone, byggeri og brand).

Det samlede fremsendte projekt bakkes op af Sønderborg byråd. Danmarks naturfredningsforening modsætter sig ikke ønsket om et vartegn for Spejderlejr 2017..."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 19. januar 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stenshøj. Endvidere deltog Bent Albæk, Gitte Andreasen og landskabsarkitekt Birgit Thingsgaard på vegne Sønderborg Kommune, Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet, Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland og Alf Olsen på vegne Solaris Spejderne.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Alf Olsen og Bent Albæk redegjorde for ansøgningen. Det er sædvanligt, at der i forbindelse med de store spejderlejr bliver opført et vartegn. Normalt vil vartegnet blive nedtaget, når lejren er afholdt. Solaris har erfaringer med store vartegn, blandt andet fra Blå Sommer 2009 og fra en stor spejderlejr i Sverige i 2012. Sønderborg Kommune har stillet krav om, at vartegnet skulle forblive stående og indeholde et madpakkehus og et udsigtstårn. Der er samtidigt stillet krav om, at vartegnet skulle falde mest muligt ind i den eksisterende natur. Man har ved udformningen af vartegnet som en stovle tænkt, at det er et symbol, der på mange måder er velegnet til temaet for Spejdernes Lejr og til området som sådan. Det er naturligvis et dilemma, at vartegnet ikke må virke skæmmende i det fredede landskab og samtidig skal vække opmærksomhed som vartegn. Området under støvlen kunne udføres som en jordvold eller i sten.

I forbindelse med besigtigelsen var der mulighed for via en mandskabslift at komme op i den højde, vartegnet ønskes opført i, ligesom der blev opsendt en kameradrone, så man kunne danne sig et overblik over området oppefra. Området blev endvidere besigtiget syd for den plads, hvor vartegnet ønskes opsat.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening havde forestillet sig et mere traditionelt vartegn, men at der ikke er bemærkninger til det nuværende projekt. Der er herved taget hensyn til, at området omkring vartegnet muligvis vil blive brugt som et legepladsområde. Området under støvlen bør ikke udføres og fremstå for massivt. Derfor kunne man måske udføre det med brændestakke eller lignende.

Birger Jønsson tilsluttede sig bemærkningerne fra DN.

Carsten Porskrog Rasmussen oplyste, at Museum Sønderjylland stort set ikke har bemærkninger til sagen. Vartegnet kommer til at ligge et sted, hvor der tidligere har ligget en bygning, og det kommer til at falde godt ind i landskabet. Området under støvlen bør opføres i jord eller stål men ikke i sten, da sten vil virke som et fremmedelement.

Birgit Thingsgaard oplyste, at kommunen er enig i, at området under støvlen ikke bør opføres i sten. Det kunne være en lille græsklædt bakke.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en

fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området. Det er ved fredningsbestemmelserne forudsat, at der skal opsættes et vartegn, der skal godkendes af Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet finder, at vartegnet med sit udsigtstårn vil bidrage til at opnå mulighed for udsigt over Als Sund og det overvejende åbne landskab, hvor fredningen har til formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier. Vartegnet vil endvidere bidrage til offentlighedens adgang til området.

Da vartegnet vil blive udført i naturmaterialer og falde godt ind i landskabet og naturen med tiden, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sønderborg Kommune dispensation til at opsætte vartegnet på vilkår:

at vartegnet opføres som vist på de fremlagte tegninger og illustrationer,

at området under stovlen opføres som en jordvold med græs og lav beplantning, og

at byggeaffald fjernes fra det fredede område efter arbejdets udførelse.

Klagevejledning ved afgørelse om dispensation:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via forsiden på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr.

Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk
Gebyret tilbagebetales, hvis

- 1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
- 2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
- 3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis

- 1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
- 2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

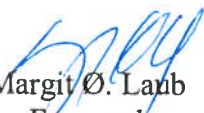
Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 1. februar 2017

Margit Ø. Laub
Formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk
Miljø- og Fødevareministeriet, Styrelsen for vand- og naturforvaltning, svana@svana.dk ;
sofha@svana.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet/Sønderjylland, soenderjylland@friluftsradet.dk
Friluftsrådet/Sønderborg, b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

16. juni 2017
FN SJS 28, 29, 30 og 31/2017

Vedr.: j.nr. FN SJS 28, 29, 30 og 31/2017: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til ændringer på Sceneområdet, etablering af handicapvenlig fiskebro, etablering af fugleskjul og shelterpladser på Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 4. maj 2017 fra Sønderborg Kommune modtaget ansøgninger om tilladelse til ændringer på sceneområdet, etablering af handicapvenlig fiskebro, etablering af fugleskjul og shelterpladser på Kær Vestermark matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har behandlet sagerne under et.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må etableres faste konstruktioner uden Fredningsnævnets godkendelse.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 2. juni 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse. Under besigtigelsen blev det bemærket, at der er etableret en redningsvej ved sceneområdet, og at den ikke fremgår af fredningskortet. Redningsvejen forbinder Takten med Nørre Havnegade. Sønderborg Kommune har derfor søgt om en lovliggørende dispensation til vejen.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte vedrørende sceneområdet, handicapvenlig fiskebro, fugleskjul og shelters samt lovliggørende dispensation til den nævnte redningsvej på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Af fredningskendelsen fremgår blandt andet:

”...

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges kørefast vej. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.

...

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugletårne og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet.

...

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningsskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

...

8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajaker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

...

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde reableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende efter forudgående tilladelse fra Fredningsnævnet og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

FN SJS 28/2017 (Sceneområdet):

Der søges om tilladelse til at

- ændre størrelsen på transformerhuset,
- opsætte et teknikhus i forlængelse af transformerhuset
- opsætte 4 kabelskabe med powerlock
- opsætte 2 alm. kabelskabe
- etablere 47 meters adgangsvej fra Frydendal til scenevejen.

Af kommunens ansøgning fremgår blandt andet:

"Ændret projekt

Specifikationer fra Spejdernes Lejr 2017 samt den lokale koncertarrangør Kultur I Syd, ændrer Sønderborgs Kommunes ønsker til sceneområdet. Ændringerne har primært fokus på sceneområdets funktionalitet og sikkerhed...

Transformerhus og teknikhus ...

Med udvidelse af transformerhuset samt etablering af et teknikhus kan arrangementer forsynes alene med transformerstrøm. Det betyder at der sjældent bliver nødvendig med ekstra diselge-

neratorer. Transformerhuset skal være adskilt (minimum 40 cm) fra teknikhuset af sikkerhedsmæssige grunde. Kommunen ønsker at øge den faste strømforsyning (transformer) til en ydelse på 2300A. Det vil tilgodese arrangementet "Spejdernes Lejr 2017" samt alle fremtidige brugere af området.

Den nye løsning indebærer et transformerhus samt et teknikhus i samme højde og dybde som placeres forlængelse. Herved vil de fremstå som en bygning.

Transformerhusets øgede dimensioner fra, L 2900, B 2000, H 2370 til L 3800, B 3400, H 2200 samt et tilhørende teknikhus med dimensionerne L 2200, B 3400, H 2200 ønskes skjult i landskabet ved at trække de to ensartede grønt malede huse (RAL6014) yderligere 2 meter ind i beplantningen og etablere en genplantning foran husene. Rundt om husene skal der være en 1 meter bred teknikersti som adgangsvej. Det samlede areal for huse og sti udgør ca. 37 m². Ved anlægsarbejdet bortgraves en stor del små træer og buske som forventeligt kan genplantes foran husene. Det forventes at husene vil være næsten usynlige når genplantningen foran husene om 1 - 2 år når en højde på 2 - 3 meter.

Skabe med Powerlock ved scenearealet ...

Den nuværende løsning indebærer, at der ved arrangementer trækkes store strømførende kabler over kørevejen hvor der er tung trafik. Det er forbundet med stor risiko og fare. For at løse denne sikkerhedsproblematik og samtidig gøre anlægget langt mere brugervenligt ønskes det at føre dele af strømforsyningen ud på begge sider af scenepladsen i skabe med powerlock.

Sønderborg Kommune har undersøgt mulighederne for at få de nye installationer til at forsvinde og/eller indpasset i landskabet. Det har ikke været muligt at få installationer på mere end 125 A ned i almindelige brønde pga. de kraftige tilslutningskablers bøjningsradius. De ønskede powerlock er på 400A pr. stk. På begge sider af scenen ønskes to kabelskabe med powerlock. Kabelskabene måler H 820, B 762, D 222. Kabelskabene er grønne.

Området omkring kabelskabene kan henligge til tilgroning således, at der udelukkende klippes på arealet ind mod scenen. Herved vil kabelskabene være skjulte i den høje vegetation. I løbet af få år kan der endvidere komme selvsåede træer og buske omkring skabene.

Flytning af eksisterende brønd ...

I sceneområdets nordvestlige hjørne er der et infrastrukturpunkt bestående af brønde med el, vand og kloak. Disse installationer ønskes flyttet til modsatte side af scenevejen - ind på arrangementsarealet. Den nuværende placering er uhensigtsmæssig, da det ligger udenfor publikumsarealet. Der ændres ikke på dimensionerne.

Etablering af nye kabelbrønde ...

Ved arrangementer er der brug for strøm til en lang række faciliteter. For at undgå lange overjordiske kabler som udgør en sikkerhedsrisiko ønskes det at fremføre strøm til kabelbrønde på yderligere 4 lokaliteter.

Lokalitet E skal strømforsyne boder langs scenevejen. Lokalitet F skal strømforsyne kontrolpodiet for lyd og lys til scenen. Lokalitet G og H skal strømforsyne indgangsparti og boder.

Alle brønde etableres og afsluttes med brønddæksel ø800 i terrænhøjde hvorved installationen udelukkende er synlig i vegetationen når man er i umiddelbar nærhed.

Ændring af eksisterende kabelbrønd til kabelskabe ...

Ved lokalitet I er der brug for stor strømforsyning til bl.a. udskækningsboder med køleanlæg. Det betyder ligesom ved sceneområdet at kablernes dimensioner ikke kan oprulles i brønd og derfor ansøges om at opføre kablerne i 2 kabelskabe placeret i kanten af eksisterende trævegetation. Ved at placere de grønne skabe i kanten af trævegetationen vil installationen blive meget lidt synlig.

Etablering af forbindelsesvej fra Frydendal til Scenevejen ...

I forbindelse med arrangementer på sceneområdet vil der være brug for holdeplads for teknikerbiler og lastbiler. Oprindeligt var det planen at disse biler skulle placeres bag ved scenen. For at fastholde den smukke kulisse til scenen med Alssund i baggrunden ansøges om at trække flest mulige biler ud til nærmeste grusbetlagte plads — arealer omkring Frydendal.

En tidligere adgangsvej fra Frydendal til det sydliggende areal (sceneområdet) ønskes befæstet som grusvej til tung trafik. Vejen er ca. 47 meter lang og 4 meter bred med svingkurve ud mod scenevejen. Vejen anlægges i terrænhøjde. Det nye vejstykke vil anvende en eksisterende gennembrydning af det levende hegn og derfor bliver ændringen i landskabet minimal. Alle vejanlæg og scenepladsen vil på sigt blive grønne af græs og urter og dermed falde ind i landskabet.

Samlet vurdering

Ovenstående ændringer på sceneområdet er trods de mange punkter en minimalløsning i forhold til koncertarrangørernes ønsker. Processen har fokuseret på at minimere ændringerne og sløre installationernes synlighed mest muligt. Med de ønskede ændringer er det håbet at arealet vil være funktionelt mange år frem ved både arrangementer og den daglige rekreative brug af området...”

Af kommunens ansøgninger i FN SJS 29/2017 (Handicapvenlig fiskebro), FN SJS 30/2017 (Fugleskjul) og FN SJS 31/2017 (Shelters) fremgår som baggrund for ansøgningerne:

”...

Sønderborg Kommune er i uge 30 2017 vært for Danmarks største spejderlejr med op mod 40.000 spejdere. Spejderne skal for en stor del være på Kær Vestermark. Sønderborg Kommune købte i 2015 Kær Vestermark med sigte på at bevare det som et bynært rekreativt område. Sønderborg Kommune har sammen med Danmarks naturfredningsforening gennemført en fredning af arealet. Kommunen har inddraget offentligheden i udviklingen af området ved at lave en helhedsplan. Af helhedsplanen fremgår en række faciliteter som borgerne ønsker i området. Herunder shelters, telplads, handicapvenlig fiskebro, fugleskjul med mere. Området er underlagt en lang række restriktioner, som samlet set bidrager til at bevare området som et naturområde. Derfor er det særligt vigtigt for kommunen at påvirke området mindst muligt og i særlig grad tilpasse projekterne, så de falder naturligt ind i landskabet. En del ønsker til rekreative anlæg er indtegnet med en mulig placering på fredningskortet. Spejdernes Lejr 2017 ønsker at sætte varige spor ved deres besøg. Spejderne har gennemgået helhedsplanen og udvalgt en række projekter. Et samarbejde mellem spejderne, borgerne og kommunen har resulteret i beskrivelser og tegninger af de enkelte projekter, som spejderne ønsker at bygge ved deres besøg i uge 30. Nærværende ansøgning omhandler en handicapvenlig fiskebro med udgangspunkt i P-pladsen for enden af skydebanevej på Kær Vestermark. Det omfattende anlægsarbejde ønskes påbegyndt i uge 25 og færdiggjort i uge 30.

...

Ud fra helhedsplanen har kommunen udvalgt en række mulige byggeprojekter til spejderne som kunne gavne områdets rekreative benyttelse fremadrettet

...”

FN SJS 29/2017 (Handicapvenlig fiskebro):

Broen ønskes udført i træ og vil få en størrelse på 40 meter lang og 2 meter bred vinkelret på kysten. Broen vil mod nord blive udvidet så de sidste 4 meter får en bredde på 4 meter. Broen etableres med gelænder. Der skal etableres en adgang til broen parallelt med kyststien med samme materiale frem mod kystskræntens krone. Den nedgravede adgang med jævnt fladt fald og 2 meters bredde bryder kronekanten ca. halvvejs mod kystbroen. Herfra ønskes adgangen anlagt som træbro med samme jævne fald, delvist gravet ind i kystskrænten. Der er på hele den jævnt skrånende adgang frem til kystbroen 5 vandrette plateauer på 2x2 meter. Adgangen ender i et plateau i kote 0,9.

Af kommunens ansøgning fremgår blandt andet:

”...

Ved de forskellige fredningsmøder har der været opbakning til en handicapvenlig fiskebro i området. Den 12. januar 2017 blev der afholdt workshop med spejdere, personer og grupper der havde givet indspil til helhedsplanen samt myndighedspersoner. Her blev der arbejdet med funktion, udtryk og placering af de enkelte blivende installationen. En brogruppe arbejdede specifikt med en handicapvenlig fiskebro i området. Gruppens designoplæg blev efterfølgende videreudviklet i samarbejde med det rådgivende ingeniørfirma - Sloth-Møller. Brogruppens designet er forenklet væsentligt for at imødekomme handikappedes adgangs krav, mindske synligheden samt opnå realisering indenfor den tilgængelige økonomiske ramme.

...

Tilgængelighed

Sønderborg Kommune ønsker at give flest mulige borgere mulighed for at få en uforstyrret naturoplevelse med mulighed for bl.a. fiskeri fra en ny bro ved det fredede rekreative naturområde Kær Vestermark. I dag kan f.eks. brugere af kørestol udelukkende komme nær havet i byerne, hvor der er befæstede anlæg ud til kyststien. Det ansøgte anlæg vil give handicappede en unik og ny mulighed for at komme ud i en mere uforstyrret natur med mulighed for bl.a. kystfiskeri.

Broen vil kunne fungere som anløbsbro for robåd, kano og kajak. Den vil endvidere være et oplagt udgangspunkt for formidling af kyst og hav. Det er et ønske fra Sønderborg Kommune, at Kær Vestermark i stigende grad anvendes som udgangspunkt for formidling af natur og friluftsliv for bl.a. børn og unge. Broanlæg med udvidet adgang for handicappede er underlagt krav om øget tilgængelighed. Det omfatter blandt andet fladt, jævnt fald, plateauer, sidesikring og ledelinjer samt skridsikker underlag med en bredde der sikre passage af to kørestolsbrugere.

Landskabshensyn

For at overvinde den store højdeforskel fra kote 3-3 meter fra P-plads til kote 0.9 over havniveau har der været arbejdet med løsninger, hvor faldet blev afviklet over en kort kyststrækning med 4-5 stk. 180 graders sving. Det blev vurderet, at denne form for nedgang bliver meget synlig, dominerende og meget fremmedartet i landskabet. Broanlægget på havet har været visualiseret med flere forskellige placeringer. Kommunen finder, at det kan virke forstyrrende i forlængelse af P-pladsen i forhold til den uforstyrrede udsigt fra pladsen.

Kystskræntens vegetation er vildtvoksende træer og buske som er særligt beskyttede i forhold til gældende fredning af Kær Vestermark. Det danner en flot kullise fra havet. Stedvis langs kyststien er der åbninger, hvor man kan nyde udsigten over Als Sund. Vegetationen på skrænten kan ved korrekt projektering udnyttes til at skjule mest muligt af et nyt stianlæg - rampe med et parallelt forløb med ky-

sten. På sigt vil stien ned til kystbroen blive en fin oplevelse af at færdes i en tunnel af buske og træer inden man kommer ud på kystbroen med fri udsigt over Alsund. Indenfor projektarealet er de træer og buske som fjernes primært unge aske-træer, hvoraf de fleste er gået ud samt mindre tjørn- og slåenbuske. Det forventes, at bortgravede tjørn og slåen kan genplantes på det nye skråningsanlæg.

Projektet har arbejdet med følgende overordnede hensyn:

- * Tilgængelighed
- * Bevare udsigt fra P-plads
- * Holdbarhed
- * Bevare mest mulig af eksisterende vegetation på kystskrænten
- * Mindst mulig synlighed fra kystsiden
- * Indpasning i landskab fra landsiden
- * Genplantning af eksisterende buske og træer på nye skråningsanlæg
- * Adgang til attraktiv lokalitet for fiskeri
- * Sikring af adgangen langs kysten

Materialevalg og opbygning

Udgangspunktet for fiskebroen starter ved P-pladsen. Fra P-pladsen udgår i dag en attraktiv grusbelagt vandresti - kystrute. Den nye adgang til havet ønskes anlagt næsten parallelt med kyststien med samme materiale frem mod kystskræntens krone. Den nedgravede adgang med jævnt fladt fald og 2 meters brede, bryder kronekanten ca. halvvejs mod kystbroen. Herfra ønskes adgangen anlagt som træbro med samme jævne fald, delvist gravet ind i kystskrænten. På hele den jævnt skrånende adgang, frem til kystbroen, er der 5 vandrette plateauer på 2 x 2 meter. Adgangen ender i et plateau i kote 0.9. Omkring hele den skrånende adgang frem mod kystbroen vil træer og buske igen vokse op. Mindre træer og buske som bortgraves under anlægsarbejdet genplantes på det nye skråningsanlæg for at fremme tilgroningen.

Fra plateauet ved kysten drejer adgangen ud i en mere traditionel træbro med en bredde på 2 meter og en længde på 40 meter, vinkelret på kysten. Broen ender i en mindre udvidelse mod nord, hvor broen får dobbelt bredde 4 x 4 meter. Broen etableres med gelænder.

Broens træelementer opføres med hjælp fra spejderne under Spejdernes Lejr 2017.

Samlet vurdering

Den ansøgte handicapvenlige fiskebro vil blive en attraktion for området med unik adgangs- og udsigtsforhold. Broens anvendelsesmuligheder er mangeartede og den vil bl.a. være et oplagt udgangspunkt for formidling af Kær Vestermark. Fra broen vil der være indsigt til den ufremkommelige kyst og kystskrænt. Placeringen gør det muligt at få en unik naturoplevelse trods nærhed til befæstet vej og sti med adgang for handikappede. Designet giver en flot og rolig oplevelse og placeringerne får konstruktionen til at forsvinde i landskabet for de øvrige besøgende på Kær Vestermark. På sigt vil det vildtvoksende krat på kystskrænten skjule størstedelen af nedgangsstien til kystbroen. Den del af kystskrænten som ændres ved opførelsen af adgangssti og bro er i et område, hvor der allerede i dag er et stort antal besøgende.

Det samlede projekt har gennem forespørgsler opnået en berettiget forventning om at kunne realiseres i forhold til øvrig lovgivning (landzone, byggeri og brand samt strandbeskyttelseslinjen)..."

FN SJS 30/2017 (Fugleskjul):

Det fremgår af sagen, at der ønskes etableret et fugleskjul (Fugleskjul Nord) ved Kær Vig og et fugleskjul (Fugleskjul Syd) ved Mosen. Fugleskjulene ønskes udført i træ og med tagpap på taget. Der ønskes for så vidt angår fugleskjulet ved Mosen anlagt en ca. 35 meter let skrånende adgangssti med en bredde på ca. 1 meter.

Af kommunens ansøgning fremgår blandt andet:

”...

Udviklingsproces

...

Den 12. januar 2017 blev der afholdt workshop med spejderne, personer og grupper der havde givet indspil til helhedsplanen samt myndighedspersoner. Her blev der arbejdet med funktion, udtryk og placering af de enkelte blivende installationen. En fugleskjulgruppe arbejdede specifikt med fugleskul i området. Gruppens designoplæg blev efterfølgende videreudviklet af kommunens arkitekt og spejderne. Designet kaldes Sønderborg Fugleskjul. Det videreudviklede design har været i høring hos fugleskjulgruppens medlemmer. Tilbagemeldingerne var overvejende positive.

Sønderborg Kommune har valgt at gå videre med Sønderborg Fugleskjul. Designet er frit og modulopbygningen muliggør, at spejdergrupper og andre efterfølgende kan opføre lignende fugleskjul rundt om i landet.

Tilgængelighed

Sønderborg Kommune ønsker at give flest mulige brugere mulighed for at få en uforstyrret naturoplevelse med mulighed for bl.a. at opleve det rige fugleliv på det fredede rekreative naturområde Kær Vestermark. I Sønderborg kommune er der flere fugleskjul og fugletårne. Ingen af de eksisterende installationer tilbyder udvidet adgang for handicappede. De ansøgte anlæg vil give handicappede en unik ny mulighed for at komme tæt på det spændende fugleliv i og omkring Kær Vig.

Det er et ønske fra Sønderborg Kommune, at Kær Vestermark i stigende grad anvendes som udgangspunkt for formidling af natur og friluftsliv for bl.a. børn og unge. Her vil fugleskjul være et oplagte formidlingsrum for mindre grupper.

Et fugleskjul med udvidet adgang for handicappede er underlagt krav om øget tilgængelighed. Det omfatter blandt andet fladt, jævnt terræn samt skridsikkert underlag med en bredde der sikrer passage med kørestol. Derfor ønskes en ændret placering af det nordlige fugleskjul, ved Kær Vig, i forhold til fredningskortet.

Landskabshensyn

Af fredningskortet fremgår, at der er planlagt et fugleskjul (Nord) nær bredden til Kær Vig. Efter nærmere vurdering af landskabshensyn, brugervenlighed og hensynet til ejeren af Kær Vig ønskes placeringen ændret mod syd. Med den nye placering vil trækonstruktionen komme tættere på eksisterende bygninger ved Bygegård og skydebaneanlægget. Den nye placering sikrer alle brugere en uhindret adgang med befæstet vej helt frem til fugleskjulet.

Adgangen til fugleskjulene kan ske delvist skjult af den eksisterende vegetation således, at man når frem uden at forstyrre fuglelivet. Fugleskjulene ønskes integreret i eksisterende vegetationer således, at de allerede ved etableringen skjules mest muligt i landskabet.

Det vurderes at fugleskjulene ikke vil blive synlige fra det eksisterende stisystem på Kær Vestermark, da de er skjulte af landskab og vegetationen. Fra fugleskjulene er der en flot udsigt over en stribe flotte naturlokaliteter - Kær Vig, mose eng, overdrev og levende hegn...

Fugleskjul Nord (Kær Vig)

Udgangspunktet for adgangen til fugleskjulet er et eksisterende P-areal, som i ledelinje mod fugleskjulet befastes yderligere med handikapvenlig grusbelægning. Ledelinjen af grus går evt. over i en kort vandret bordwalk få meter gennem et levende hegn, hvor man går ind i det overdækkede fugleskjul. Fugleskjulet er placeret delvist integreret i det levende hegn på det let skrånende terræn ned mod Kær Vig. Fugleskjulets front er, pga. terræn, hævet op til 50 cm over terræn.

Fugleskjul Syd (Mosen)

Udgangspunktet for adgangen til fugleskjulet er en eksisterende P-plads langs Skydebanevej. Et trampespor langs eksisterende beplantning leder hen mod det eksisterende og kunstigt anlagte voldanlæg. På siden af voldanlægget anlægges med voldens materiale en ca. 35 meter let skrånende adgangssti med en brede på ca. 1 meter op til voldens top. Her anlægges fugleskjulet skjult i det eksisterende krat på toppen af volden. Fugleskjulet er placeret delvist integreret i det eksisterende krat med udsigt over mosen. Fugleskjulets front står på pæle ud over voldens østlige kant, skjult i krattet. Hele volden er under tilgroning med krat, hvilket på sigt vil skjule både adgangssten og fugleskjulet. Fugleskjulet vil på sigt udelukkende være synlig fra mosen. Adgangssten sikrer at besøgende kan komme frem til fugleskjulet uden at forstyrre fuglene.

Materialevalg og opbygning

Hele konstruktionen laves i træ og taget beklædes med tagpap. Fugleskjulet er designet på en måde så lyde udefra forstærkes i rummet. Ved fronten kan der monteres simple skodder som efter behov, i forhold til udsigt, lyde, vind og vejr, kan åbnes og lukkes.

Sønderborg kommune har også ansøgt om etablering af 2 shelterområder på Kær Vestermark. Der er valgt en designmæssig ensartet linje i materialevalg ved både shelters og fugleskjul. Begge typer af installationer arbejder med trækonstruktion, buet form og tagpap på tagkonstruktionen. Det skal medvirke til at give besøgende ved installationerne en mere visuel rolig oplevelse. Der er endvidere arbejdet på designløsninger, hvor spejderne kan bygge moduler der sættes sammen til den færdige konstruktion. Det vurderes at besøgende, der ikke aktivt opsøger fugleskjulet, vil få svært ved at opdage dem i landskabet.

Samlet vurdering

De to fugleskjul vil give besøgende i området nye muligheder for rekreativ benyttelse. Placeringen gør det muligt at få en unik naturoplevelse. Designet giver en flot og rolig oplevelse ved fugleskjulene og placeringerne får konstruktionen til at forsvinde i landskabet for de øvrige besøgende på Kær Vestermark.

Designet forstærker oplevelsen af lyde, hvilket er en unik nytænkning af fugleskjul. Det samlede projekt har gennem forespørgsler opnået en berettiget forventning om at kunne realiseres i forhold til øvrig lovgivning randzone, byggeri og brand samt strandbeskyttelseslinjen...”

FN SJS 31/2017 (Shelters):

Det fremgår af sagen, at der ønskes etableret shelters på to pladser, Nord og Syd.

Shelterplads Nord ønskes anlagt på skråningsanlægget ned mod en lille bæk. Der ansøges om at terrænregulere der, hvor de to påtænkte shelters ønskes placeret. Ved at grave et plant plateau halvt ind i det jævnt skånende terræn vil shelterne falde yderligere ind i landskabet. Der ønskes opført 2 såkaldte ”Sønderborg Shelters” og et fast bålsted med rist.

Shelterplads Syd ønskes anlagt i en eksisterende lysning. Der vil ikke være behov for terrænændringer. Der ønskes det pågældende sted opført 5 ”Sønderborg Shelters” placeret i 2 grupper.

Af kommunens ansøgning fremgår blandt andet:

”...

Udviklingsproces

...

Ved de forskellige fredningsmøder har der været opbakning til shelterpladser i området. Den 12. januar 2017 blev der afholdt workshop med spejderne, personer og grupper der havde givet indspil til helhedsplanen samt myndighedspersoner. Her blev der arbejdet med funktion, udtryk og placering af de enkelte blivende installationen. En sheltergruppe arbejdede specifikt med overnatning i området. Gruppens designoplæg blev efterfølgende videreudviklet af kommunens arkitekt og spejderne. Designet kaldes Sønderborg Shelter.

Det videreudviklede design har været i høring hos sheltergruppens medlemmer. Tilbagemeldingerne var overvejende positive. En enkelt utilfredshed byggede på en opfattelse af manglende respekt for gruppens designoplæg.

Sønderborg Kommune har valgt at gå videre med Sønderborg Shelter. Designet er frit og modulopbygningen muliggør, at spejdergrupper og andre efterfølgende kan opføre lignende shelters rundt om i landet.

Tilgængelighed

Sønderborg Kommune ønsker at give flest mulige borgere mulighed for at få en uforstyrret naturoplevelse med mulighed for overnatning i det fredede rekreative naturområde Kær Vestermark. Ved købet af Kær Vestermark har der været en stor efterspørgsel efter shelter - teltområder. Ved gennemgang af arealet er der fundet to områder, hvor det er muligt at indpasse og skjule shelters i landskabet tæt ved en eksisterende sti med handicapvenlig grusbelægning. Shelterpladserne vil trods det kuperede terræn være muligt at tilgå for bl.a. kørestolsbrugere. Selve konstruktionen af shelters tager højde for handicappede i form og indstigningshøjde. Den kystnære placering gør endvidere shelterpladsene attraktive for besøgende der kommer dertil med kano og kajak.

Landskabshensyn

Af fredningskortet fremgår, at der er planlagt to shelterområder langs kyststien. De to shelterområder benævnes nord og syd.

...

Shelterplads Nord ønskes anlagt på skråningsanlægget ned mod en lille bæk. Området er en mindre åben lysning ned mod Fiskebæk lidt tilbagetrukket fra kyststien og delvist skjult af eksisterende beplantning. Det er planen at lade et mindre område mellem kyststien og shelters gro til i krat. Herved vil shelterområde Nord ikke længere være synlig fra eksisterende stier på Kær Vestermark.

Shelterplads Nord er skrånende ned mod bækken. Der ansøges om at terrænregulere der, hvor de to påtænkte shelters ønskes placeret. Ved at grave et plant plateau halvt ind i det jævnt skrånende terræn vil shelterne falde yderligere ind i landskabet og syne mindre. Bag ved shelters skabes herved et anlæg 1:2, hvor det i dag er ca. 1:4. Arealerne bag ved shelterne ud mod kyststien vil springe i krat og skov, hvilket yderligere vil sløre den lille terrænregulering. Arealerne ned mod bækken varierer meget i hældning og det vurderes, at det ændrede terræn med bløde former vil virke naturligt på den pågældende lokalitet. På pladsen ønsker Sønderborg Kommune at etablere 2 stk. Sønderborg Shelter. Placering fremgår af vedlagte kortbilag. Der vil være plads til 8 -10 personer i shelterne. På pladsen ønskes endvidere et enkelt fast bålsted med rist.

...

Shelterplads syd ønskes anlagt i en eksisterende lysning omgivet af 3-5 meter høje træer og buske. Området ligger ud til kyststien og blot 200 meter fra et naturlige landgangssted for

kano og kajak "Stranden". Området er let skånende ned mod kyststien og de påtænkte 5 shelters ønskes placeret uden forudgående terrænændringer.

For både at have mulighed for at rumme større grupper og skoleklasser og til andre tider flere mindre grupper ønskes der 5 stk. Sønderborg Shelter placeret i to grupper. Pladsen vil samlet set kunne rumme 20 -25 personer i shelters. Området er under tilgroning med træer og buske. Det er planen udelukkende at friholde/klippe området foran de ansøgte shelters. Herved vil shelterne blive skjult yderligere i vegetationen. På pladsen ønskes at etablere to faste bålsteder med rist.

Den træomsluttede lund indbyder også til teltslagning. Sønderborg kommune ønsker at fastholde pleje på et mindre område med klipning så besøgende har mulighed for at overnatte i telt. Teltgæster kan benytte bålstederne ved de to grupper af shelters.

Materialevalg og opbygning

Der er valgt en designmæssig ensartet linje i materialevalg ved både shelters og de ansøgte fugleskjul. Begge typer af installationer arbejder med trækonstruktion, buet form og tagpap på tagkonstruktionen. Det skal medvirke til at give besøgende en mere visuel rolig oplevelse. Der er endvidere arbejdet på designløsninger, hvor spejderne kan bygge moduler der sættes sammen til den færdige konstruktion. Det vurderes at besøgende, der ikke aktivt opsøger shelterpladserne, vil få svært ved at opdage dem i landskabet.

Samlet vurdering

De to shelterpladser vil give besøgende i området nye muligheder for rekreativ benyttelse. Opdelingen af shelters i grupper gør faciliteterne mere anvendelige for overnatning i større og mindre grupper. Placeringen gør det muligt at få en unik naturoplevelse i umiddelbar nærhed til befæstet stianlæg med adgang for handikappede. Designet giver en flot og rolig oplevelse på shelterpladserne og placeringen får konstruktionerne til at forsvinde i landskabet for de øvrige besøgende på Kær Vestermark.

Det samlede projekt har gennem forespørgsler opnået en berettiget forventning om at kunne realiseres i forhold til øvrig lovgivning (landzone, byggeri og brand samt strandbeskyttelseslinjen)..."

Museum Sønderjylland har i mail af 26. maj 2017 oplyst, at de ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 2. juni 2017, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Ole Stisen. Endvidere deltog Bent Albæk, Gitte Andreasen på vegne Sønderborg Kommune og Finn Lindhart på vegne Danmarks Naturfredningsforening. Finn Lindhart deltog alene i dele af besigtigelsen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent Albæk redegjorde for ansøgningerne og anviste de i det fredede område berørte arealer.

Først blev den i FN SJS 28/2017 omtalte adgangsvej, der skal forbinde Frydendal med Scenevejen anvist. Vejen vil alene skulle bruges i forbindelse med afholdelsen af Spejdernes Lejr.

Vejen skal være 4-5 meter bred og et af de store træer i lysningen, vil skulle fældes. Det blev konstateret, at det ene af træerne er beskadiget, hvorfor dette vil blive fældet, hvis der gives tilladelse til det ansøgte. Vejen går over et dige, og der er derfor søgt om dispensation fra reglerne herom.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til vejens etablering.

Bent Albæk anviste de i FN SJS 28/2017 omtalte kabelbrønde og redegjorde for ønsket om flytningen heraf og behovet for etablering af nye kabelbrønde. Brøndene vil efter etableringen ikke være synlige i landskabet.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til brøndene.

Bent Albæk anviste de i FN SJS 28/2017 omtalte lokaliteter, hvor der vil være behov for opsætning af kabelskabe. Kabelskabene vil kunne males grønne, så de ikke er så synlige i landskabet.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har noget imod opsætningen af kabelskabene, hvis der indsættes et vilkår om beplantning, der kan skjule skabene.

Bent Albæk anviste den i FN SJS 28/2017 omtalte lokalitet, hvor der vil være behov for opsætning af en større transformatorstation end oprindeligt antaget. Transformatorstationen vil blive opsat inde i et område med høje træer. Det vil være de 2 indgange, der vil være synlige i området, men der vil foran disse blive opsat beplantning.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til transformatorstationen, hvis denne bliver malet i en farve, så den falder i med omgivelserne.

Bent Albæk anviste den etablerede redningsvej i den sydlige del af sceneområdet. Vejen fremgår ikke af fredningskortet. Vejen er ca. 50 meter lang og 4 meter bred og belagt med grus. Vejen blev besigtiget.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til vejen.

Bent Albæk anviste det i FN SJS 30/2017 nævnte fugleskjul syd ved mosen. Adgangsvejen til skjulet vil blive etableret med forholdsvis lav hældning med et fald på 6 cm pr. meter. Volden er før fredningen blevet kunstigt anlagt. Fugleskjulets tag ønskes beklædt med tagpap. Skjulet vil med tiden ikke være synligt i området. Det forventes, at adgangen til fugleskjulet fra Skydebanevej vil skulle ske via en trampesti.

Bent Albæk anviste den i FN SJS 31/2017 nævnte shelterplads Syd og foreviste en model af den sheltertype, som arbejdsgruppen har udarbejdet. I forbindelse med shelterpladsen vil der være mulighed for opsætning af telte. Der er regler herom i campingreglementet, der vil skulle overholdes. Der vil ikke skulle foretages terrænændringer. Under shelterne vil der blive udlagt træflis. De nævnte bålriste vil svare til dem, Naturstyrelsen benytter.

Shelterplads Nord blev besigtiget på afstand.

Bent Albæk anviste placeringen af den i FN SJS 29/2017 omtalte fiskebro. En del af beplantningen foran broen set fra vandsiden vil skulle fjernes. Man vil så vidt muligt forsøge at genplante området, men det vil ikke kunne undgås, at den del af broen, der fører ned til vandet vil kunne ses fra vandsiden. Albæk redegjorde nærmere for projektet i overensstemmelse med beskrivelsen i ansøgningen.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har noget imod broen. Det er positivt, at man har valgt at udføre broen i gode holdbare materialer. Finn Lindhart påpegede alene, at man i anlægsfasen alene bør fælde bevoksningen i det absolut nødvendige omfang.

Bent Albæk anviste det i FN SJS 30/2017 nævnte fugleskjul Nord. Strækningen indtil skjulet vil muligvis alene blive belagt med grus og ikke med en boardwalk. Der vil blive etableret 3-4 parkeringspladser i nærheden af skjulet. Placeringen er ændret i forhold til angivelsen på fredningskortet.

Finn Lindhart oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til skjulet.

Finn Lindhart forespurgte, hvorfor man vedrørende shelterne ikke har valgt at bruge de shelters, som Naturstyrelsen selv bruger.

Bent Albæk svarede, at udformningen af fugleskjul og shelters har gennemgået en længere proces med deltagelse af arkitekter, og at det er de løsninger, som er blevet valgt.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

FN SJS 28/2017 - Sceneområdet

Det fremgår af fredningsbestemmelsernes § 3 punkt 1, at der i sceneområdet kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet. Af § 6, punkt 1 fremgår, at fredningen ikke er til hinder for, at ledninger og rør kan lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet. Af § 11 fremgår, at evt. vand-, el- og afløbsinstallationer kan forblive efter afholdelsen af Spejdernes Lejr 2017.

Fredningsnævnet finder på baggrund af disse bestemmelser og efter besigtigelsen af området, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte vedrørende sceneområdet på vilkår,

at transformerhuset og teknikhus samt kabelskabe placeres og opføres i overensstemmelse med det i ansøgningerne og besigtigelsen oplyste, herunder med hensyn til udformning, farvevalg, materialevalg og placering således,

at farvevalg tilpasses opgivelserne,

at kabelskabe bliver skjult af beplantning i det omfang, placeringen ikke i forvejen er skjult af beplantningen,

at adgangsvejen fra Frydendal til scenevejen etableres som en højst 5 meter bred vej i overensstemmelse med ansøgningen, og

at byggeaffald bortfjernes og anbringes uden for det fredede område.

Fredningsnævnet meddeler endvidere lovliggørende dispensation til redningsvejen ved sceneområdet, der forbinder Takten med Nørre Havnegade.

FN SJS 29/2017 – Handicapvenlig fiskebro

Det fremgår af fredningsbestemmelserne § 6, punkt 8, at der i tilknytning til kysten kan etableres 2-3 bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker. Fredningsnævnet finder henset til denne bestemmelse sammenholdt med den ønskede placering af en handicapvenlig fiskebro og beskrivelsen af denne, at en sådan bro ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til fiskebroen på vilkår,

at den handicapvenlige fiskebro placeres og opføres i overensstemmelse med det i ansøgningen og under besigtigelsen oplyste, herunder med hensyn til udformning, farvevalg, materialevalg og placering,

at så lidt af den eksisterende beplantning som muligt fjernes,

at der så vidt muligt sker genplantning, og

at byggeaffald bortfjernes og anbringes uden for det fredede område.

FN SJS 30/2017 – Fugleskjul

Det fremgår af fredningsbestemmelserne § 6, stk. 1 og § 11, at der kan opsættes fugleskjul, og at placeringen af disse fremgår af fredningskortet. Ifølge ansøgningen ønskes fugleskjul nord placeret på et andet sted end fredningskortets angivelser. Fredningsnævnet skal derfor tage stilling til den ændrede placering for fugleskjul nord og fugleskjulenes udformning.

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne i ansøgningen og det indtryk, Fredningsnævnet fik under besigtigelsen, at den ændrede placering af fugleskjul nord og fugleskjulenes

udformning samt etablering af en trampesti ved fugleskjul syd som anvist under besigtigelsen, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sønderborg Kommune dispensation til opførelse af de ansøgte fugleskjul og trampesti på vilkår,

at fugleskjulene placeres og opføres i overensstemmelse med det i ansøgningen og under besigtigelsen oplyste, herunder med hensyn til udformning, farvevalg, materialevalg og placering,

at trampestiens bredde ikke overstiger 1 meter, og

at byggeaffald bortfjernes og anbringes uden for det fredede område.

FN SJS 31/2017 - shelters

Det fremgår af fredningsbestemmelserne § 6, stk. 1 og § 11, at der kan opsættes shelters, og at placeringen af disse fremgår af fredningskortet. Fredningsnævnet skal tage stilling til shelternes udformning.

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne i ansøgningen og det indtryk, Fredningsnævnet fik under besigtigelsen, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sønderborg Kommune dispensation til opførelse af de ansøgte shelters på vilkår,

at de placeres og opføres i overensstemmelse med det i ansøgningerne oplyste, herunder med hensyn til udformning, farvevalg, materialevalg og placering, og

at byggeaffald bortfjernes og anbringes uden for det fredede område.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk/planklagenaevnnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som

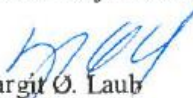
udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 16. juni 2017

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; sofha@svana.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

1. maj 2018
FN SJS 66/2017

J.nr.: FN SJS 66/2017: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til etablering af flagstang på vartegnet med videre på Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 23. november 2017 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til etablering/bevaring af flagstang på vartegnet, konstruktionsændring af vartegnet, scenområdet, opføring af el, fiber og vand, opsætning af vildtkamera, hundetræning og areal til løse hunde med videre på Kær Vestermark matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl, Sønderborg.

Kær Vestermark er fredet ved fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016 om fredning af Kær Vestermark, Sønderborg Kommune. Formålet med fredningen er blandt andet at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må etableres faste konstruktioner og anlæg eller foretages terrænændringer.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis det ansøgte skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. marts 2018, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det i ansøgningen, der kræver dispensation, på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Kær Vestermark er som nævnt fredet ved fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Af fredningskendelsen fremgår blandt andet:

”...

§1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund.

- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedygtighederne for plante- og dyreliv.
- At skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lys-åbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

...

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

...

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er

shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

...

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnen ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.

...

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

...

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

...

5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.

6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.

7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.

...

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:

- Ejer
- Plejemyndighed
- Danmarks Naturfredningsforening
- Bruger/borgerrepræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.

2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde retableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende, efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnet og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

Det fremgår af ansøgningen:

"...

Flagstang på vartegnet

Under spejdernes lejr 2017 opsatte spejderne en flagstang på vartegnet med Dannebrog. Kommunen fik allerede under lejren mange henvendelser fra borgere som ønskede at bevare flagstangen til officiel flagdag. Et selvstændigt flaglag bestående af en borgergruppe har henvendt sig til kommunen med ønske om at forestå flagning ved vartegnets flagstang på alle officielle flagdage. Støvlen på Kær Vestermark er på mange måder blevet Sønderborg Kommunes nye vartegn.

Sønderborg Kommune vil, med den store opbakning fra borgerne, meget gerne bevare den nuværende flagstang på vartegnet samt anvende den til flagning på officielle flagdage ...

I henhold til fredningens §6 stk. 1 skal vartegnets udformning godkendes af fredningsnævnet.

Sønderborg kommune ansøger fredningsnævnet om at bevare flagstang på vartegnet og flag ved officielle flagdage.

Konstruktionsændringer på vartegnet

Støvekonstruktionen stod klar blot få dage før lejrens åbning. Den er et resultat af en lang planlægningsfase, hvor bl.a. fredningsnævnet har været involveret flere gange. Pga. manglende økonomisk opbakning fra fonde traf spejderne først den endelige beslutning om realisering og egenfinansiering blot 3 mdr. før lejren. Vartegnet stod flot og færdigt i sit udtryk til lejrens start og mange besøgende har siden hen besøgt den imponerende konstruktion. Opbygningen var hektisk og enkelte håndværksmæssige processer blev ikke udført korrekt. Derfor ser vi nu vandgennemtrængning i de underliggende tagpakkonstruktioner og begyndende råd i tagrørene på snuden af støvlen.

Problemstilling:

Der blev udelukkende anvendt underpap, som ikke er vejrbestandig. Det betyder at alle flader med tagpap skal udbedres med ny vandtæt tagpap.

På støvlens "snude" er der tydelige farveændringer i tækketråene. Fagfolk har konstateret, at der allerede er begyndende råd i tagrørene, da der kontinuerligt drypper vand fra den ovenfor liggende tangmåtte. Selve tangmåtten har også påbegyndende råd og spås en kort levetid på de mere vandrette flader

...

Tangmåtten danner en flot visuel reference til det øverste på en stovle med snørebånd (pløsen). Desværre er materialet meget vandsugende og tyngdekraften gør, at meget vandet trækker ned gennem materialet til støvlens snude, hvorfra det langsom afgiver vandet som dryp ned på tagrørene.

Løsningsforslag:

Der har været fokus på at bevare det flotte udtryk som tangen bidrager med. Tangen giver blandt andet en flot afrundet overflade. Det er blevet undersøgt om man kunne nytænke tangmåtternes anvendelse med underliggende afvanding og afløbsrør. De forespurgte tækkere og tagpapentreprenører har dog ikke kunnet finde en brugbar løsning som hindrer tangen i at rådne og samtidig friholder tækkekonstruktionen for dryp. Der eksisterer ingen kendte løsninger på problemstillingen.

Det er vigtigt for Sønderborg kommune at få en mere varig løsning med lave vedligeholdelsesomkostninger. Efter mange overvejelser med nye materialer (grønne tage, lyng, tagpap, zink, træ og kobber) er det kommunens overbevisning, at tangen bedst kan erstattes med kobber. Kobber anvendes ofte sammen med tækkearbejde, da det visuelt passer fint sammen i farver. Kobber vil de første mange år være mat mørk – brun inden det langsom får den kendte irgrønne farve. Med kobber som overflade vil nedbør hurtigt løbe af, hvorved tækkestrående har mulighed for at tørre i de mellemliggende perioder. Kobber hindrer vækst på tækkestrående. Kobber er endvidere det bedst egnede materiale til beklædning af buede flader.

I henhold til fredningens §6 stk. 1 skal vartegnets udformning godkendes af fredningsnævnet.

Sønderborg kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at ændre vartegnets visuelle udtryk ved at erstatte tangmåtterne med en overflade af kobber (bilag 4 visualisering af stovle med kobber).

...

Opføring af el, fiber og vand

Infrastrukturen fra Spejdernes Lejr 2017 ligger stadig i jorden på Kær Vestermark. På sceneområdet er der 10 installationerne som er funktionelle.

For at øge områdets naturplejemæssige og rekreative anvendelsesmuligheder ønskes der en dispensation til at gøre områdets øvrige 11 installationer af el, fiber og vand funktionelle. Se kortbilag med de 11 lokaliteter (bilag 8). Efter planen skulle kabelenderne blot graves ned efter endt brug. Konkret ønskes de afbrudte elkabler og fiberrør fra spejdernes lejr 2017 ført op i grønne skabe skjult i de levende hegn. Se bilag med teknisk tegning for kabelskab (bilag 9). Vand ønskes ført op som en simpel tappehane skjult i de levende hegn. Se foto af tappehane ved vartegn (bilag 10). I dag ligger installationerne for størstedelen afbrudt i jorden uden anvendelsesmulighederne.

Installationerne vil konkret kunne anvendes i forbindelse med:

- Vand og strøm til kommende indhegninger til plejeafgræsning med kreaturer
- Vand strøm og fiber til det årlige 1864 arrangement
- Vand strøm og fiber til mindre spejderlejr og foreningstræf
- Strøm og fiber til digitale formidlingsprojekter med vildtkamera (se nedenstående)

Det er fortsat et ønske, at kloakfaciliteterne begrænses til sceneområdet, vartegnet og gårdene.

I henhold til fredningens § 6 stk. 1 kræver øvrige faste anlæg og konstruktioner fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

I henhold til fredningens § 11 kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser.

Sønderborg kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at føre eksisterende kabelender og fiberrør op i maksimalt 11 små kabelskabe skjult i eksisterende vegetation. Derudover ansøges om at afslutte maksimalt 11 vandinstallationer i simple tappehaner skjult i eksisterende vegetation.

Opsætning af vildtkamera til formidling af det skjulte dyreliv

Sønderborg kommune har fået flere henvendelser fra borgere vedr. Fiskebækgård. Der er et ønske om at se, hvad der sker inde i den afspærrede ruin. Kommunen har drøftet formidling af områdets skjulte dyreliv med Friluftsrådet. Friluftsrådet er villige til at se på en ansøgning om digital formidling af Kær Vestermarks skjulte dyreliv ...

Ideen er, at der i området opsættes en række bevægelsesfølsomme kameraer. Billederne skal automatisk uploades efterhånden som de bliver taget. Herved skal man som besøgende og måske hjemmefra kunne se, hvilke dyr man kan møde på sin tur på Kær Vestermark. Billederne vil være meget anvendelige i formidling af området til skoler og institutioner. Ansøgning til friluftsrådet er vedlagt som ...

Ideen med kameraerne er følgende:

- Kameraerne skal overholde gældende love om video i det offentlige rum
- Billederne skal afspejle dele af dyrelivet den seneste uge
- Billederne skal være et aktiv i formidling
- Kameraerne skal være meget skjulte
- Kameraerne skal være sikret mod tyveri
- Kameraernes vinkel må ikke filme ansigter på eventuelle forbipasserende
- Billederne uploades automatisk til hjemmeside (fast el- og fibertilslutning)

I henhold til fredningens § 6 stk. 1 kræver øvrige faste anlæg og konstruktioner fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

Sønderborg kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at opsætte ca. 3 kameraer på fiskebækgård samt 5 kameraer i små tyverisikrede kasser fordelt i de forskellige naturtyper på Kær Vestermark. Kortbilag af lokaliteter samt specifikationer af de tyverisikrede kamerakasser fremgår af bilag 11.

Anvendelse af Kær Vestermark til hundetræning

Kær Vestermark er et yndet område for hundeluftning. Det er også et meget populært område for hundeforeninger. Siden kommunen overtog arealet i 2014 har der været 3 – 4 foreninger som har anvendt området til træning.

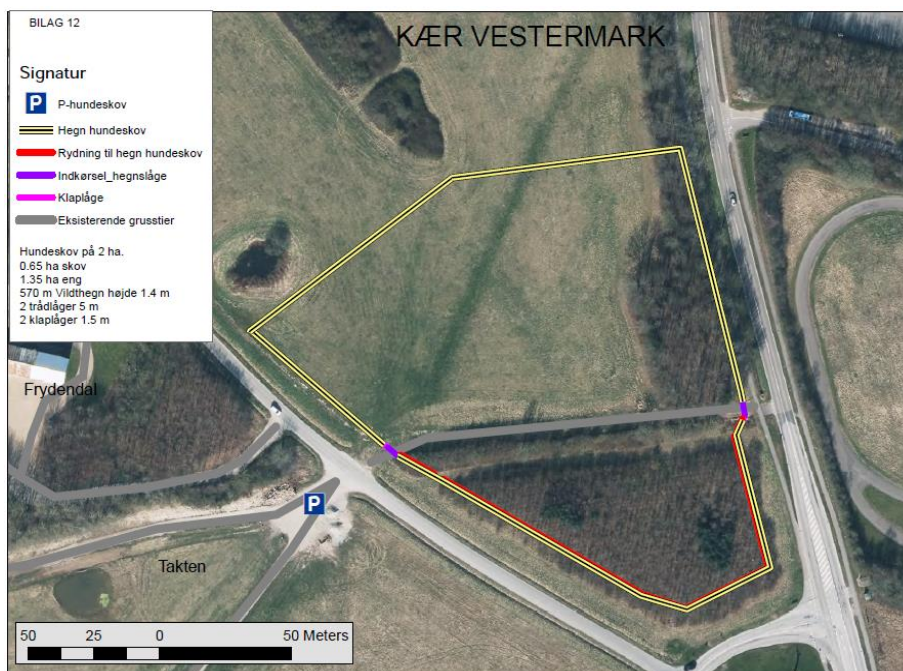
I henhold til fredningens § 4 stk. 5 skal hunde føres i snor undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om midlertidig dispensation til at bibeholde hundeforeningernes aktivitet i området indtil plejeplanen med arealanvisninger er vedtaget.

Etablering af areal til løse hunde

Sønderborg kommune ønsker hurtigst muligt at tilbyde borgere et område til de løse hunde. Kommunen har ikke mulighed for i tilstrækkelig grad at håndhæve forbuddet mod løse hunde på Kær Vestermark, da henvendelser til hundeejere ikke afføder konsekvenser, for dem der bryder reglerne med løse hunde. Det ønsker kommunen at imødegå ved at tilbyde hundelufferne et indhegnet areal til deres hunde.

Placeringen af det indhegnede hundeareal er valgt ud fra det nuværende kendskab til hundluffernes færdsel på Kær Vestermark. Arealet størrelse er i overensstemmelse med anbefalinger fra Naturstyrelsen. Arealets placering afviger fra placeringen på fredningskortet. Se kortbilag med den ønskede placering af areal til løse hunde ... Arealet anlægges med hegn. Opsætning af skjult hegn kræver en rydning af et spor gennem en ung træbeplantning etableret i 2006. Sporet vil fungere som sti rundt i ”hundeskov”.

Følgende har været vigtig i placering af arealet:

- Tæt på eksisterende parkeringsforhold
- Tæt på "indgangen" til Kær Vestermark
- Indpasse / skjule mest muligt af indhegningen
- Zone 1, 2 eller 3 areal på fredningskortet

I henhold til fredningens § 4 stk. 5 skal hunde føres i snor undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

Sønderborg kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at opfører et blivende vildthejn med en højde på 140 cm på rubinie stolper som ramme om et areal til løse hunde. Der etableres minimum 2 indgange med klaplåger og led til arealet. Opsætningen kræver en rydning af spor gennem en af de nyere beplantninger.

Sceneområdet

Kommunen ønsker at ombytte klaplåg på installationsbrøndene. Det er Fredningsnævnets vurdering at dette ikke kræver dispensation fra fredningen, da lågene fortsat vil være i niveau med terrænet, der er omgivet af græs. Efter fredningsbestemmelsernes § 6, stk. 1 kræver inspektionsbrønde og tilslutningsbrønde ikke Fredningsnævnets godkendelse.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 23. marts 2018, hvor nævnet tilige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog Bent Albæk og Jane Ruby Hansen på vegne Sønderborg Kommune, Finn Lindhart og Niels Kornum på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Peter Landgren på vegne plejeudvalget

for Kær Vestermark og museumsinspektør Carsten Porskrog Rasmussen på vegne Museum Sønderjylland.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent Albæk redegjorde for ansøgningen og anviste de i det fredede område berørte arealer.

Ad etablering af flagstang på vartegnet:

Bent Albæk oplyste, at der alene vil blive flaget på de officielle flagdage.

Finn Lindhart oplyste, at en flagstang placeret på det højeste punkt i det fredede område ikke bør tillades. Det er i øvrigt et mærkeligt ”signal” at sætte en flagstang ned i en støvl.

Jane Ruby Hansen oplyste, at der bør tages højde for, at der ikke kun er tale om en landskabsfredning men tillige en fredning båret af hensyn til områdets kulturhistorie. Af hensyn til det kulturhistoriske element herunder 1864-historien, og at området har fungeret som militært område, findes en flagstang ikke at kunne opfattes som et fremmedelement.

Ad konstruktionsændring på vartegnet:

Bent Albæk oplyste, at de eksisterende tangmåtter skal udskiftes, da de rådner. Efter mange overvejelser og undersøgelser er kommunen nået frem til en løsning med en overflade af kobber. Kobberet kan strækkes, så det kan beklæde støvlen svarende til tangmåtterne. Man har erfaring med, at kobber godt kan fungere sammen med tækkerør. Det eksisterende snørebånd på tangmåtterne vil skulle fjernes, da det vil være for vanskeligt at sætte fast på kobber. Kobberet vil være blankt og skinnende, når det sættes op, men vil i løbet af kort tid få et andet udseende og efter ca. 10 år vil det være brunligt.

Finn Lindhart oplyste, at problemet med de eksisterende tangmåtter skal løses bedst muligt. Det er ærgerligt, at der vil gå mange år, før kobberet får et mere neutralt udtryk, og det er ærgerligt, at det ikke er muligt at bevare snørebåndet. Man burde undersøge dette nærmere og måske kunne man inden opsætningen af kobberet udsætte det for en kemisk behandling, der giver det den ønskede patinerings.

Lars Porskrog Rasmussen oplyste, at der med nyt kobber vil kunne være tale om problemer med farve og genskin. Man kan, hvis man ikke finder en løsning, få et problem med, at kobberet vil blive for dominerende på støvlen.

Ad opføring af el, fiber og vand:

Bent Albæk anviste et af de steder, hvor man ønsker at føre el, fiber og vand op i et lille grønt skab. Han forklarede, at problemet med de eksisterende brønde er, at disse ofte er oversvømmet, hvilket giver store problemer med hensyn til fiber- og elledningerne. Vandrørene vil blive ført op i rør, der ikke afgiver genskin.

Der var ikke bemærkninger hertil under forudsætning af, at man benytter skabe som anvist, og at skabene bliver placeret i eksisterende beplantning, eller at der opsættes skærmende beplantning i mangel af eksisterende beplantning.

Ad opsætning af vildtkamera til formidling af det skjulte dyreliv:

Der var ikke bemærkninger hertil under forudsætning af, at kameraerne bliver placeret så de ikke fremtræder som et fremmedelement i det fredede område.

Ad anvendelse af Kær Vestermark til hundetræning:

Bent Albæk oplyste, at plejeplanen ikke er færdig, og at det derfor er nødvendigt at ansøge om en midlertidig dispensation til at bibeholde hundeforeningernes aktivitet i området, indtil plejeplanen med arealanvisninger er vedtaget.

Hundeforeningerne har oplyst, at de har brug for at træne i hele det fredede område. Bent Albæk oplyste, at man har krav om, at der bliver opsat skilte i vejkanterne, når der trænes og at medlemmerne af klubberne bærer veste eller andet synligt der klart angiver, at de pågældende deltager i den pågældende officielle træning.

Der var ingen bemærkninger hertil, ud over at den midlertidige dispensation kunne gives indtil udgangen af 2018.

Ad etablering af areal til løse hunde:

Bent Albæk anviste den ønskede placering og redegjorde for baggrunden for ønsket. Ifølge fredningen er hundeskoven placeret et andet sted. Kommunen har konstateret, at den oprindelige placering berører et mere værdifuldt naturområde end den nu ønskede placering. Den nye placering berører primært nyere såkaldt "militærskov". Det er korrekt, at området på fredningskortet er anført med en højere kvalitet, men dette er en fejl.

Niels Kornum oplyste, at man fra Danmarks Naturfredningsforening finder det uheldigt, hvis hundeskoven placeres i område 4. Der er ingen problemer, hvis arealet anbringes i område 3.

Peter Landgren oplyste på vegne brugerne i plejeudvalget, at den ønskede placering er god.

Lars Porskrog Rasmussen tiltrådte den ønskede placering og henviste til, at arealet er placeret i det mindst værdifulde område i forhold til de kulturhistoriske elementer og på kanten af en offentlig vej.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier

og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Etablering af flagstang på vartegnet:

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne og efter besigtigelsen af området, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor lovliggørende dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til flagstangen på vartegnet på vilkår,

at der alene bliver flaget på de officielle flagdage.

Konstruktionsændring af vartegnet:

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne om vandgennemtrængning og begyndende råd i tagrørerne og efter besigtigelsen af området, at en konstruktionsændring som ansøgt ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår,

at kobberet på støvlen for-patineres, så det får den ønskede patinerede overflade og genskin undgås,

at snørebåndet på støvlen bevares eller genkonstrueres, og

at affald placeres uden for det fredede område.

Opføring af el, fiber og vand:

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne og efter besigtigelsen af området, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opføring af el, fiber og vand på vilkår,

at opføringen sker på de ifølge ansøgningen angivne lokaliteter og således at der benyttes vandrør der ikke skinner, og at fiber og el føres op i grønne skabe der ikke overstiger følgende 0,7 m x 0,392 m x 0,198 m (HxBxD), og således at skabene og vandrør placeres i eksisterende bevoksning eller skærmes ved ny beplantning.

Opsætning af vildtkamera til formidling af det skjulte dyreliv:

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne og efter besigtigelsen af området, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opsætning af vildtkamera til formidling af det skjulte dyreliv på vilkår,

at vildtkameraerne placeres så de så vidt muligt ikke er synlige i landskabet.

Anvendelse af Kær Vestermark til hundetræning:

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne herunder om udarbejdelsens af en plejeplan inden udgangen af 2018 og efter besigtigelsen af området, at det ansøgte ikke vil være i

strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, de eksisterende hundeforeninger dispensation til anvendelse af Kær Vestermark til hundetræning på vilkår,

at de eksisterende hundeforeningers dispensation til at fortsætte hundetræning i det fredede område er midlertidig indtil udgangen af 2018,

at der bliver opsat skilte i vejkanten, når der trænes, og

at medlemmerne af klubberne bærer veste eller andet synligt, der klart angiver, at de pågældende deltager i den pågældende officielle træning.

Etablering af areal til løse hunde:

Fredningsnævnet finder på baggrund af oplysningerne herunder om udarbejdelsen af en plejeplan inden udgangen af 2018 og efter besigtigelsen af området, at det ansøgte placeret et andet sted end anført på fredningskortet ikke vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til etablering af areal til løse hunde på vilkår,

at hundeskoven placeres som angivet i ansøgningen, og

at hundeskoven indhegnes med et sædvanligt vildthege med en højde på maksimalt 140 cm på rubinie stolper og med højst 2 indgange med klap-låger og led til arealet.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevne-neshus.dk/planklagenaevnnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjyland, Sydlig del
Esbjerg, den 1. maj 2018

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk; chbru@mst.dk

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

16. august 2018
FN SJS 13/2018

J.nr.: FN SJS 13/2018: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til ændret anvendelse af Skivedepotet på Kær Vestermark, Skydebanevej 7, 6400 Sønderborg.

Fredningsnævnet har den 7. marts 2018 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til ændret anvendelse af Skivedepotet på Kær Vestermark, matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl, Sønderborg Kommune.

Ud over nogle indvendige ændringer blev der ansøgt om:

Facaderenovering af murværk
Adgang til toilet i endegavlen mod vest
Fiskerenseplads med vand og afløb
Skydeplads med vand og afløb
2 – 3 bordebænkesæt
Bålplads
Renovering af trappe med kano/kajak sliske til ”stranden”
Infotavle (evt. på skuret)
Videoovervågning
Redningskrans og flagstang til signalflag

Fredningsnævnet anmodede Sønderborg Kommune om et mere detaljeret projekt, da Fredningsnævnet efter den foreliggende ansøgning ikke havde angivelse af præcise mål, materialevalg og placering. Fredningsnævnet modtog de supplerende oplysninger den 31. maj 2018.

Ejendommen er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at Fredningsnævnet efter § 5 skal godkende ombygning af eksisterende bebyggelse og efter § 6 faste konstruktioner og anlæg.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte, jf. ovenfor, hvortil Fredningsnævnet i den supplerende udtalelse har fået uddybning af præcise mål, materialevalg og placering.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, stk. som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må etableres faste konstruktioner uden Fredningsnævnets godkendelse.

Af fredningskendelsen fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er - at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.

- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejlre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

...

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

...

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder friluftsliv, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnen ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.

8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og badebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

...

10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:

- Ejer
- Plejemyndighed • Danmarks Naturfredningsforening • Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.

2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Af den supplerende ansøgning fremgår

"Uddybende beskrivelser:

Facaderenovering

Facaderenoveringen ønskes udskudt, da det bliver en del af den samlede ombygning af Skivedepotet. Facaderenoveringen udgår af ansøgningen.

Adgang til toilet i endegavlen mod vest

Adgang i endegavlen ønskes udskudt, da det bliver en del af den samlede ombygning af Skivedepotet. Adgang i endegavlen udgår af ansøgningen.

Fiskerenseplads med vand og afløb

Rensepladsen består af 2 specialdesignede stålborde med håndvask. Bordenes længde bliver maksimalt 2 meter. Voksenbordet bliver maksimalt 1 meter høj og børnebordet bliver maksimalt 70 cm høj. Bordene skal fungere som rens og tilberedningsplads for det spiselige der fanges i havet (krabber, rejer, fisk, muslinger mm). Afløbet tilkobles det eksisterende kloaknet. Stålbordene ønskes placeret op mod vestsiden af det eksisterende træskur ved Skivedepotet. Bordene stilles på en plads med fliser med et areal på 6 x 2 meter. Installationerne (vand og afløb) føres indvendigt i træskuret ...

Infotavle evt. på skuret

Sønderborg Kommune ønsker at formidle havet og kystens natur så det gavner flest mulige brugere af området. Informationstavler med havets dyreliv og anden relevant marin formidling ønskes opsat på den vestvendte væg på træskuret ved skivedepotet. Der er ønske om maksimalt 3 – 4 tavler af maksimalt 1½ x 1½ meter. Der ønskes information til både store og små samt information til de udenlandske besøgende ...

Skylleplads med vand og afløb

Pladsen skal fungere som skylleplads for det grej som anvendes ved formidling af det marine liv samt foreningers udstyr. Grej der skylles kan f.eks. være: vandkikkerter, net, dykkerudstyr, våddragter, kanoer, kajaker mm. Pladsen anlægges med fliser og afløb til eksisterende kloak. Vandudtag placeres på træskuret ved stålbordene. Pladsens areal bliver 4 x 6 meter. Placeringen ligger op mod den eksisterende asfaltplads ved Skivedepotet, hvor der i dag er befæstet med grus ...

2 – 3 bordebænkesæt

Der ønskes opsat 2 – 3 bordebænkesæt til brug på græsplænen / haven omkring skivedepotet. Bordebænkesættene skal anvendes til de mange besøgende. Der er tale om helt almindelige bordebænkesæt som fastgøres med jordspyd ...

Redningskrans og flagstang til signalflag

Den nuværende og den øgede fremtidige benyttelse af kysten og havet til formidling skal imødekommes af tilsvarende redningsfaciliteter. Ved dykning er det optimalt at orientere sejlende om, at der er folk i vandet ved tydelig signalflag hejst ved kysten. Tilsvarende skal der være rednings- og genoplivningsudstyr til brug ved evt. ulykker. Standard redningsudstyr er vist i ...

Bålpladsen

Bålpladsen skal anlægges således, at grupper på op til 25 kan tilberede mad ved den faste grill i midten. Siddepladserne udgøres af flade natursten opsat i ring omkring grillen. Grillen er tilsvarende den robuste grill som kommunen anvender ved shelterpladser og lignende. Grillen kan fungere som både grill og bålsted. Den består af en cylinder af jern - 50 cm. over terræn, opfyldt med sand. Grillen har en diameter på maksimalt 1,5 meter. Pladsen anlægges på den eksisterende græsplæne og siddestenen udgør en cirkel med diameter på 7 meter svarende til et samlet areal på ca. 40 m² ...

Renovering af trappe med kano/kajak sliske til ”stranden”

Trappen placeres der hvor der i dag er en eksisterende trappe med sliske. Trappen anlægges med fladere fald, flere trin samt med gelænder for at gøre

den mere egnet for gangbesværede. Trappen og kanoslisen udføres i samme materiale som den handicapvenlige fiskebro (holdbart træmateriale). Trappen anlægges med trin af træ, da den nuværende konstruktion med stabilgrus bortskylles ved hårdt vejr. Obs. visualiseringen er desværre vist med stabilgrus. ...Trappens bredde er 2 meter.

Videoovervågning

For at forbygge hærværk ønskes videoovervågning af Skivedepotet og de ny rekreative anlæg tæt ved hovedhuset.

...

På kortet nedenfor er placeringen af depotet angivet med en rød prik.

Fredningsnævnet har ved mail af 11. juni 2018 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 29. juni 2018.

Danmarks Naturfredningsforening har den 22. juni 2018 skrevet:

”Som tidligere nævnt er DN Sønderborg meget positiv for et Maritimt Formidlingscenter, som ansøgt.

Der foreligger nu en detaljeret beskrivelse af projektet, og da der samtidig er kommet fremdrift i udarbejdelsen af en plejeplan for Kær Vestermark omfattende formidling, kan DN Sønderborg anbefale at der dispenseres fra fredningen.”

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder, at de ønskede tiltag ikke er i strid med fredningens formål.

Nævnet lægger vægt på, at der er tale om mindre foranstaltninger til støtte for friluftslivet og dermed til fremme af turismen og at det ansøgte ønskes placeret og udført under hensyntagen til den omgivende natur. Der lægges endvidere vægt på, at Skivedepotet og de nye udvendige faciliteter skal benyttes til formidling af natur og friluftliv til en bred gruppe af borgere. Der er tale om et gennemarbejdet projekt, hvor der er taget de nødvendige hensyn til naturen samtidig med, at formidlingsforholdene forbedres

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på vilkår,

at projektet udføres i overensstemmelse med projektbeskrivelsen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

2. oktober 2018
FN SJS 47/2018

**J.nr.: FN SJS 47/2018: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til ændringer på
Sceneområdet på Kær Vestermark, 6400 Sønderborg.**

Fredningsnævnet har den 4. september 2018 modtaget ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til ændringer på Sceneområdet på Kær Vestermark, 6400 Sønderborg.

Ifølge ansøgningen er tilpasninger af det eksisterende anlæg nødvendig for at kunne tegne kontrakt med udenlandske koncertarrangører.

Ændringen omfatter følgende:

1. Scenepladsen med stabilgrus flyttes 25 meter mod øst
2. Sceneområdets sceneplads ændres i udformning fra 50 x 25 meter til 60 x 25 meter (arealet øges med 250 m²)
3. Sceneområdets læsseområde reduceres i omfang med 250 m²
4. Tilkørselsveje flyttes mod øst og vejarealets omfang forbliver uændret

Subsidiært ansøger kommunen om midlertidig terrænregulering af det eksisterende sceneområde og tilkørselsveje med op til ca. 70 cm stabilgrus.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der ikke må etableres faste konstruktioner uden Fredningsnævnets godkendelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, stk. som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Af fredningskendelsen fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er - at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.

- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformatorstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

...

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

”

Store mobile scener må af sikkerhedsmæssige årsager ikke opstilles på arealer, der skråner mere end 20 cm. Det nuværende anlæg skråner med op til 1 meter fra forkant mod bagkant. Ved at flytte scenen ca. 25 meter mod øst kan anlægget opfylde kravet om maksimalt 20 cm fald uden terrænreguleringer. De nye befæstede arealer opbygges primært af materiale fra de arealer, hvor stabilgrus erstattes af muld. Græstørven fra det nye befæstede areal fræses, inden den bortgraves. Den løse græstørv udlægges på de arealer, hvor stabilgruset fjernes. Herved sikres, at det retablerede landskab hurtigt får en autentisk flora. Det nye areal med sceneområde vil i løbet af få år være grønt af lave urter og græsser. Opbygning af det nye befæstede areal er lig det eksisterende i tykkelsen.

Sceneområdet

Det naturlige terræn skråner ned mod Alssund. Det eksisterende sceneområde er anlagt, hvor terrænets hældning gradvist bliver mere skrånende. Ved at flytte sceneområdet mod øst flyttes det befæstede areal (plads og vejanlæg) op på mere plant terræn. Herved er det muligt at overholde koncertudbydernes krav om maksimalt 20 cm terrænfald. De befæstede arealer som fjernes retableres med den bortgravede jord fra det nye anlæg.

Scenepladsen

Den mobile scene som anvendes ved det kommende arrangement kræver et befæstet areal på 60 x 25 meter. Sønderborg kommune ansøger om at udvide scenepladsen med 5 meter i hver side. Herved øges det befæstede areal med 250 m². Det øgede areal kompenseres ved tilsvarende reduktion i læsseområdet vest for scenepladsen samt lidt mindre vejareal således, at det samlede stabiliserede areal forbliver uændret.

Læsseområde

Sceneområdets læsseområde er tilkørslen til og fra scenen for lastbiler. Læsseområdet rykkes ligeledes 25 meter frem til arealet, hvor den nuværende sceneplads er lokaliseret. Læsseområdet gøres kortere og lidt smallere således at arealet reduceres med 200 m². Læsseområdet bliver herved ligeledes mere plant. Befæstede arealer som fjernes retableres med den bortgravede jord fra det nye anlæg.

Tilkørselsvej

Ændring i sceneområdets placering betyder, at tilkørselsvejene flyttes tilsvarende mod øst. Tilkørselsvejene anlægges herved på mindre skrånende terræn. Det samlede vejareal reduceres med ca. 50 m². Befæstede arealer som fjernes retableres med den bortgravede jord fra det nye anlæg.”

Tilkørselsvej

Ovenstående varige ændringer af sceneområdet er mindre synlig end alternative løsninger. Alternative løsninger hvor den nuværende placering bevares kræver varige eller midlertidige terrænændringer på mere end 60-70 cm i den vestlige ende.

Sønderborg Kommune har fokuseret på at minimere ændringerne og tilpasset projektet til landskabets eksisterende terræn. Anlæggets synlighed fra kysten reduceres, da anlægget rykkes væk fra kysten op på mere plant terræn. Anlæggets synlighed på pladsen vurderes at være uændret, da det nye anlæg også bliver grønt på sigt.

Med de ønskede ændringer er det kommunens håb, at arealet vil være funktionelt mange år frem ved både arrangementer og til den daglige rekreative brug af området.

Subsidiært

Sønderborg Kommune ansøger subsidiært om midlertidig terrænregulering af det eksisterende sceneområde og tilkørselsvejen med op til ca. 70 cm stabilgrus.”

Fredningsnævnet har ved mail af 10. september 2018 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 1. oktober 2018.

Danmarks Naturfredningsforening har den 14. september 2018 skrevet, at de ikke har bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder, at de ønskede tiltag ikke er i strid med fredningens formål.

Nævnet lægger vægt på, at det pågældende område i fredningsafgørelsen er udpeget til sceneområde. Det er Fredningsnævnets vurdering, at der er tale om mindre ændringer af sceneområdet, og at Sønderborg Kommune har taget de nødvendige hensyn til landskabet.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 på vilkår,

at projektet udføres i overensstemmelse med projektbeskrivelsen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Planklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Planklagenævnets Klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Planklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Planklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Planklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Planklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Planklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Planklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Planklagenævnets hjemmeside www.naevnenes-hus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Planklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Planklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Planklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 2. oktober 2018

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

15. april 2019
FN SJS 12/2019

J.nr.: 12/2019: Ansøgning fra Energinet om tilladelse til anlæggelse af et kabelanlæg mv indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 1. marts 2019 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Energinet om tilladelse til anlæggelse af et kabelanlæg mv indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Ansøgningen har baggrund i, at en eksisterende luftledningsforbindelse mellem højspændingsstationerne Sønderborg (SØN) og Ensted (SHE) skal renoveres. Som del af projektet lægges nye kabler i underborede rør under Alssund, hvorefter de føres videre i jorden østover til station SØN. Ca. 480 m af kablet skal nedgraves inden for det fredede område på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl. Når kablet er nedgravet, fjernes overgangsmasten og luftledningen på østsiden af Alssund, umiddelbart syd for det fredede område.

Ansøgningen omfatter følgende:

1. Anlæg af en linkboksbrønd
2. Opsætning af to markeringspæle
3. Rydning og efterfølgende reetablering af 4-5 m levende hegn
4. Midlertidig oplagsplads til foringsrør
5. Midlertidig afspærring for offentlig færdsel på arbejdsarealet

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at der må ikke foretages terrænændringer. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis det ansøgte skal gennemføres.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele Energinet dispensation fra fredningen som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne.

...

Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11.

Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

...

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

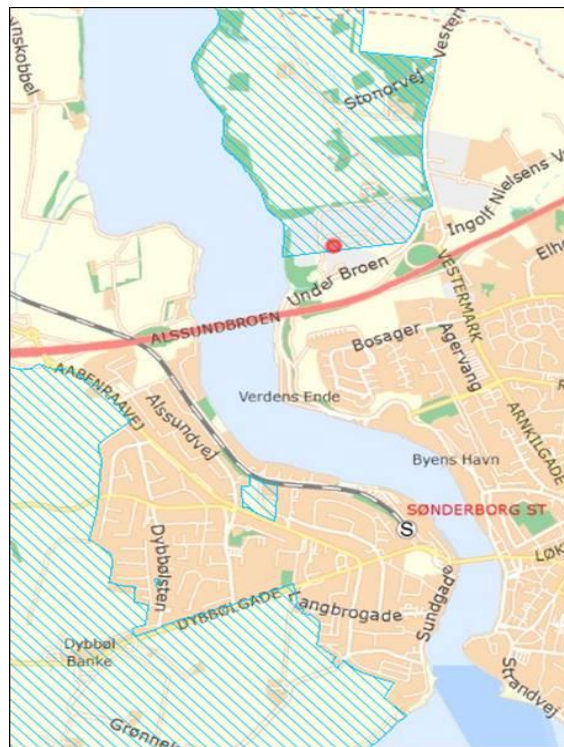
1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

På kortet nedenfor er placeringen af det ansøgte vist med rød prik. Fredet areal er vist med skraveret.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 21. marts 2019 til EnergiNet, Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 4. april 2019.

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 31. marts 2019 skrevet:

”

DN Sønderborg har ingen indvendinger mod aktiviteterne i vedlagte ansøgning.

Dog vil vi forlange at nedgravningen af kablerne og det deraf følgende 7 m brede servitutbælte ikke på nogen måde lægger begrænsninger på beplantningsbæltet langs hele det sydlige skel mod rensningsanlægget.

Bestående træer skal kunne vokse til fuld højde og med fuld krone, og det skal være muligt at plante nye træer til reparation og udfyldning for de træer, der er blevet fældet i bæltet. Disse træer skal også kunne vokse til fuld højde og med fuld krone uanset arten.

Kablerne skal lægges i så stor afstand fra omtalte træer, at det aldrig skal være nødvendigt at beskærer kronen eller rødderne for at kunne udføre vedligeholdelsesarbejde på kablerne.”

Sønderborg Kommune har i mail af 1. april 2019 skrevet:

”Selvom luftledningerne og overgangsmasten ligger uden for det fredede område, påvirker de ind- og udsyn til området og virker skæmmende. Nedgravning af luftledningerne og fjernelse af overgangsmasten, vil virke

forskønnende og også bidrage positivt til oplevelsen af det fredede område, herunder bl.a. når man går på Kærhalvø stien, som i dag forløber meget tæt forbi overgangsmasten og under luftledningen.

Kabelanlægget vil medføre opsætning af to markeringspæle samt anlæg af en linkboksbrønd. Det er kommunens opfattelse, at disse ikke vil påvirke området væsentligt grundet deres beskedne størrelse samt placering. Derudover skal der fjernes og reetableres ca. 5 meter levende hegn ind mod rensningsanlægget. Hegnet reetableres med træer med en etableringshøjde på 1,8 m. Idet der er tale om en mindre strækning, som reetableres umiddelbart efter, har kommunen ingen indvendinger i det konkrete tilfælde.

På baggrund af ovenstående er det kommunens vurdering, at kabelanlægget samlet set vil medføre en landskabelig gevinst for området.”

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand via Miljøstyrelsen, der i mail af 25. marts 2019 har oplyst, at det ansøgte ikke berører noget Natura 2000-område, og at det ansøgte efter Miljøstyrelsens vurdering ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Sønderborg Kommune har den 8. april 2019 sendt Miljøstyrelsens screeningsafgørelse, hvorefter projektet ikke er omfattet af krav om miljøvurdering.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Det fremgår af ansøgningen, at det ryddede areal, hvor kablerne bliver nedgravet genplantes med >1,8 m høje egetræer, som kan vokse til fuld højde henover rørene. Det fremgår endvidere, at kabelanlægget graves 1,5 m ned i jorden og ikke vil kunne ses over terræn, jf. fredningsbestemmelsernes § 6, stk. 1, bort set fra en linkboksbrønd og 2 markeringspæle. Fredningsnævnet finder ikke, at brønden og markeringspælene vil påvirke området væsentligt grundet deres beskedne størrelse samt placering.

Som følge heraf, og da hegn reetableres og afspærring af offentlig færdsel på arbejdsarealet er midlertidig, meddeler Fredningsnævnet Energinet dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til opsætning af de ønskede konstruktioner på vilkår,

at området reetableres efter nedgravningen af kablerne,

at linkboksbrønden og markeringspælene placeres som anvist i ansøgningen,

at det ryddede areal, hvor kablerne bliver nedgravet, genplantes med >1,8 m høje egetræer, og

at adgang til offentlig færdsel genskabes efter arbejdets udførelse.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales

indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 15. april 2019

Margit O. Laub
formand

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

20. september 2019
FN SJS 17/2019

Vedr.: j.nr. FN SJS 17/2019: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om diverse ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreative projekter på Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 8. april 2019 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning om diverse ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreative projekter på Kær Vestermark, matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Det fremgår af sagen, at der søges om tilladelse til:

1. Anvendelse af vimpel i flagstangen på vartegnet – Støvlen
 2. Anvendelse af flag ved offentlige arrangementer i flagstang på vartegnet - Støvlen
 3. Små terrænændringer i forbindelse cykelspor
(Der ønskes etableret op til 6 små jordvolde i sving på cykelspor for at øge sikkerheden og den rekreative anvendelse, samt dispensation til opretholdelse af 6 udlagte jordstakke som forhindring – pumptrack - på det eksisterende motionsspor for cykler og mountainbike)
 4. Træningstrappe og træbro på Heste Trec ruten
(Der søges om dispensation til et ved Frydendal opsat bromodel samt om dispensation til etablering af 4-8 jordtrin i en af de kunstigt anlagte bakker på Heste Trec ruten.)
 5. Overgange ved vejgrøft som erstatning til træbro
(Der ønskes etableret en permanent overgang med fladt anlæg på 10 – 12 meter nær indkørslen til Kær Vestermark som adgang og flugtvej for gående i forbindelse med arrangementsområdet.
- Endvidere søges der om dispensation til at etablere en permanent overgang på 4 - 6 meter vest for vartegnet, ved Fiskebækgård, sydvest for Bygegård og vest for Bygegård.)
6. P-mulighed ved særlige lejligheder på græsareal
(Der søges om dispensation til at tillade parkering med maksimalt 10 – 20 biler på græsareal i delområde 4 i et særligt afmærket område ved særlige lejligheder umiddelbart vest for vartegnet.)
 7. Forlængelse af dispensation til løse hunde ifm. hundetræning til udløb 2019.

8. Æblehave ved Løkkegård

(Der søges om dispensation til at ændre 0.3 ha skovnatur til skovhave med permakultur i delområde 2.)

9. Træskulpturer vedr. Verdensmål i haverne ved gårdene

10. Fældning af nåletræer ved skydebanen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund. Der er derfor fastsat forskellige fredningsbestemmelser, som begrundes, at fredningsnævnet skal meddele dispensation for at det ansøgte kan etableres.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse. Sønderborg Kommune har under besigtigelsen tilbagekaldt ansøgningen om 10. Fældning af nåletræer ved skydebanen.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til dele af det ansøgte på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

For fredningen gælder følgende bestemmelser:

"§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.

2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.

3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.

4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.

...

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

...

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder friluftsf-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

...

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

...

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnen ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4

primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

...

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

...

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

...

4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.

5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.

6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.

7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.

...

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:

- Ejer
- Plejemyndighed
- Danmarks Naturfredningsforening
- Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd.

Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.

2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

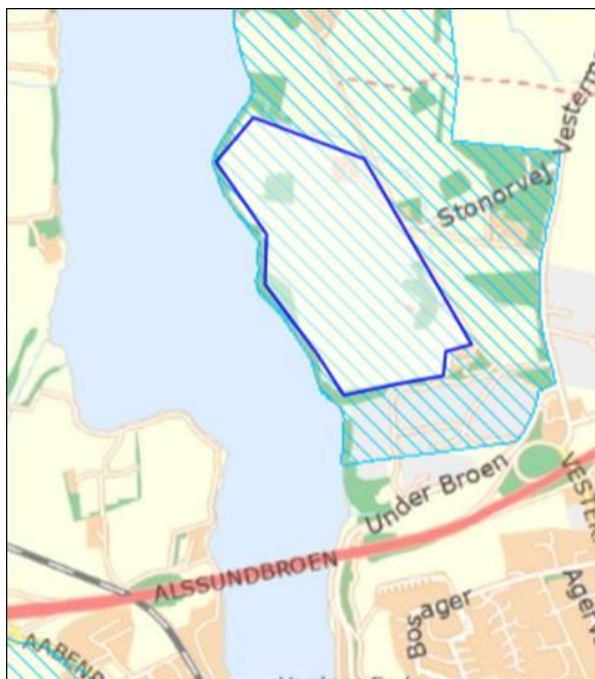
4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

På følgende kort er placeringen af det ansøgte vist med blå linje. Fredet areal er vist med skravering.

Det fremgår af ansøgningen:

”...

1. Flagstang på vartegnet

Fredningsnævnet meddelte den 1. maj 2018 (FN SJS 66/2017) dispensation til flagstang og flagning på officielle flagdage.

Sønderborg Kommune får ofte henvendelser fra borgere om flagning på vartegnet. Flagstangen anvendes i dag udelukkende på officielle flagdage af flaglauget.

I henhold til fredningens § 6, punkt 1 skal vartegnets udformning godkendes af fredningsnævnet.

Vimpel

For at imødekomme ønske fra besøgende og en forespørgsel fra flaglauget ansøges om at forbedre det visuelle udtryk af det flotte vartegn ved at tillade almindelig vimpel i flagstangen.

Sønderborg Kommune ansøger om dispensation til udvidet brug af flagstang til flagning med vimpel.

2. Flagning ved offentlige arrangementer

Sønderborg Kommune har hen over året 5 til 10 større offentlige arrangementer, hvor det vil klæde vartegnet og arrangementet, at gæster og deltagere bliver mødt af flag på vartegnet. Det er bl.a. Friluftslivets dag, Naturens Dag, Kampen om Als og Vikingemarked.

I henhold til fredningens § 6, punkt 1 skal vartegnets udformning godkendes af fredningsnævnet.

Sønderborg Kommune ansøger om dispensation til udvidet flagning i forbindelse med offentlige arrangementer – arrangementer, hvor der er adgang for alle.

3. Cykel spor

Sønderborg Kommune har udlagt et lettilgængeligt motionsspor for cykler og mountainbike i samarbejde med Sønderborg Mountainbike Klub. Sporet er gennemgået med Danmarks Naturfredningsforening og det er skrevet ind i udkast til plejeplan. Op til 6 steder på ruten anbefales, at der opbygges sving i bunden af små nedkørsler for at øge sikkerheden. Svingene bygges op ved at flytte ca. 1 m³ jord fra bakken og placere det i en lille jordvold forinden. Svingene anlægges med mindst muligt jordarbejde og de vil efterfølgende fremstå med selvsåede urter og græs. ...

I henhold til fredningens § 7 afsnit 1 må der ikke foretages terrænændringer

Sønderborg Kommune ansøger om dispensation fra fredningen til at etablere op til 6 små jordvolde i sving på cykelspor for at øge sikkerheden og den rekreative anvendelse.

Pumptrack på cykelspor

I forbindelse med Friluftslivets Dag 2018 blev der udlagt 6 jordstakke på 40 – 50 cm i højde og 1 meter i bredden i siden af en delvis nedlagt grusvej (placeringen er vist på kortbilaget). Jordstakke ligger ud mod fredningens østlige afgrænsning ud til dyrkede marker. De små jordstakke blev anvendt som en del af cykelsporet. Forhindringen kaldes pumptrack. Jordstakke fremstår med selvsåede urter og græs. ...

Sønderborg Kommune ansøger om at bevare de 6 udlagte jordstakke som forhindring – pumptrack - på det eksisterende motionsspor for cykler og mountainbike.

4. Heste Trec Spor

Sønderborg Kommune har udlagt et Heste Trec spor på Kær Vestermark. Sporet er udlagt i samarbejde med lokale ride klubber. Heste Trec er et naturspor for hest og rytter, hvor man træner forcering af naturelementer som man kan støde på, når man rider i naturen. Rutens opgaver, dvs. forhindringer er vist på 16 YouTube video fra Kær Vestermark. Videoerne kan ses på følgende søgning i YouTube ”Trecbane Kær Vestermark”.

...

På ruten er der udlagt naturmaterialer (stammer og sten) som udgør forhindringen. Forhindringerne og naturmaterialerne indgår i det naturlige terræn.

To forhindringer kræver et egentligt anlæg. Det drejer sig om en træbro og en trappe.

Øvelsen med træbroen er i dag løst ved at opstille en flytbar bromodel på parkeringsarealet ved Frydendal. Herved holdes konstruktionen i nærheden af eksisterende bebyggelse indenfor fredningens delområde 1. Heste Trec banen har start og slut på parkeringsarealet ved Frydendal. ... I henhold til fredningens § 7, punkt 1 må der ikke foretages terrænændringer I henhold til fredningens § 6, punkt 1 må der ikke anlægges faste konstruktioner og anlæg

Sønderborg Kommune ansøger om at bevare den nuværende placering for den flytbare bromodel til heste trec-øvelsen ”træbro”

En trec-øvelse tilbyder rytter og hest at træne gang på trappetrin. Øvelsen tilbyder også mulighed for at træne nedspring fra lav kant. Det er elementer som rytterne møder ved ridning i mere kuperet terræn. Øvelsen med trappetrin ønskes anlagt i en af de kunstigt anlagte bakker fra militærets tid på Kær Vestermark, hvor der i forvejen er gravet skyttehuller og dybe kørespor. Trappen ønskes anlagt som 4 – 8 jordtrin med tværgående naturstolpe som holder på jorden. Tværstolperne fastholdes med jordspyd. Anlæggelsen kræver udelukkende lidt jordpåfyld bag tværstolperne....

I henhold til fredningens § 7 afsnit 1 må der ikke foretages terrænændringer

I henhold til fredningens § 6 afsnit 1 må der ikke anlægges faste konstruktioner og anlæg

Sønderborg Kommune ansøger om at etablere 4 – 8 jordtrin i en af de kunstigt anlagte bakker til brug ved øvelsen ”trappe” og ”nedspring fra lav kant” på heste trec-ruten.

5. Overgange

På begge sider af Skydebanevej er der for størstedelen vejgrøft af varierende dybde. Der er sjældent vand i vejgrøften, da der er etableret afløbsriste med 50 meters mellemrum i bunden af grøften med afløb til et underliggende afvandingssystem. Vejgrøften har således ingen funktion som vandkorridor eller vandløbsbiotop. Det tekniske anlæg, bestående af vejrabat og vejgrøft, er levested for en række vilde urter. Grøfteanlæggets udstrækning (mere end 3 km) betyder, at enkelte nye overgange ikke vil påvirke forekomsten af urter. I dag er der en række overkørsler som muliggør adgang til området fra Skydebanevej. To steder er der i dag træbroer som muliggør adgang til arealerne. Træbroerne er i meget dårlig stand. Sønderborg Kommune ønsker at øge adgangen til arealernes rekreative benyttelse, ved at anlægge op til 5 faste overgange fordelt langs Skydebanevej, hvor behovet er størst. Overgange vil på sigt få samme vegetation som den øvrige vejrabat og grøft. Overgangenes placering er vist på kortbilaget. Overgangene etableres ved at sikre vandets passage frem mod næste nedløbsrist ved rørlægning med minimum Ø 400 mm. Rørets dimension sikrer passage af mindre dyr som færdes i vejgrøften. Overgange bygges op i stabilgrus med fladt handicapvenligt anlæg. Overgangene afspærres for bilkørsel med kampesten. I henhold til fredningens § 7 afsnit 1 må der ikke foretages terrænændringer. I henhold til fredningens § 8 afsnit 3 kan plejemyndigheden udlægge nye stier.

De enkelte overgange:

Arrangementsområdet

I forbindelse med anvendelsen af arrangementsområdet er der behov for at flytte store menneskemængder på kort tid mellem P-områder uden for Kær Vestermark og ind på arrangementsområdet.

I dag er der blot en overkørsel. Ved store menneskemængder udgør dele af grøften en sikkerhedsrisiko, da den begrænsede adgangsmulighed vil få utålmodige personer til at forcere grøften. I nuværende sikkerhedsplan for den kommende koncert den 11. juni stiller politiet vilkår om, at der skal laves overgang over grøften.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at etablere en permanent overgang med fladt anlæg på 10 – 12 meter nær indkørslen til Kær Vestermark som adgang og flugtvej for gående.

Overfor vartegnet

Vartegnet bruges i dag af mange som udgangspunkt for deres besøg på Kær Vestermark. På modsatte side af Skydebanevej er der et areal, som bl.a. anvendes til 1864- og Vikingearrangement samt et klip-pet legeareal. Adgangen til arealet foregår i dag via en gammel træbro med stejlt anlæg over vejgrøften. Træbroen gør det vanskeligt for dårligt gående at komme ind på arealet. Adgangen anvendes også som den primære adgangsvej til shelter områderne samt adgang til den lille nedgang til Alssund.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at etablere en permanent overgang på 4 - 6 meter vest for vartegnet

Til og fra Fiskebækgård

Stisystemer omkring formidlingsstedet Fiskebækgård vil hænge bedre sammen med en overgang, hvor vandløbet går under vejen. Stedet er endvidere vigtig som udbindingssted til en kommende indhegning til græssende dyr omkring vandløbet. Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at etablere en permanent overgang på 4 - 6 meter ved vandløbet Fiskebæk.

Overfor grusvej nær Bygegård

Heste trec-sporet har en andel af ruten på begge sider af Skydebanevej. En overgang overfor eksisterende grusvej vil give ruten bedre sammenhæng og mindre færdsel med heste på asfaltvejen. Overgangen vil også øge adgangen til områdets stier for de gående.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at etablere en permanent overgang på 4 - 6 meter sydvest for Bygegård

Hjørnet ved Skydebane

I dag er der en gammel træbro i hjørnet ved skydebanen som skal erstattes af noget nyt. Stisystemer omkring skydebanen vil hænge bedre sammen med en overgang i hjørnet ved skydebanen. Det vil give

mulighed for at gå lang bevoksningen fra kysten til skydebanevej - ud til det asfalterede P -området ved skydebanen.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at etablere en permanent overgang på 4 - 6 meter ved skydebanen – vest for Bygegård

6. P-område ved særlige lejligheder

I forbindelse med 1864 arrangementet (overgangen til Alt) og vikingemarkedet (kulturhistorisk opvisning) har aktørerne efterspurgt muligheden for at få enkelte biler nærmere arrangementsområdet. Bilerne anvendes til at kunne opbevare særlige værdifulde genstande, når de ikke er i brug ved formidlingen. Arealet som ønskes anvendt til P-areal ved særlige lejligheder støder op til et levende hegn ind mod arealet, hvor formidlingen finder sted. Adgang til området kan ske via et eksisterende kørespor. P-arealet er en del af ledningstraceet fra Spejdernes Lejr 2017, hvor jorden har været delvist opgravet. Arealet er registreret som delområde 4 – naturområde. P- området vil ikke påvirke værdifuld natur da parkering er begrænset til få dage om året. ...

I henhold til fredningens § 4 punkt 7 må parkering af biler ske på vej og parkeringspladser. Plejemyndigheden kan i begrænset omfang give tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at tillade parkering med maksimalt 10 –20 biler på græsareal i delområde 4 i et særligt afmærket område ved særlige lejligheder umiddelbart vest for vartegnet.

7. Anvendelse af Kær Vestermark til hundetræning

Kær Vestermark er et yndet område for hundeluftning. Det er også et meget populært område for hundeforeninger. Siden kommunen overtog arealet i 2014 har der været 3 – 4 foreninger som har anvendt området til træning.

I henhold til fredningens § 4, punkt 5 skal hunde føres i snor undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

Sønderborg kommune har tidligere opnået dispensation fra fredningsnævnet til hundetræning med løse hunde (FN SJS 66/2017). Hundetræningen foregår i dag i overensstemmelse med vilkår stillet i nævnets afgørelse. Af nævnets afgørelse fremgår en tidsbegrænset periode frem til udgangen af 2018 med henvisning til udarbejdelse af plejeplan. Plejeplanen er endnu ikke vedtaget politisk og derfor finder Sønderborg Kommune det nødvendigt, i forhold til foreningernes aktivitet, at søge forlængelse af tidligere meddelte dispensation indtil plejeplanen er vedtaget inden udgang 2019.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om midlertidig dispensation til at bibeholde hundeforeningernes aktivitet i området indtil plejeplanen med arealanvisninger er vedtaget senest udgang 2019.

8. Æblehave ved Løkkegård

Sønderborg Kommune har et igangværende projekt med bevaring af historiske æblesorter fra Als og Sundved. Projektet finder gamle æblesorter i hele kommunen. I haverne ved de enkelte gårde på Kær Vestermark er der frugthaver med gamle træer af særlig interesse. Kommunen arbejder på øget involvering af skolebørn i et haveforløb kaldet ”haver til maver ” samt tilbud til borgere uden for arbejdsmarkedet, hvor naturen og dyrkning af fødevarer har en central rolle. Det er kommunens ønske, at Løkkegård på sigt kan danne ramme om formidling af spændende former for dyrkning – både nye og gamle former. En af de moderne dyrkningsformer som vinder frem er permakultur og bæredygtighed, som bygger på principper om at have flerårige (permanente) træer, buske og urter som supplerer hinanden og samlet set binder kulstof i jorden til gavn for klimaet. På Kær Vestermark ønskes, at haverne i stigende grad bliver vækststed for gamle æblesorter fra lokalområdet. Herudover ønskes at inddrage mindre arealer af en nyere beplantning nær Løkkegård til skovhave ved at fjerne pletter med nåletræer og erstatte med gamle alske æblesorter til bevarelse af det genetiske materiale, formidling af fødevarer og bæredygtige produktionsformer.

Sønderborg Kommune arbejder på at anvende Kær Vestermark som led i formidlingen af FN's 17 verdensmål. Projektet går ud på at have forskellige elementer på Kær Vestermark som kan være udgangspunkt for formidling af de enkelte mål og delmål. Æbleprojektet spiller her direkte ind i hele 6 af de 17 verdensmål. Nåletræerne som ønskes delvist ændret til skovhave, er defineret som delområde 2 og registreret som fredskov. Beplantningen er fra 2002 og som naturtype har arealet meget lav natur-

kvalitet. Skovnaturtypers naturkvalitet hænger i høj grad sammen med træernes alder og hvorvidt træerne er selvsåede fra frø. Projektet ønsker at ændre ca. 0.3 ha af beplantningen på 2.5 ha fra nåleskov til mere lysåben skovhave med primært æbletræer....

Af fredningens § 3, punkt 2 fremgår, at delområde 2 er et område med friluftsfaciliteter, et vist aktivitetsniveau og for eksempel naturformidling, madpakkehus osv. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Af fredningens § 4, punkt 1 fremgår, at haverne ikke må udvides. Af fredningens § 9, punkt 4 fremgår, at eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov. Af fredningens § 9, punkt 7 fremgår, at biodiversiteten i skovene kan øges ved bl.a. at skabe lysåbne områder.

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at ændre 0.3 ha skovnatur til skovhave med permakultur i delområde 2.

9. Træ skulpturer vedr. Verdensmål i haverne ved gårdene

Byrådet i Sønderborg Kommune har besluttet at anvende Kær Vestermark i formidlingen af FN's 17 verdensmål i forbindelse med bl.a. et fremtidigt naturformidlingscenter. Byrådet har besluttet at Kær Vestermark samlet set skal være ramme for "Center for Verdensmål". Et af de første tiltag er at udsmykke haverne ved gården på Kær Vestermark med 10 – 17 træskulpturer som hver især udtrykker et verdensmål. Træskulpturerne bliver op til 1 meter i højden. Figurerne vil være en fin ramme at tage udgangspunkt i ved formidling af det enkelte verdensmål. Herudover vil det være inspirerende for besøgende af gårdens have og nærområder. Træskulpturerne bliver lavet af kunstnere af forskellig nationalitet ved årets Wood Sculpture, international symposium Sønderborg. ... I henhold til fredningens § 6, punkt 1 må der ikke etableres faste konstruktioner og anlæg. Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at opstille formidlingskunst i haveanlæggene ved gårdene på Kær Vestermark

10. Fældning af nåletræer

Ved Skydebanen har Skydebanesamvirket et klubhus. Ved et hjørne af huset, på volden ind mod skydebanen, er der en lille tætplantet gruppe af nåletræer som er ved at opnå en betragtelig højde. Træerne står på sikkerhedsvolden ind mod skydebanen.

Skydebanesamvirket ønsker at fælde nåletræerne, da foreningen er nervøse for, at de høje træer, med den udsatte placering, i en kommende storm vil vælte ned i klubhuset....

Sønderborg Kommune ansøger fredningsnævnet om dispensation til at fælde en lille gruppe nåletræer ved skydebanen som udgør en potentiel sikkerhedsrisiko."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 4. juli 2019, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog projektleder Bent Albæk på vegne Sønderborg Kommune, Birgitte Marcussen og Kaj Abildgaard på vegne Danmarks Naturfredningsforening, Lars Peter Hansen og Bjarne Nielsen på vegne Dansk Ornitologisk Forening og Kenni Nielsen på vegne Kær Landsbylaug.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Projektleder Bent Albæk oplyste indledningsvis, at den ifølge fredningsbestemmelsernes § 10 omtalte plejeplan fortsat ikke er vedtaget. Planen forventes godkendt og vedtaget efter sommerferien 2019. Albæk forespurgte, om plejeplanen skal godkendes af Fredningsnævnet.

Fredningsnævnets formand oplyste, at plejeplanen kun skal forelægges fredningsnævnet til godkendelse i tilfælde af uenighed, jf. fredningens § 10, stk. 3, eller hvis planen indeholde tiltag, der ifølge fredningsbestemmelser forudsætter en dispensation.

Ansøgningen blev herefter gennemgået, og Albæk foreviste den ønskede placering af de i ansøgningen nævnte projekter.

Der var følgende bemærkninger til ansøgningen:

1. Anvendelse af vimpel i flagstangen på vartegnet – Støvlen og
2. Anvendelse af flag ved offentlige arrangementer i flagstang på vartegnet – Støvlen:

DN protesterede herimod, da DN anser flag som ”tivolisering”, hvilket ikke hører hjemme i et fredet område.

3. Små terrænændringer i forbindelse cykelspor:

Der var ingen bemærkninger til dette punkt. Jordstakkene er ca. ½ m høje og ca. 1½ m brede.

4. Træningstrappe og træbro på Heste Trec ruten:

Der var ingen bemærkninger til bromodellen og til etablering af de ønskede 4-8 jordtrin.

DOF og DN protesterede mod placeringen af stiforløbet i det omfang stiforløbet ønskes placeret i område 4, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ifølge fredningen ske på naturens præmisser.

Fredningsnævnet bemærkede, at stiforløbet ikke ses at være en del af ansøgningen. Endvidere blev det bemærket, at der ifølge fredningsbestemmelsernes § 8, stk. 3 kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

5. Overgange ved vejgrøft som erstatning til træbro:

Bent Albæk oplyste, at der for så vidt angår overgangen til arrangementsområdet i stedet søges om opfyldning af grøften i hele grøftens udstrækning fra T-krydset Skydebanevej/Under Broen til Takten i lyset af de erfaringer man har indhentet i forbindelse med en stor koncert. Den nævnte grøft bliver ikke brugt som sådan, da vandløbet er nedgravet.

DN anførte, at de i ansøgningen nævnte 12 m ved arrangementsområdet burde være tilstrækkeligt.

DOF havde ingen bemærkninger til ansøgningen ud over det principielle i sagen: Skal området tilpasse sig aktiviteterne eller skal aktiviteterne tilpasse sig området. Med hensyn til de øvrige overgange er der ingen bemærkninger. Dog bør man i forbindelse med arbejdet passe på, at den sjældne høgeurt ikke bliver beskadiget.

6. P-mulighed ved særlige lejligheder på græsareal:

DOF og DN protesterede herimod og henviste til, at det nævnte område er udlagt til særlig følsom natur. Der burde kunne findes en anden og bedre placering.

7. Forlængelse af dispensation til løse hunde ifm. hundetræning til udløb 2019:

Bent Albæk oplyste, at dette punkt har sammenhæng med, at plejeplanen som anført endnu ikke er vedtaget, og at Fredningsnævnet allerede en gang har givet dispensation.

Der var ingen bemærkninger til dette punkt.

8. Skovhave ved Løkkegård:

Bent Albæk oplyste, at projektet har sammenhæng med ”have til mave” – formidlingsprojektet. I udkanten af skovområdet findes allerede en del æbletræer, men disse sorter er uinteressante for projektet. Man ønsker med projektet at få de gamle æblesorter tilbage. Det samlede berørte areal er som anført på ca. 0,3 ha.

Kenni Nielsen oplyste, at dette punkt ikke kan accepteres. Den oprindelige plan var, at der kun skulle være æbletræer i haveanlæggene og ikke i naturen.

DN og DOF tilsluttede sig protesten og henviste til, at projektet klart vil være i strid med fredningsbestemmelserne.

9. Træskulpturer vedr. Verdensmål i haverne ved gårdene:

Bent Albæk oplyste, at skulpturerne er ca. 1,8 m høje og at de som nævnt er udført i træ.

DN oplyste, at der ved Skivedepotet bør vælges en placering, der tager højde for, at græsplænen på dette område ikke er stor.

10. Fældning af nåletræer ved skydebanen:

Bent Albæk anviste de nævnte træer. Der er tale om 5-7 høje grantræer. Sønderborg Skyttekreds har planer om at lægge et nyt tag på huset ved skydebanen. De er bekymrede for, om de nævnte træer vil kunne styrte ned og ødelægge et nyt tag. Der er ikke indhentet en sagkyndig vurdering af træernes tilstand.

DOF protesterede mod fældningen af træerne og henviste til, at der ikke umiddelbart er dokumentation for, at træerne skulle være i fare for at falde ned. Ifølge fredningsbestemmelserne må træerne ikke fældes.

DN tilsluttede sig protesten fra DOF og henviste til, at der kan være fugle, der holder til i de nævnte grantræer, og at der ikke i øvrigt er mange grantræer i det fredede område.

Fredningsnævnets formand oplyste, at en dispensation til fældning af træerne forudsætter, at der foreligger sagkyndig dokumentation for, at træerne er til fare for mennesker eller nærliggende bygninger.

Bent Albæk har senere oplyst, at man trækker ansøgningen om fældning af træer tilbage, og at der vil blive indgivet en ny dispensationsansøgning, hvis en forstlig sagkyndig anbefaler fældning.

Bent Albæk oplyste, at man som et yderligere punkt ønsker dispensation til, at der i haveanlægget mellem skydebanen og Skivedepotet bliver plantet et antal frugttræer. Der er tale om gamle alsiske sorter og projektet har et formidlingsmæssigt sigte.

Punktet blev drøftet. Bent Albæk har senere oplyst, at der vil blive indgivet en særskilt ansøgning om dispensation til frugttræerne.

- - -

Fredningsnævnet har indhentet teknisk bistand ved Miljøstyrelsen, der har oplyst, at det ansøgte ikke vil påvirke noget Natura 2000-område negativt, og at det ansøgte efter Miljøstyrelsens vurdering ikke vil medføre beskadigelse/ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen, at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnets vurdering og afgørelse efter besigtigelsen med hensyn til de enkelte punkter:

1. Anvendelse af vimpel i flagstangen på vartegnet – Støvlen

Fredningsnævnet finder ikke, at anvendelse af en vimpel vil have en nævneværdig betydning for de hensyn, der ligger bag fredningen. Der gives derfor dispensation til dette punkt.

2. Anvendelse af flag ved offentlige arrangementer i flagstang på vartegnet – Støvlen

Fredningsnævnet finder ikke, at flagning ved offentlige arrangementer vil have en nævneværdig betydning for de hensyn, der ligger bag fredningen. Der gives derfor dispensation til dette punkt.

3. Små terrænændringer i forbindelse cykelspor

Efter besigtigelsen af jordvoldene og den ønskede placering i området findes de ønskede terrænændringer ikke at være i strid med fredningen, og der gives derfor dispensation til dette punkt.

4. Træningstrappe og træbro på Heste Trec ruten.

Bromodellen er flytbar og ønskes ifølge oplysninger permanent placeret i gårdspladsen ved Fryden-
dal.

Efter besigtigelsen heraf og besigtigelsen af den bakke, hvor jordtrinnene ønskes placeret, finder
Fredningsnævnet, at ingen af de nævnte ønsker vil have en negativ indflydelse på det fredede områ-
de. Der gives derfor dispensation til det ansøgte.

5. Overgange

A. Overgangen ved arrangementsområdet.

Der er søgt om opfyldning af grøften i hele grøftens udstrækning fra T-krydset Skydebanevej/Under
Broen til Takten.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at opfyldningen af grøften ikke umiddelbart vil være
synlig, og at de hensyn, der ligger bag ønsket, tilsiger, at der gives dispensation. Der gives derfor
dispensation til opfyldning af grøften i den nævnte udstrækning.

B. Etablering af en permanent overgang på 4 - 6 meter vest for vartegnet, til og fra Fiskebækgård,
overfor grusvej sydvest for Bygegård og vest for Bygegård/hjørnet ved Skydebane.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at etableringen af de nævnte overgange ikke er i strid
med fredningen, og der gives derfor dispensation til dette punkt.

6. P-mulighed ved særlige lejligheder på græsareal

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at tilladelse til midlertidig parkering ved særlige lejlig-
heder af op til 20 biler på græsareal i delområde 4 ikke vil være i strid med fredningsbestemmelser-
ne. Fredningsnævnet er opmærksom på, at græsområdet er beliggende i delområde 4, men lægger
vægt på, at der alene er tale om et mindre antal parkeringspladser, og at pladserne kun vil blive
brugt få weekender om året.

7. Forlængelse af dispensation til løse hunde ifm. hundetræning til udløb 2019

Af de grunde, der fremgår af den tidligere forlængelse af dispensationen gives der på ny dispensati-
on til løse hunde til udgangen af 2019. Det forventes at plejeplanen er vedtaget inden udgangen af
2019.

8. Æblehave ved Løkkegård

Fredningsnævnet finder, at dette punkt er i strid med fredningsbestemmelsernes § 4, nr. 1. Allerede
derfor vil der ikke kunne gives dispensation til etablering af en skovhave. Fredningsnævnet har lagt
vægt på fredningsbestemmelsen om haveanlæg og har tillige lagt vægt på, at der ikke kun er tale om
et lille indgreb i det fredede område.

9. Træskulpturer vedr. Verdensmål i haverne ved gårdene

Efter beskrivelsen af træfigurerne og den ønskede placering heraf finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke er i strid med fredningen. Der gives derfor dispensation til det ansøgte, dog at figurerne ved Skivedepotet skal placeres på den lille græsplæne, der er placeret umiddelbar sydvest for Skivedepotet ud mod Kærhalvø Stien.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, Sønderborg Kommune dispensation til følgende i overensstemmelse med det ansøgte:

1. Anvendelse af vimpel i flagstangen på vartegnet – Støvlen
2. Anvendelse af flag ved offentlige arrangementer i flagstang på vartegnet – Støvlen
3. Små terrænændringer i forbindelse cykelspor
4. Træningstrappe og træbro på Heste Trec ruten
5. Overgange
6. P-mulighed ved særlige lejligheder på græsareal
7. Forlængelse af dispensation til løse hunde ifm. hundetræning til udløb 2019
9. Træskulpturer vedr. Verdensmål i haverne ved gårdene

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjyland, Sydlig del
Esbjerg, den 20. september 2019

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

**Fredningsnævnet for Syddjylland
Sydlig del**

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

24. august 2020
FN SJS 64/2019

Vedr.: j.nr. FN SJS 64/2019: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreative tiltag på Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 20. december 2019 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning om ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreative tiltag på Kær Vestermark, matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Det fremgår af sagen, at der søges om tilladelse til:

1. Oprensning af vandhul øst for Bygegård
2. Træ- og buskrydning på sandoverdrev
3. Fjerne træopvækst ved vandhuller
4. Ændring af militær øvelsesbane til motionsbane for alle
5. Opsætte vejspærring ved Skivedepot
6. Handicapvenlig p-plads ved Skivedepotet
7. Flytte eksisterende bom ved Vartegnet
8. Handicapvenlig adgang til Vartegn
9. Etablering af befæstet sti til shelterplads
10. Opsætning af bænke og hvileposter
11. Etablering af sti i have ved Skivedepotet
12. Anvendelse af rodsrud, småtræer til naturvejledning / snittearbejde
13. Opsætte sikkerhedshegn ved Frydendal
14. Klimahus
15. Opstille keramiske skulpturer ved Løkkegård
16. Frugttræer og haver

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016 om fredning af Kær Vestermark. Der er i fredningen bl.a. bestemmelser om terrænændringer. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation for, at det ansøgte kan etableres.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Sønderborg Kommune har forud for besigtigelsen tilbagekaldt ansøgning om 14. Klimahus. Kommunen har under besigtigelsen vedrørende

4. Ændring af militær øvelsesbane til motionsbane for alle,
5. Opsætning af vejspærring ved Skivedepot
6. Etablering af handicapvenlig p-plads ved Skivedepotet
11. Etablering af sti ved Skivedepotet

tilbagekaldt ansøgningen med henblik på at sende en ny mere detaljeret ansøgning til Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1, besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation til punkterne 7., 8., og 17., en ny ansøgning under besigtigelsen om udvidelse af belægningsområdet omkring Vartegnet, punkt 9., 10., 13., 15. og 16. på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Fredningsnævnet har afvist at tage stilling til dispensation i punkterne 1., 2., 3. og 12. om naturpleje og formidling, da det er omfattet af plejemyndighedens kompetence.

Sagens baggrund:

For fredningen gælder følgende bestemmelser:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.

2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.

3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejr, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.

4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.

3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder friluft-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår

placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnen ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.

8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst mulig omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk.1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.
6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensnoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer
 - Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd.

Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.

2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Det fremgår af Sønderborg Kommunes ansøgning, at der søges om tilladelse til følgende punkter:

”...

1. Oprensning af vandhul øst for Bygegård

Formål: biodiversitet

Retablering af gammelt tilgroet og opfyldt vandhul. Vandhullet ønskes oprenset med fokus på etablering af levested for butsnuddet frø. Vandhullet vil samtidig fungere som vandingshul for kreaturer. Vandhullet ønskes oprenset til maksimalt 200 m² med en maksimal vinter vanddybde på 1 meter.

Oprensningen ønskes gennemført i perioden 1. oktober til 1. marts. Oprensset materiale køres til nærliggende depot...

2. Træ- og buskrydning på sandoverdrev

Formål: biodiversitet

Retablering af lysåbent overdrev. Genskabelse af det næringsfattige overdrev på det tidligere morterareal. Areallets næringsfattige forhold er kunstigt skabt, ved at militæret tidligere har tilført arealet store mængder vasket sand. Arealet er ved at gro til i hurtigtvoksende buske og træer, som skygger den særlige overdrevsvegetation væk fra området. Rydningen ønskes gennemført udenfor dyrenes yngletid august – april. Træer og buske ønskes fjernet med rod. Alt grenmateriale fjernes fra området....

3. Fjerne træopvækst ved vandhuller

Formål: biodiversitet

Ved vandhullerne er der en årlig opvækst af træer som rødæl og pil samt høje moseurter som tagrør og dunhammer. Mange af vandhullernes dyr og planter er afhængige af, at vandhullerne er lysåbne for derved at blive opvarmet af solindstrålingen. Trævegetationen vokser hurtigt og skygger efter få år vandhullerne. Enkelte dyr har brug for skjul og ophold i trævegetation og derfor rydes ikke træopvækst på vandhullernes nordside.

Sønderborg kommune ansøger om fremadrettet at kunne fjerne trævegetation og opvækst af dunhammer i vinterhalvåret ved vandhullernes sydside for at øge biotopernes egnethed som levested for dyr og planter....

4. ...

5. ...

6. ...

7. Flytte eksisterende bom ved Vartegnet

Formål: sikkerhed, tilgængelighed

Ved særlige arrangementer parkeres der på særligt udlagte græsarealer ved Løkkegård i overensstemmelse med fredningen. Adgang i bil via Skydebanevej er uhensigtsmæssig i forhold til bløde trafikanter i området ved Vartegnet. Ved Vartegnet er der en eksisterende bom som ønskes flyttet ca. 30 meter mod øst. Herved kan bilkørsel reguleres til udelukkende at benytte Stonorvej og Løkkegårdsvej ifm. særlige arrangementer. På bommen kommer der fastmonterede reflekser og vejskilte. På normaldage vil bommen stå åben uden funktion....

8. Handicapvenlig adgang til Vartegn

Formål: tilgængelighed

I forbindelse med Spejdernes Lejr 2017 blev der bygget et vartegn ”Støvlen”. Under lejren graverede spejderne en masse teglsten med forskellige motiver. Teglstenene danner i dag en fast belægning i vartegnet og gør det muligt for kørestolsbrugere at færdes i konstruktionens grundplan. Handicaprådet har gjort kommunen opmærksom på, at kørestolsbrugere har dårlig adgang med bil frem til hårdt underlag. Derfor ønsker kommunen at udbygge det befæstede areal til en sti omkring vartegnet, hvor køretøjer med lift kan bakke ind til. Kommunen har stadig graverede sten på lager, som kan anvendes til formålet....

9. Etablering af befæstet sti til shelterplads

Formål: tilgængelighed

Kommunen ønsker at gøre naturen på Kær Vestermark tilgængelig for alle uden at ændre terræn. Områdets to shelterpladser er svære at tilgå i vådt føre for gangbesværede og kørestolsbrugere. Adgangen til den sydlige shelterplads overholder adgangskravene i forhold til naturlig terrænhældning. Problemet er, at køresporet fra militærets tid er meget ujævnt. Kommunen ønsker at befæste det eksisterende kørespor. Projektet indebærer, at den dannede tørv fjernes, og at der udlægges et smalt spor af stabilgrus i 2 meters brede. Stien anlægges ikke til bilkørsel. Stien vil give bedre adgangsforhold mellem shelter og P-arealet ved vartegnet Støvlen. Det er tanken at brugerne af områdets sheltere skal anvende toiletforholdene og vandposten ved vartegnet....

10. Opsætning af bænke og hvileposter

Formål: tilgængelighed

...Flere brugere af området savner hvilepladser langs kyststien...Eksisterende bænke på Kær Vestermark er i meget dårlig stand. Kommunen ønsker at gøre stien langs kysten attraktiv for alle ved at opstille ca. 11 bænke og hvilepladser ved udsigtspunkterne. Bænkene ønskes udført i samme træsort som fiskebroen og trappe ved skivedepotet. Enkelte steder udlægges store kampesten som hvileplads, hvor der er langt til næste bänk....

11. ...

12. Anvendelse af rodskud, småtræer til naturvejledning / snittearbejde

Formål: formidling

Ved enkelte skolearrangementer indgår snitning i frisk træ. I den forbindelse ønsker Naturvejlederne at have mulighed for at hente et træ i nærliggende bevoksning omkring Frydendal. Der vil være tale om bløde hurtigt voksende træsorter som poppel, pil eller rødæl. Omfanget vil være ubetydeligt og begrænse sig til meget unge rodskud.

13. Opsætte sikkerhedshegn ved Frydendal

Formål: grejbank, formidling

Kommunen anvender Frydendal som grejbank for kommunens udstyr til vejledning i natur og friluftsliv. En stor del af kommunens udstyr er mobilt placeret på trailere, så alle kommunens borgere kan få det ud i deres lokalområde. Trailere vil fra tid til anden være parkeret ved Frydendal i laden og i garagerne. Flere trailere med indhold er egnede til at stå udendørs. Da trailer og indhold er meget værdifuldt, ønsker kommunen at opstille en indhegning på den eksisterende befæstede plads på sydsiden af Frydendal. Indhegningen vil være skjult fra alle sider pga. eksisterende bygning og beplantning. Hegnet vil være et almindeligt sikkerhedshegn med låger....

14. ...

15. Opstille keramiske skulpturer ved Løkkegård

Formål: formidling

I forbindelse med 100 året for genforeningen 2020 vil ungdomsskolen i samarbejde med professionelle kunstnere skabe et kunstværk med titlen "Human Atlas". Værket består af 100 keramiske skulpturer der samlet set skal bidrage til fortællingen om forskelligheder og accept af mindretal i grænseregionen. Skulpturerne ønskes opstillet samlet på have/græsareal nord for Løkkegård på et areal svarende til ca. 500 m². De enkelte figurer bliver ca. 30 cm høje og opsættes på hver deres stolpe....

16. Frugttræer og haver

Formål: formidling

...det overordnede formål er at formidle bæredygtig fødevareproduktion og bæredygtig drift og forvaltning af naturressurser som led i Center for Verdensmål...

Samlet set ønskes tre haver med forskellige formål i området.

Have nummer et ønskes anlagt udenfor fredningen ved Møllestedgård....

Have nummer to ønskes anlagt ved Løkkegård. Haven skal vise fremtidens frugthave som en del af en permakulturhave anlagt i den gamle frugthave. I den gamle frugthave var der frem til 1964 ca. 50 frugttræer. Den nye permakulturhave vil indeholde maksimalt 50 frugttræer. De

eksisterende gamle frugttræer bevares. ... hvor der ønskes indplantet nye træer af gamle frugtsorter fra Als og Sundeved. Frugttræerne skal bringe værdifuldt gammelt genetisk materiale med ind i fremtidens have. ...

Have nummer tre anlægges ved det gamle gartneri – Skivedepotet - som en lysåben beplantning som en lokal genbank med gamle sorter fra Als og Sundeved. Træerne plantes ind i mellem de resterende gamle træer på græsplæne arealet. Beplantningen vil visuelt bidrage til at afskærme volde og konstruktioner på skydebanen. Hovedformålet er at bevare og opformere en værdifuld genetisk resurse....ønsket at plante ca. 50 frugttræer af gammelt genetisk materiale...

...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 26. juni 2020, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, retspræsident Margit Ø. Laub, Esbjerg, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog projektleder Bent Albæk, Gitte Thomsen og Teis Vang Jensen på vegne Sønderborg Kommune, Bjarne Nielsen på vegne Dansk Ornitologisk Forening og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Projektleder Bent Albæk oplyste indledningsvis, at den ifølge fredningsbestemmelsernes § 10 omtalte plejeplan nu er vedtaget. Den er gældende indtil december 2021.

Fredningsnævnets formand oplyste, at plejeplanen ikke skal godkendes af Fredningsnævnet. Planen skal kun forelægges til godkendelse i tilfælde af uenighed, jf. fredningens § 10, stk. 3, eller hvis planen indeholder tiltag, der ifølge fredningsbestemmelser forudsætter en dispensation. Det blev således præciseret, at der ikke skal søges om dispensation, hvis forholdet skal behandles som et plejetiltag.

Ansøgningen blev herefter gennemgået, og Albæk foreviste den ønskede placering af de i ansøgningen nævnte projekter.

I forbindelse med gennemgangen oplyste Albæk, at der for så vidt angår posterne:

4. Ændring af militær øvelsesbane til motionsbane for alle,
5. Opsætning af vejspærring ved Skivedepot
6. Etablering af handicapvenlig p-plads ved Skivedepotet
11. Etablering af sti ved Skivedepotet
14. Opførelsen af et klimahus

senere vil blive eftersendt en ny ansøgning, da der mangler en endelig afklaring af disse punkter, og de blev tilbagekaldt.

Albæk oplyste, at den under punkt 9 nævnte befæstede sti vil blive ca. 400 lang. Stien ønskes anlagt i 2½ m's bredde og derefter vedligeholdet i 2 m's bredde.

Som et nyt punkt, punkt 17, ønskede Albæk dispensation til en udvidelse af belægningen ved var-tegnet Støvlen med 0,5 meter i bredden over en strækning på ca. 6 m eller i alt 100 m² ved jordvol-de udvides belægningen 0.5 meter.

De mødte havde alene følgende bemærkninger til ansøgningen:

De i punkt 15 nævnte skulpturer bør opsættes i den cirkel der i ansøgningen ses til venstre på kortet. Albæk har efterfølgende oplyst, at de enkelte søjler med skulptur bliver ca. 140 cm over terræn.

- - -

Det er Sønderborg Kommunes vurdering, at projektet ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyt-tede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke øde-lægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foreta-ges efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen, at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kultur-historiske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenop-retning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnets vurdering og afgørelse efter besigtigelsen med hensyn til de enkelte punkter:

1. Oprensning af Vandhul øst for Bygegård

Det fremgår af fredningens § 7, stk. 2, at terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Som følge heraf og da Fredningsnævnet finder, at der er tale om et forhold, som henhører under plejemyndighedens kompetence, skal der ikke søges om dispensation.

2. Træ- og buskrydning på sandoverdrev

3. Fjerne træopvækst ved vandhuller

12. Anvendelse af rodskud, småtræer til naturvejledning/snittearbejde

Fredningsnævnet finder, at der er tale om forhold, som henhører under plejemyndighedens kompe-tence, og der skal derfor ikke søges om dispensation til de nævnte punkter.

7. Flytte eksisterende bom ved Vartegnet

8. Handicapvenlig adgang til Vartegn

17. Udvidelse af belægningen omkring Vartegnet

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at de nævnte tiltag er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

9. Etablering af befæstet sti til shelterplads

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at etableringen af en befæstet sti er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

10. Opsætning af bænke og hvileposter

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at opsætning af bænke og hvileposter på den nævnte strækning er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

13. Opsætning af sikkerhedshegn ved Frydendal

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at opsætning af et sikkerhedshegn ved Frydendal med 2 porte er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

15. Opstilling af keramiske skulpturer ved Løkkegård

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at opsætning af keramiske skulpturer det nævnte sted er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen, dog således at opsætningen sker indenfor den på venstre på kortet anviste cirkel.

16. Frugttræer og haver

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at etableringen af de 2 nævnte haver ved Løkkegaard og Skivedepotet er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det

nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 24. august 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland

Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

20. november 2020
FN SJS 55/2020

J.nr.: 55/2020: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til renovering og ombygning af ladebygningen på Frydendal og tilladelse til ændret brug af arealer nær Frydendal indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 9. oktober 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til renovering og ombygning af ladebygningen på Frydendal og tilladelse til ændret brug af arealer nær Frydendal indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Det fremgår af fredningsbestemmelserne bl.a., at området skal bevares i sin nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er meddelt ved dispensation fra fredningsnævnet, og at ombygninger af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis det ansøgte skal imødekommes.

Fredningsnævnet har tidligere besigtiget området. Der er ikke inden høringsfristens udløb anmodet om besigtigelse, ligesom Sønderborg Kommune ikke har opretholdt anmodningen.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation fra fredningen efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

"§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.

- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejligheder, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt. Undtaget her fra er op til 2 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne må ikke holdes på søndage og helligdage.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarrets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges

skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

Stk. 2 Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes max. 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang.

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11.

Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

På kortet nedenfor ses med rød markering placeringen af ladebygningen. Det med blå skraverede viser fredningens udstrækning.

Af ansøgningen fremgår om **ladebygningen** af betydning for dispensationssagen:

”...

Ladebygningen er under forfald og trænger til renovering. I den forbindelse ønskes en ændret brug og ændring i bygningens arkitektur.

...

Det oprindelige politiske ønske om at lave et naturformidlingscenter på Løkkegaard har udviklet sig til et bredere ønske om formidling af bæredygtighed – FN’s 17 verdensmål ved oprettelse af et Center for Verdensmål. Center for Verdensmål er tænkt som hele Kær Vestermark, hvor både areal og bygninger anvendes til formidling.

...

Da der allerede ved forsvarets brug af Frydendal er vendt om på ”forside” og ”bagside” ønsker Sønderborg Kommune at ændre bygningsmassen således, at der også arkitektonisk og funktionelt skabes en ny forside og en ny bagside.

Den nye forside ændres ved isætning af vinduer og døre samt etablering af et nyt indgangsparti der tydeligt guider brugerne gennem det nye gårdrum. I taget tilføres ovenlysvinduer i samme rytme som bygningens lodrette linjer. På lodrette flader (tavler) i 1 sal tilføres sprossede vinduer i tilsvarende rytme. Vinduerne sikrer lysindfald til kontorfaciliteter, formidlingsrum og oplagsrum.

Antallet af porte på nordsiden reduceres til fordel for genskabelsen af et forside-udtryk med vinduer. I facadeomdannelsen tages så vidt muligt udgangspunkt i eksisterende vinduestakt og dimensioner fra staldens sydfacade, for at opnå et autentisk udtryk og en helhedsvirkning, der er i tråd med bygningens arkitektoniske byggeskik.

I de to endegavle øst og syd etableres brandtrapper.

Det gøres muligt, at der på tagfladens sydside kan etableres solcelleanlæg til forsyning af bygningsmassen ved Frydendal.

Den nye bagside mod syd tilføres adgangsveje med døre og vindueshuller bevares som en synlig rytme i murværket.

Det samlede indtryk af den nye gårdsplads mod nord vil med den ændrede arkitektur virke mere autentisk og indbydende for besøgende.

...

For så vidt angår ansøgningen om dispensation til **ændret brug af arealer nær Frydendal** fremgår følgende:

"Sønderborg kommune ønsker, at Frydendal skal være lokaliteten, hvor formidling om bl.a. landskab og den terrestriske natur tager udgangspunkt – Verdensmål 15 – "Livet på Land".

Størstedelen af formidlingen af verdensmål 15 og anden naturformidling vil foregå i naturen på Kær Vestermark. Meget naturformidling vil starte på Løkkegård – Centerbygningen.

Særligt de yngre grupper med børnehavebørn og de yngste klassetrin har svært ved at nå ud i det store naturområde. For disse målgrupper ønskes der tre udendørs formidlingsbaser i nærhed af Frydendal. Placeringerne af baserne tilgodeser oplevelsen af at "være langt ude i naturen". På lokaliteterne ønskes der mulighed for at lave lejrindretning med eksempelvis primitive teltkonstruktioner og bålplads.

Kriterier for valg af lokalitet:

- ☐ Nærhed til unik natur – velegnet til formidling
- ☐ I tilknytning til eksisterende vej- / stisystem
- ☐ Lokaliteten er skjult af vegetation og terræn for områdets øvrige brugere

De tre udendørslokaliteter er vis på kortbilag 2

Ændret brug af uderummet betyder, at faciliteter og øvelser tilhørende rideruten - trec ruten skal ændres lidt i umiddelbar nærhed til Frydendal.

Hestefolden reduceres i omfang. Trec -øvelsen "træbro" flyttes vest for det nye gårdrum.

...

Følgende fremgår i øvrigt af ansøgningen:

"Sønderborg Kommune har et ønske om at få mest muligt udstyr til formidling af natur- og friluftsliv under tag. Meget udstyr er på trailere så det let fragtes rundt i kommunen. Når materialet ikke er i brug opbevares udstyret og trailerne ved Frydendal.

Kommunen ønsker at opføre en **simpel overdækning til trailerne**. Overdækningen skal endvidere indeholde en vaskeplads med fast belægning og afløb til olieudskiller. Overdækningen ønskes placeret op mod eksisterende bevoksning svarende til dele af den oprindelige placering af stuehuset Frydendal.

Overdækningen vil være skjult af vegetation og bygningen for besøgende på Kær Vestermark.
..."

I ansøgningen er der endvidere en beskrivelse af et klimahus, men det fremgår, at der ikke på nuværende tidspunkt søges om dispensation hertil.

Sønderborg Kommune har oplyst, at det ansøgte ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 14. oktober 2020 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 28. oktober 2020.

Museum Sønderjylland har i mail af 19. oktober 2020 skrevet:

"De fredningshensyn, museet her skal forholde sig til, er bestemmelsen om at bevare historiske og kulturhistoriske værdier. I tilfældet Frydendal er disse allerede begrænset af nedrivning af beboelseshus og andre bygninger, og det tilbageværende er allerede tidligere ombygget. Laden, som står tilbage, er forholdsvis typisk for byggeri omkring år 1900, og i det væsentlige er de foreslåede ombygninger i takt med det, ud over, at der tilføjes et modernistisk indgangsparti, som fremstår ærligt. Det har museet ingen indvendinger imod. Det samme gælder dispositionen af arealerne syd for laden."

Sønderborg Kommune har den 4. november 2020 supplerende oplyst vedrørende ansøgningen om ændret brug af arealer nær Frydendal, at i praksis bliver der primært tale om, at græsset slås med 14 dages mellemrum på de små arealer.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder

levemulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder, at

den foreslåede ombygning af ladebygningen, der i det væsentlige er i tråd med byggestilen for byggeri omkring år 1900 ifølge Museum Sønderjyllands høringssvar,

den ønskede ændrede brug af arealer nær Frydendal, med de tiltag, der fremgår af ansøgningen,

etablering af en simpel overdækning til trailer med tilhørende vaskeplads med fast belægning og afløb til olieudskiller, der ifølge ansøgningen ønskes placeret op mod eksisterende bevoksning svarende til dele af den oprindelige placering af stuehuset Frydendal

ikke vil være i strid med fredningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 20. november 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Åbent 08.30-15.00
Tlf.: 9968 8800

E-mail: esbjerg@domstol.dk
www.domstol.dk/esbjerg
SE-nr. 50 03 28 17

12. november 2020
FN SJS 52/2020

J.nr.: 52/2020: Ansøgning fra Sønderborg Skyttekreds om tilladelse til at forny tagoverdækket til skydeskiverne indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 5. oktober 2020 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune på vegne Sønderborg Skyttekreds om tilladelse til at forny tagoverdækket over skydeskiverne på 50 meter bane til salonriffel på ejendommen Skydebanevej 5A, Kær, 6400 Sønderborg, matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Det fremgår af fredningsbestemmelserne blandt andet, at ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse. Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation, hvis det ansøgte skal udføres.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at give Sønderborg Skyttekreds dispensation fra fredningen som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

..

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til alment, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Af ansøgningen fremgår, at den nye overdækning af skydeskiverne ønskes udført med bjælker, der er støbt ned i terræn. Der vil blive anvendt krydsfinérplader, tag af stålplader og tagpap, samt blive monteret lysrørsarmaturer til oplysning af skiverne. Det højeste punkt på gavlen bliver ca. 240 cm. Der bores fundament ned til ca. 90 cm dybde. Der er på nuværende en eksisterende tagoverdækning der måler 0,53 m. x 12,65 m. Den nye tagoverdækning kommer til at måle 2,4 m. x 12,7 meter, dvs. 30,48 m².

Begrundelsen for overdækningen med belysning nedenunder skyldes et ønske om at optimere skydesporten ved at skabe ensartede forhold under forskellige vejrforhold.

Kommunen har oplyst, at der er ca. 4 km til det nærmeste Natura 2000 - område, og at overdækningen ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

På kortet nedenfor ses med rødt projektområdet. Hele området på kortet er fredet. Det bemærkes, at overdækningen ikke umiddelbart vil være synligt for andre end de personer, der måtte opholde sig på skydebanen.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 14. oktober 2020 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 28. oktober 2020.

Fredningsnævnet har ikke modtaget bemærkninger fra de nævnte.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål. Der lægges i den forbindelse særlig vægt på, at overdækningen ikke umiddelbart vil være synlig for andre end de personer, der måtte opholde sig på skydebanen.

Fredningsnævnet meddeler herefter Sønderborg Skyttekreds dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 12. november 2020

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; tje@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Sagsnr.: 25/2021
17. juni 2021

J.nr.: FN SJS 25/2021: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til etablering af en midlertidig autocamperplads under Tour De France 2022 indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 5. maj 2021 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til etablering af en midlertidig autocamperplads under Tour De France 2022 indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at give Sønderborg Kommune dispensation fra fredningen som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejr, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

...

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.

...

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11.

Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænen ændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænen ændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

”Der forventes at være stor tilstrømning af besøgende til begivenheden og der planlægges derfor for en midlertidig aktivitet af 3 dages varighed udelukkende for turister i autocampere i anledning af Tour de France. Det betyder, at det er muligt for besøgende i autocampere at foretage et kort ophold af højst 3 dages varighed med 2 overnatninger. Det vil dermed være muligt at ankomme dagen før og køre igen dagen efter Sønderborg har været målby. Denne varighed på 3 dage gør det muligt, at holde en del af trafik med autocampere ude af Sønderborg by. En udfordring vil især være trafikafvikling under optakten til og under selve besøget af tour-feltet, hvor infrastrukturen vil være udfordret da ruten skal afspærres flere timer før feltets ankomst og der vil være et generelt trafikpres. En midlertidig autocamperplads beliggende på Kær Vestermarks arrangementsområdet er derfor hensigtsmæssig i relation til den øvrige infrastruktur omkring begivenheden. Midlertidig anvendelse arealet og tilgængelige faciliteter Arrangementsområdet på Kær i delområde 1, vurderes at være det mest hensigtsmæssige sted for en midlertidig autocamperplads. Den midlertidige autocamperplads indrettes med parkeringsbåse langs en del af vejforløbet Takten (se ...). Den befæstede vej Takten, vil blive benyttet som en ensrettet adkomstvej for autocampere ind til selve arealet. Vejen er beregnet til tung trafik og transport af faciliteter til brug ved koncerter og kan derfor også tåle trafik fra autocampere. Langs vejen rundt ved Takten vil der, som det også fremgår af bilag 3 blive etableret båse ind på græsarealet. Selve parkeringen og opholdet af autocampere er begrænset til at foregå i en ”bræmme” på cirka 10 meter af indersiden af vejforløbet på Takten. Af disse 10 meter benyttes de 2 meter til at kunne trække el fra de eksisterende el-skabe på arealet hvis dette er nødvendigt. De resterende 8 meter vil udgøre dybden af en bås. Da Tour de France løber af stablen i starten af juli måned forventes, underlaget at være forholdsvist tørt og med en god bæreevne, hvorfor det vil påvirke græsarealet i begrænset omfang. Ligeledes vil der i udbuddet af arealet blive stillet krav om reetable-

ring. Arealet rummer ud over el faciliteter også vand og kloak, der skal anvendes i forbindelse med den midlertidige autocamperplads. Da autocamperne ofte selv har toilet- og badfaciliteter i vognen forventes det, at der kun skal etableres et minimum af toilet- og badfaciliteter i området. De nødvendige faciliteter placeres i den østlige ende af arrangementsområdet. Det er også her der formentligt vil blive etableret simple tømningsfaciliteter for autocamperne. Området rummer allerede i dag de nødvendige tilslutningsfaciliteter med el, vand og kloak, der skal bruges til at etablere en midlertidig autocamperplads, da arrangementsområdet er dimensioneret og forberedt til at afholde større arrangementer af samme midlertidige karakter. En midlertidig brug af arealet i den tænkte skala på omkring 100 autocamperenheder bidrager til en drift af områdets faciliteter med gennemskylning vandrør, kloaker, græsslåning m.m. Ligeledes vil der blive stillet en række kontraktlige krav, der sikrer krav om reetablering af underlag, oprensning af græs for evt. affald mv. Projektet forventes at blive udarbejdet som et udbud til lokale turistaktører. Projektet har ikke til hensigt at tilbyde ophold for campingvogne eller telte. Arealets unikke placering er også en mulighed for at give de besøgende en unik rekreativ udfoldelse og udforskning af naturværdierne i Sønderborg Kommune under Tour de France 2022. Det forventes ikke at der skal ske afspærring eller indhegning af arealet og det vil derfor stadig være muligt for offentligheden at færdes i området i den korte periode med en midlertidig autocamperplads. Da vejadgangen sikres via Takten er der ikke forventninger om en øget trafik på resten af Kær Vestermark.”

Kommunen har oplyst, at der er ca. 2,3 km fra det ansøgte til nærmeste Natura 2000-område (Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als). Det er kommunens vurdering, at en midlertidig brug af arealet til parkering af autocampere ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

På kortet nedenfor ses den ønskede placering:

Hele området er omfattet af fredningen.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 20. maj 2021 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 3. juni 2021.

Der er ikke indkommet bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte vil være i strid med fredningens formål. Fredningsnævnet lægger vægt på, at der er tale om en midlertidig foranstaltning, samt at det ansøgte ønskes placeret i delområde 1 i fredningen, der er udlagt til arrangementsområde.

Fredningsnævnet meddeler herefter Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte gennemføres i overensstemmelse med ansøgningen, og
at der sker genetablering af området.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 17. juni 2021

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk

Sagsnr.: 34//2021
28. juni 2021

FN SJS 34/2021: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til renovering og ombygning af ladebygningen på Frydendal indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 3. juni 2021 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til renovering og ombygning af ladebygningen på Frydendal indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 20. november 2020 givet Sønderborg Kommune dispensation til renoveringen og ombygningen af ladebygningen, jf. FN SJS 55/2020. Sønderborg Kommune har oplyst, at der foretaget ændringer i projektet, hvorfor der er behov for en ny dispensation fra fredningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 besluttet at meddele Sønderborg Kommune dispensation fra fredningen som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

"§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt. Undtaget her fra er op til 2 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne må ikke holdes på søndage og helligdage.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

Stk. 2 Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes max. 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang.

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11.

Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Det ansøgte omfatter følgende ændringer siden dispensationen (j.nr.: 55/2020) blev givet. Derudover er der et ønske om at reducere bygningens CO2 og i videst muligt omfang anvende eksisterende elementer:

Nedenfor er med rødt markeret facadeændringer i forhold til det tidligere godkendte projekt.

Derudover er ændret lidt i indretningen, hvilket har medført nogle ændringer i facaden.

- en eksisterende port er ændret til en ny dør mod nord
- en ekstra flugtdør i facaden mod syd
- et porthul, mod øst, er blevet permanent åbent, og der er indsat dør parti med glas omkring.

Brandmyndighederne krævede en ekstra brandtrappe fra kontorer på 1. sal. Glasfacade i trappetårnet er opbygget af en samling af genbrugsvinduer med fyldninger imellem.

Sønderborg Kommune har oplyst, at bygningen har en bevaringsværdi på 4, og rent bygningsæstetisk er vinduesudformning og -placering i den første ansøgning (j.nr. 55/2020) mere harmonisk end det, der søges om i det reviderede projekt. Kommunen vurderer dog, at bygningens funktionelle tilknytning til Center for Verdensmål vejer tungere, hvor genanvendelse af ressourcer er en væsentlig parameter. Derudover ligger Frydendal ikke i et område, som i kommuneplanen er udpeget til at være af kulturhistorisk bevaringsværdi.

Kommunen har oplyst, at det ansøgte ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

På kortet nedenfor ses med rød markering placeringen af ladebygningen. Det med blå skraverede viser fredningens udstrækning.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 7. juni 2021 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 21. juni 2021.

Der er ikke indkommet bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte vil være i strid med fredningens formål. De foreslåede ændringer i projektet ændrer ikke ved Fredningsnævnets tidligere afgørelse i sagen. (FN SJS 55/2020).

Fredningsnævnet meddeler derfor Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddjylland, Sydlig del
Esbjerg den 28. juni 2021

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; trte@sonderborg.dk; bale2sonderborg.dk ;
mhw@jka-arkitekter.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, jorn.vinther.sorensen@gmail.com

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

23. december 2021
FN SJS 45/2021

FN SJS 45/2021: Ansøgning om diverse projekter indenfor fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 8. juli 2021 fra Sønderborg Kommune modtaget en ansøgning om ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreative tiltag på Kær Vestermark, matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Kommunen har den 23. august 2021 præciseret ansøgningen og på opfordring fremsendt supplerende oplysninger. Nogle af punkterne er udskudt og andre vil blive fremsendt til behandling ved plejemyndigheden.

Ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreativ tiltag vedrører:

1. Renovering og ombygning af Hønsehus ved Løkkegård
2. Sikker krydsning af Skydebanevej ved Støvlen
3. Ændret belægning af rampen ned til den handicapvenlige fiskebro
4. Ændret jorddepot til oprenset materiale fra naturpleje på Kær Vestermark
5. Belysning ved træningsbane for hunde
6. Indretning af udendørs formidlingsrum

Ejendommen er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. Fredningens formål er bl.a. at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre at området fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Alssund.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 9. september 2021. Sagen blev udsat på undersøgelse af punkt 5. Belysning ved træningsbane for hunde og udtalelse fra Danmarks Naturfredningsforening, der ikke kunne være til stede ved besigtigelsen.

Sønderborg Kommune har herefter anmodet om, at punkt 5 blev udskilt til særskilt behandling.

Fredningsnævnet har den 1. december 2021 modtaget bemærkninger fra Danmarks Naturfredningsforening.

Fredningsnævnet har besluttet at give Sønderborg Kommune dispensation til punkterne 1. – 4. og 6. på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

For fredningen gælder følgende bestemmelser:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og

anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarrets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagtstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnen ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.

8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.

3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst mulig omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk.1.

4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.

5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.

6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.

7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.

8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.

9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.

10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:

- Ejer
- Plejemyndighed
- Danmarks Naturfredningsforening
- Bruger/borger-repræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd.

Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.

2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Sønderborg Kommunes ansøgning omhandler følgende:

1. Renovering og ombygning af Høsehus ved Løkkegård

Af ansøgningen herom fremgår:

”Høsehuset” restaureret og omdannet til et uopvarmet formidlingshus som også kan bruges som madpakkehus og lignende. Huset ønskes udvidet mod nord med opbevaringsfaciliteter til de haveforeninger som engagerer sig i haven ved Løkkegård samt øvrige faste brugere af haven. Herunder naturformidling og børnehaven. Tagkonstruktionen forlænges 3 meter mod nord (bag ved ”Høsehuset”). Her ønskes 1 eller 2 mindre stålcontainere til sikker opbevaring af haveredskaber mm. Containerne beklædes med træ og vil ikke være direkte synlige.

Udvidelsen i træ bag Høsehuset svarer til ca. 3 x 12 meter.

Hele byggeriet laves primært af bæredygtige genbrugsmaterialer og der sikres adgang for alle ved udvidelse af dørhuller og niveaufri adgang.

2. (Tidligere punkt 3) Sikker krydsning af Skydebanevej ved Støvlen

Af ansøgningen fremgår herom:

”For at sikre en mere sikker færdsel fra Støvlen til bl.a. shelterne ønskes der allerede nu en ny opgang/nedgang for gående og cyklister på begge sider af Skydebanevej ved Støvlen.

Den grusbelagte adgang ønskes anlagt med maksimal hældning på 5 cm pr meter for at sikre adgang for kørestolsbrugere.”

Sønderborg Kommune har den 23. august 2021 supplerende oplyst:

”Sønderborg Kommune har forbedret adgangen for gangbesværede ned til den store shelterplads vest for Støvlen. Gåture i området med udgangspunkt fra Støvlen er meget populære. I dag udgør T-krydset ved støvlen en sikkerhedsrisiko for besøgende der ønsker at gå fra Støvlen og ud i området mod shelterne mod vest.

Der ansøges om at etablere en flad rampe fra P pladsen ved Støvlen ned til Skydebanevej og igen en flad rampe fra Skydebanevej op til terræn mod vest.

Ramperne – stierne ønskes anlagt med eller uden en senere anlæggelse af sikkerhedsbump – trafikchikaner, da dette lille tiltag alene vil øge sikkerheden og give bedre adgang til arealerne mod vest for gangbesværede.

En igangværende proces vedr. trafiksikkerhed på Kær Vestermark tager udgangspunkt i en trafikplan som først nu skal politisk behandles og efterfølgende bevilliges. Trafikplan for Kær Vestermark vil derfor først på et senere tidspunkt blive forlagt Fredningsnævnet.”

3. (Tidligere punkt 4) Ændret belægning af rampen ned til den handicapvenlige fiskebro

Af ansøgningen herom fremgår:

”Sønderborg Kommune ønsker at løse problemet og er åbne for forslag der kan sikre en mere fast og hård belægning. Det kan være armering, fliser mm. Evt. begrænset til den nederste del af adgangsrampen.”

Sønderborg Kommune har den 23. august 2021 supplerende oplyst:

”Sønderborg Kommune har erfaret, at det valgte materiale til adgangsrampen ved fiskebroen desværre ikke kan modstå kraftige regnskyl. Det samlede areal af rampen betyder, at mængden af regnvand overstiger underlagets evne til at modstå dannelsen af skylle render.

Rådgivere på området har ikke kunnet fremvise andre typer af løst materiale som kan pakke sig fast nok til at modstå regnskyl. Derfor ansøges om fast belægning af særligt den nederste halvdel af rampen.

Sønderborg kommune ansøger om dispensation til at udskifte stigrus på rampen med enten genbrugsbeton eller fliser.

Sønderborg kommune ønsker som førsteprioritet at ansøge om ”kostet” genbrugsbeton, da det vil ligne det eksisterende stigrus. Betonblandingen består i hovedtræk af grusblanding svarende til ”stigrus” tilsat cement og vand.”

4. (Tidligere punkt 7) Ændret jorddepot til oprenset materiale fra naturpleje på Kær Vestermark

Af ansøgningen herom fremgår

”Af fredningskortet fremgår et areal til jorddeponi til oprenset materiale fra naturplejeprojekter på Kær Vestermark. Omfanget af slam og mængden af afgravet jord fra allerede udførte naturplejeprojekter har fyldt depotet op. Derfor ansøges om at hæve toppen af depotet med en halv meter for at få plads til materialet fra de sidste vandhulsoprensninger i forbindelse med det ansøgte paddeprojektet. Derudover ønskes at gøre anlægget på bakken fladere så bakken falder mere naturligt ind i landskabet.”

5. (Tidligere punkt 10) Belysning ved træningsbane for hunde

Dette punkt er udskilt til særskilt afgørelse.

6. (Tidligere punkt 11) Indretning af udendørs formidlingsrum

Af ansøgningen herom fremgår:

”Ved Frydendal vil der dagligt være naturformidling for skoleklasser og børnehavebørn. Der ønskes en ”ankomst – opsamlingsplads”. Pladsen skal også være et formidlingsrum i sig selv. I dele af året ønskes mindre overdækninger med simple teltdugsløsninger. På pladsen ønskes en stor bålplads hvor en klasse kan samles. Hele pladsen ønskes omdannet til et mere lukket rum ved at etablere volde/ dige omkring pladsen. Jorden til diget kommer fra Kær Vestermark (naturpleje – oprensninger og fra byggeri). Digerne får en maksimal højde på 1 meter og vil gro til med områdets vilde planter og træer.”

Sønderborg Kommune har med hensyn til, hvorvidt projekterne kan påvirke nærliggende Natura 2000 områder udtalt:

”Omkring 2,3 km mod syd ligger Natura 2000 området ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als”. Omkring 3,5 km mod sydøst ligger Natura 2000 området ”Sønderskoven og Lambjerg Indtægt”. Omkring 4,3 km mod øst ligger Natura 2000 området ”Augustenborg Skov”. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyttede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 9. september 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdorp og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog projektleder Bent Albæk og Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Ansøgningen blev herefter gennemgået, og Bent Albæk foreviste den ønskede placering af de i ansøgningen nævnte projekter.

Trine Fryjana Theede havde alene enkelte bemærkninger: Med hensyn til punkt 2 bemærkede Trine Fryjana Theede, at det af de nævnte trafiksikkerhedsmæssige årsager er fornuftigt at etablere en ny opgang/nedgang for gående og cyklister på begge sider af Skydebanevej ved Støvlen. Med hensyn til punkt 3 bemærkede Trine Fryjana Theede, at det ønskede tiltag vil indvirke positivt på den landskabelige oplevelse af området, men at man muligvis burde overveje at få justeret fredningskortet.

Danmarks Naturfredningsforening, Sønderborg, har den 1. december 2021 sendt følgende bemærkninger til ansøgningen:

”...

1. Renovering og ombygning af Hønsehus ved Løkkegård, DN Sønderborg mener at dette begrænsede projekt ikke er i modstrid mod fredningens formål og bestemmelser, såfremt de store træer der står bag Hønsehuset så vidt muligt bevares og evt. blot beskæres af hensyn til udvidelsen. Generelt mener vi at bygningsmassen på Kær Vestermark ikke bør udvides, i stedet bør de eksisterende bygninger renoveres til evt. nye formål.
2. Sikker krydsning af Skydebanevej ved Støvlen, Krydsningsforslaget er ikke visualiseret og DN Sønderborg efterlyser at der udarbejdes en samlet trafikplan for det fredede område, som behandles i Plejeudvalget i stedet for fragmentariske tiltag, som det er svært at se meningen i uden et samlet billede.
3. Ændret belægning af rampen ned til den handicapvenlige fiskebro, af hensyn til det visuelle indtryk anbefales at afvandingen sker i acodræn langs siderne af rampen alternativt forlængelse ved af træbelægningen fra broen op ad rampen.
4. Ændret jorddepot til oprenset materiale fra naturpleje på Kær Vestermark, DN Sønderborg mener at hævnning af jorddepotet med maksimalt 0,5 m ikke ændrer afgørende på området.”
5. Udskilt
6. Indretning af udendørs formidlingsrum. Fredningens bestemmelser gælder ikke indenfor haverummene og der er god plads indenfor haverne til indretning af det ønskede vold-omkransede formidlingsrum. Det er vigtigt at de fredede naturområder i så stor udstrækning som muligt holdes fri for anlægsprojekter. Der er tidligere fremsat ønske om 2 opholds/formidlingsområder ude i naturområderne i form af slåede cirkler i læ af eksisterende buskads/læhegn, hvilket er langt at foretrække fremfor dette mere indgribende anlæg.

...”

Sønderborg Kommune har den 15. december 2021 kommenteret bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening til de ansøgte projekter:

1. Renovering og ombygning af Hønsehus ved Løkkegård:

”Sønderborg Kommune er enige med DN Sønderborg i ovenstående vurdering.”

2. Sikker krydsning af Skydebanevej ved Støvlen:

”Sønderborg Kommune har ikke i tidligere projekter på Kær Vestermark vedr. sikkerhed og trafik argumenteret for ændringer med henvisning til en trafikplan (ansøgning om af flytte bom, ansøgning om at afspærre for trafik ved skydebanen osv.). Der ligger nu et udkast til trafikplan som sikrer en helhedsløsning, hvor gående og cyklende prioriteres frem for biltrafikken. Projektet er designet af trafikkspecialister for at sikre bedst mulig effekt af ændringen. Det at planen ikke er blevet politisk prioriteret i første omgang bør ikke hindre områdets rekreative udvikling, så alle kan komme sikkert rundt på Kær Vestermark. Det konkrete indgreb er lille og begrænser sig stort set til brinkanlæg i et vejteknisk grøfteanlæg uden vand samt en parkeringsflade.

Projektet skal sikre en sikker færdsel for alle fra P-plads ved Støvlen til arealer vest for Skydebanevej herunder Shelterpladsen.

Da der ikke er krav om en trafikplan, bør det ikke være afgørende for løbende at udvikle stier og veje så sikkerheden bliver større i området.

Ved en politisk prioritering af en samlet trafikplan vil tilbageværende tiltag blive ansøgt ved fredningsnævnet som en samlet ansøgning”.

3. Ændret belægning af rampen ned til den handicapvenlige fiskebro.

”Afvandingsløsning med aquadræn både langs og på tværs er blevet undersøgt forud for anlæggelsen af eksisterende rampe. To entreprenører frarådede løsninger med Aquadræn i løse belægninger, da der forventeligt vil komme skyllerender omkring. En etablering med Aquadræn vil kræve at eksisterende stensætninger skal brydes op og laves om.

Det vurderes endvidere, at aquadræn vil virke mere teknisk og fremmed i det aktuelle anlæg end den foreslåede løsning med groft børsten beton. Det vurderes upåagtet af den langt højere anlægspris, at forlængelse af trækonstruktionen ligeledes vil syne mere fremmed i landskabet pga. den tydelige farveforskel og gelænder end groft børstet beton.”

4. Ændret jorddepot til oprenset materiale fra naturpleje på Kær Vestermark.

”Sønderborg Kommune er enige i DN’s vurdering”.

5. Udskilt.

6. Indretning af udendørs formidlingsrum.

”

Der er desværre ikke plads til at etablere det ønskede uderum med vold i de eksisterende haveanlæg. Ved en mere nøjagtig gennemgang af gamle luftfotos burde ansøgte areal muligvis have været registreret som haveareal / oplagsareal, da der tidligere har været anvendt til vejadgang og oplag.

Et øget aktivitetsniveau på fladerne som følge af naturcenter ved Frydendal kræver, at publikum styres i deres færden. At skabe rum og lokaliteter, hvor størstedelen af aktiviteter og samlinger kan foregå vil beskytte og friholde den øvrige natur. Tidsmæssigt kortvarige forløb

med klasser og andre grupper kan således begrænses til at anvende det ansøgte udeareal. Længere undervisningsforløb vil anvende de tidligere ansøgte græsflader som samlingsrum. Det er ikke planen, at den ønskede forhøjning af terræn rundt om pladsen skal være fremtrædende synlig udefra. Naturlig vegetation vil sløre jordens tilstedeværelsen ligesom det er tilfældet på de øvrige jorddiger i området. Særligt i vinterhalvåret vil en lægivende vold med naturlig vegetation af urter, træer og buske gøre området langt mere anvendeligt som uderum.
...

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen, at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnets vurdering og afgørelse efter besigtigelsen med hensyn til de enkelte punkter:

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at nogen af de nævnte tiltag er i strid med fredningens formål. Bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening til pkt. 2. Sikker krydsning af Skydebanevej ved Støvlen, pkt. 3. Ændret belægning af rampen ned til den handicapvenlige fiskebro og pkt. 6. Indretning af udendørs formidlingsrum giver ikke anledning til et andet resultat.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til ændringer af eksisterende installationer samt nye rekreative tiltag vedrørende:

1. Renovering og ombygning af Hønsehus ved Løkkegård
2. Sikker krydsning af Skydebanevej ved Støvlen
3. Ændret belægning af rampen ned til den handicapvenlige fiskebro
4. Ændret jorddepot til oprenset materiale fra naturpleje på Kær Vestermark
5. Udskilt
6. Indretning af udendørs formidlingsrum

på vilkår, at det udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle

klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 23. december 2021

Margit O. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftsraadet.dk; b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

23. februar 2022
FN SJS 73/2021

FN SJS 73/2021: Ansøgning fra Politihundeforeningen om tilladelse til belysning af træningsbane for hunde indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 8. juli 2021 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om diverse projekter indenfor fredningen af Kær Vestermark.

Kommunen har den 23. august 2021 præciseret ansøgningen og på opfordring fremsendt supplerende oplysninger. Nogle af punkterne er udskudt og andre vil blive fremsendt til behandling ved plejemyndigheden.

Sagen er behandlet under FN SJS 45/2021. I forbindelse med behandlingen blev punktet omkring belysning af træningsbanen for hunde udskudt til særskilt afgørelse, jf. FN SJS 73/2021. Ansøger vedrørende denne del af sagen er Politihundeforeningen.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 9. september 2021.

Fredningsnævnet har besluttet at give Politihundeforeningen dispensation til det ansøgte på nærmere anførte vilkår som beskrevet under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål
Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedemulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejr, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagtstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde

1 og 2.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Af den oprindelige ansøgning om belysning af hundetræningsbanen fremgår:

”

Lyset skal oplyse en eksisterende græsplæne som bruges af politihundeforeningen. Græsplænen ligger op til hundeforeningens klubhus – Stonorvej. Græsplænen er omgivet af op til 10 meter høje træer. Lyskilden placeres på 2 eller 4 master. Masterne kan være af robinie eller stålmaster. Masternes højde vil være 2 meter under træernes højde. Masterne vil stort set være skjult i den afgrænsende træbeplantning. Lyset vil være nedadrettet og der vil ikke være direkte lys mod eksisterende beboelse.”

Sønderborg Kommune har med hensyn til, hvorvidt projekterne kan påvirke nærliggende Natura 2000 områder, udtalt:

”Omkring 2,3 km mod syd ligger Natura 2000 området ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als”. Omkring 3,5 km mod sydøst ligger Natura 2000 området ”Sønderskoven og Lambjerg Indtægt”. Omkring 4,3 km mod øst ligger Natura 2000 området ”Augustenborg Skov”. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyttede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlet sagen på nævnets møde den 9. september 2021, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thandrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Endvidere deltog projektleder Bent Albæk og Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Ansøgningen blev herefter gennemgået, og Bent Albæk foreviste den ønskede placering af belysningen af træningsbanen for hunde.

Som nævnt blev det besluttet, at punktet omkring belysning af hundetræningsbanen skulle udskilles til særskilt afgørelse, idet der blandt andet manglede en stillingtagen fra Danmarks Naturfredningsforening, ligesom spørgsmålet om eventuel landzonetilladelse burde afklares.

Den 8. november 2021 oplyste Sønderborg Kommune:

”...

I forbindelse med fredningsnævnets besigtigelse den 9. september 2021 efterspurgte nævnet en udtalelse fra Sønderborg Kommunes landzonegruppe, idet det ansøgte også kræver en landzonetilladelse.

Den 22. september 2021 havde Sønderborg Kommune et møde på stedet sammen med ansøger. Efterfølgende har foreningen sendt et kort med lysfordelingen til kommunen.

...

Bemærkninger fra Sønderborg Kommune

Sønderborg Kommune vurderer, at der vil kunne gives en landzonetilladelse til belysning af arealet, idet:

- arealet fremover skal bruges af flere foreninger.
- der er skov (fredskov) syd, øst og vest for lysmasterne, som sammen med et forstærket beplantningsbælte mod nord, gør, at lyset ikke kan ses på større afstande.
- der vil blive stillet vilkår for at begrænse lysforurening i området.
- politihundeforeningen har tidligere anvendt området ved Lykkegård, hvor der var projektører på væggen.

Dette muliggjorde i vinterhalvåret hundetræning om aftenen. På baggrund af, at kommunen har købt Kær Vestermark, og at området ved Lykkegård fremover skal anvendes til andre formål, har Politihundeforeningen ikke længere denne mulighed.

De fremsendte lysberegninger giver et meget kraftigt lys, som er op til 10 gange mere lys end man laver på en boligvej, parkeringsplads eller cykelsti. Derfor skal lysniveauet nedjusteres væsentligt i forhold til de tilsendte lysberegninger.

Kommunen vil for at begrænse lysforurening i området stille vilkår om:

- at lyset kun må være tændt på hverdage – og maksimalt fra kl. 7.00 til kl. 20.00.
- at der etableres yderligere beplantning mod nord, så der ikke er lysgener ud imod markarealet og det omgivende åbne land.
- at lyset udelukkende må oplyse banen. Lyset skal derfor også være nedadrettet.
- at der kun må anvendes gylligt/hvidt lys.
- masterne må maksimalt være seks meter høje.
- beplantningen omkring banen skal være minimum syv meter, for at sikre en afskærmning af lyset.

Kommunen bemærker, at lysmasterne ikke nødvendigvis skal placeres langs det levende hegn mod vest, men kan placeres i/langs beplantningen, både mod vest og øst. Baggrunden for dette er, at det er lettere at belyse arealet mod øst, og at der derfor ikke er behov for så mange og høje master. Kommunen er desuden indstillet på at tillade højere master end de oplyste tre meter, idet det er lettere at skabe et nedadrettet lys, som generer mindst muligt, med færre høje master end med flere lavere master. De vedlagte lyskort er beregnet med afsæt i kommunens forudgående drøftelse med hundeklubben i forhold til placering, højde og antal. Lyskortet giver på den baggrund alene en indikation på lysintensiteten og – udbredelsen på arealet.

...”

Den 1. december 2021 skrev Danmarks Naturfredningsforening om punktet:

”...Der har ikke tidligere været behov for belysning af hundetræningsbanen og opsætning af op til 8 m høje lysmaster som vil forhøje aktivitetsniveauet kan forstyrre dyreliv og de gæster der ønsker at opleve mørket i de grønne områder...”

Sønderborg Kommune har den 15. december 2021 anført at man er enig i Danmarks Naturfrednings vurdering og har henvist til kommunens bemærkninger af 8. november 2021.

Det er kommunens vurdering, at placeringen af den ansøgte lysbane ikke vil forstyrre dyrelivet. Mængden af nataktive dyr i perioden fra 7 – 20 er begrænset da mørke i den periode er i vinterhalvåret, hvor færre dyr er aktive. Derudover vurderer kommunen, at der fortsat vil være mulighed for at opleve mørket på Kær Vestermark. Der er med den pågældende placering taget højde for at det er i et yderligt liggende hjørne af Kær Vestermark og at gæster på de 134 ha derfor ikke vil blive væsentligt forstyrret af lyset.

Kommunen vurderer ligeledes, at området kan klare et højere aktivitetsniveau / rekreativ brug så længe det er styret af en planlægning, som tager højde for fredningens formål.

Fredningsnævnet har ved mail af 20. december 2021 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 10. januar 2022.

Der er ikke indkommet yderligere bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen, at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder ikke, at en belysning af det ønskede område i et begrænset omfang vil være i strid med fredningens formål.

Der gives derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation til det ansøgte på de af kommunen foreslåede vilkår:

- at lyset kun må være tændt på hverdage – og maksimalt fra kl. 7.00 til kl. 20.00.

- at der etableres yderligere beplantning mod nord, så der ikke er lysgener ud imod markarealet og det omgivende åbne land.
- at lyset udelukkende må oplyse banen. Lyset skal derfor også være nedadrettet.
- at der kun må anvendes gulligt/hvidt lys.
- at masterne må maksimalt være seks meter høje.
- at beplantningen omkring banen skal være minimum syv meter, for at sikre en afskærmning af lyset.
- at det ønskede lysniveau skal nedjusteres væsentligt efter nærmere drøftelse med Sønderborg Kommune
- at lysmasterne skal placeres i beplantningen mod øst.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 23. februar 2022

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk, trte@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftstraadet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: soenderjylland@friluftstraadet.dk; b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

19. april 2022

FN SJS 6/2022

FN SJS 6/2022: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til afholdelse af et rollespilsarrangement med 500 – 700 deltagere i weekenden den 26. – 29. maj 2022 indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 20. januar 2022 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om tilladelse til afholdelse af et rollespilsarrangement med 500 – 700 deltagere i weekenden den 26. – 29. maj 2022 indenfor Kær Vestermark fredningen på matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Fredningsnævnet har den 14. marts 2022 modtaget ændret kortbilag.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Fredningsnævnets formand har i medfør af forretningsordenen for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at give Sønderborg Kommune dispensation fra fredningen som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund:

Af ansøgningen fremgår blandt andet:

”...

Deltagerne fordeles i to lejre og de to grupper vil gennem weekenden mødes i kamp ”lege” rundt i området. Mellem kampene er der forsoning og hygge i området ”Byen”. Mange af kampene vil foregå i området ”Ruinen”. Særligt områderne ”Byen” og ”Ruinen” vil blive præget af kulisser.

Kulisserne er lavet på forhånd og opstilles forud for arrangementet og nedtages umiddelbart efterfølgende. Der kan være materiale i område op til en uge før og efter arrangementet. Kulisser og materialer opbevares og opstilles så de på virker den øvrige brug af området mindst muligt.

Aktiviteten omfatter lejrliv og kampe. Kampene vil foregå om dagen og om aftenen. Efter arrangement vil hjælperne deltage i en mindre efterfest i et telt i ”Byen”. Ved festen vil der være musik.

...

Arrangementet afsluttes ved at deltagerne går på en linje i de områder, hvor der har været aktivitet for at samle alt, hvad der måtte være tabt af skrald. Dette vil både blive gjort på kamppladserne samt på de mere trafikerede steder. Rygere skal bære en bæltepung til at smide deres skod i. Derudover har arrangementet en klar regel om, at der ikke bliver smidt affald.

...”

Sønderborg Kommune har den 14. marts 2022 sendt ændret kortbilag. Det fremgår af brevet:

”...

Det skal bemærkes at arrangementet ikke benytter sig af de arealer der på fredningskortet er udpeget som Delområde 4.

Arrangementet er yderligere indpasset i området i forhold til områdernes faktiske naturkvalitet.

...”

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Af fredningsbestemmelserne fremgår blandt andet:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levemulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

...

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.

2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.

3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejr, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.

4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagtstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11.

Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Kommunen har oplyst, at det ansøgte ikke vil beskadige eller påvirke beskyttede Natura 2000-områder væsentligt. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Der vil ifølge kommunen ikke blive afholdt aktiviteter i delområde 4.

Det bemærkes, at der vil skulle afholdes aktiviteter i delområde 3. Når der er tale om et større arrangement - som det pågældende må betegnes som - skal plejemyndigheden give tilladelse. Fredningsnævnet har fået oplyst, at plejemyndigheden ikke har givet tilladelse, hvorfor Fredningsnævnet skal meddele dispensation, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

Fredningsnævnets behandling af sagen:

Fredningsnævnet har ved mail af 16. marts 2022 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks

Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 31. marts 2021.

Der er ikke indkommet bemærkninger til ansøgningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte vil være i strid med fredningens formål. Delområde 4 berøres ikke, og der er ifølge ansøgningen taget højde for, at der vil skulle foretages en oprydning efter arrangementet.

Fredningsnævnet meddeler herefter Sønderborg Kommune dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte på vilkår,

at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget. Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 19. april 2022

Margit Ø. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, tekr@museum-sonderjylland.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradaet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

1. august 2022

FN SJS 16/2022

FN SJS 16/2022: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om opsætning af en bålhytte inden for fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 14. marts 2022 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om opsætning af en bålhytte inden for fredningen af Kær Vestermark.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2022 og sagen har efter modtagelse af nye oplysninger været sendt i høring.

Fredningsnævnet har besluttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og 2 at meddele dispensation til Sønderborg Kommune til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens baggrund:

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

For fredningen gælder følgende bestemmelser:

"§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestederne for plante- og dyreliv.

- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

...

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.
3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder friluftsf-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

...

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.

...

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

...

5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.

6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.

7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.

...

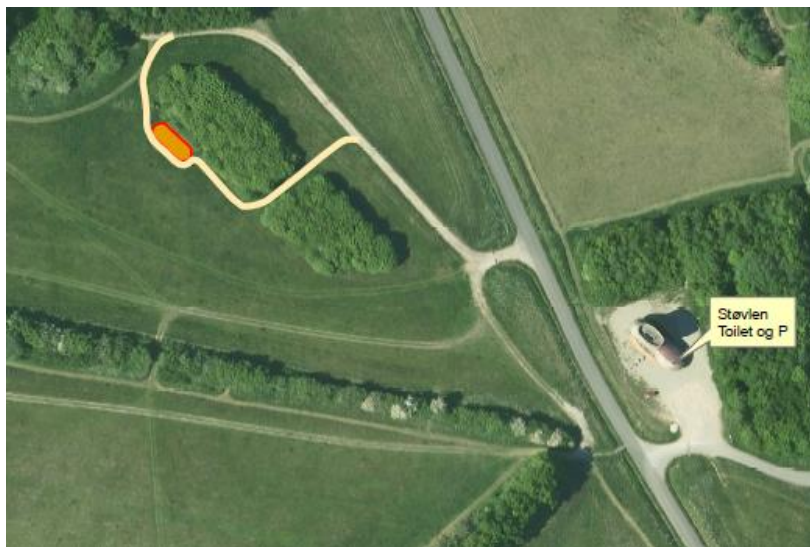
§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Det fremgår af Sønderborg Kommunes ansøgning, at den ønskede bålhytte vil blive ca. 100 m² stor og ønskes udført således:

”Tag og stolper ønskes udført i robinie. Lodret afskærmning udføres i kalmarbrædder / lærkeplanker og til indvendig konstruktionstræ anvendes nåltræ. Gulvet får fast belægning af genbrugs fliser / tegl og evt. murede elementer opføres i genbrugssten. Byggeriet placeres på støbte punktfundamenter af genbrugsbeton for at sikre lang holdbarhed i trækonstruktionen. For de faste brugere indbygges et aflåseligt opbevaringsrum – evt. i form af en genbrugs stålcontainer beklædt med træ. Bålhytten måler 7,7 meter i bredden, 13 meter i længden og 4,7 meter i højden.”

På kortet nedenfor ses den ifølge ansøgningen ønskede placering af bålhytten markeret med orange. Hele området er omfattet af fredningen.

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er omkring 2,3 km fra det ansøgte til det nærmeste Natura 2000 område. Det er habitatområdet ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als” samt fuglebeskyttelsesområdet ”Flensborg Fjord og Nybøl Nor”. Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet og Fuglebeskyttelsesområdet er marsvin, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev, edderfugl og hvinand. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyttede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Danmarks Naturfredningsforening har i mail af 29. marts 2022 anført:

”...Sønderborg kommune har ansøgt om opsætning af fast konstruktion på 100 m² i form af en bålhytte med indbyggede shelters, opbevaringsrum i stålcontainer mv.

I fredningsbestemmelserne er stadfæstet en zoneopdeling af hvilke aktiviteter de enkelte zoner kan indeholde, hvor zone 1 og 2 giver mulighed for mindre anlæg med rekreative formål, mens zone 3 og 4 kan rumme henholdsvis midlertidige camps etc. og zone 4 er udlagt med biodiversitet som primære formål.

Det er vigtigt for udvikling af naturkvaliteten at områder i zone 4 fortsat friholdes for anlæg og ved gennemførelse af naturpleje opfylder fredningens delformål om at:

- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning

Havearealerne ved bygningerne på Kær Vestermark ligger udenfor zoneringerne og kan i stedet overvejes anvendt til bålhytten, f.eks. ved Løkkegård eller Frydendal. Den øgede biltrafik ved brug af hytten vil på denne måde kunne dirigeres væk fra det allerede meget trafikerede område ved Støvlen og give mulighed for parkering ved bålhytten.

Vi finder det uacceptabelt, at der placeres faste anlæg i zone 4, og Sønderborg Kommune bør genoverveje placeringen af et bålhus med et areal næsten tilsvarende Støvlens ”fodaftryk”.
...”

Fredningsnævnet har herefter behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Desuden deltog Bent Albæk og Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent Albæk redegjorde for ansøgningen.

Sønderborg Kommune har herefter den 27. april 2022 indsendt supplerende oplysninger, hvoraf fremgår:

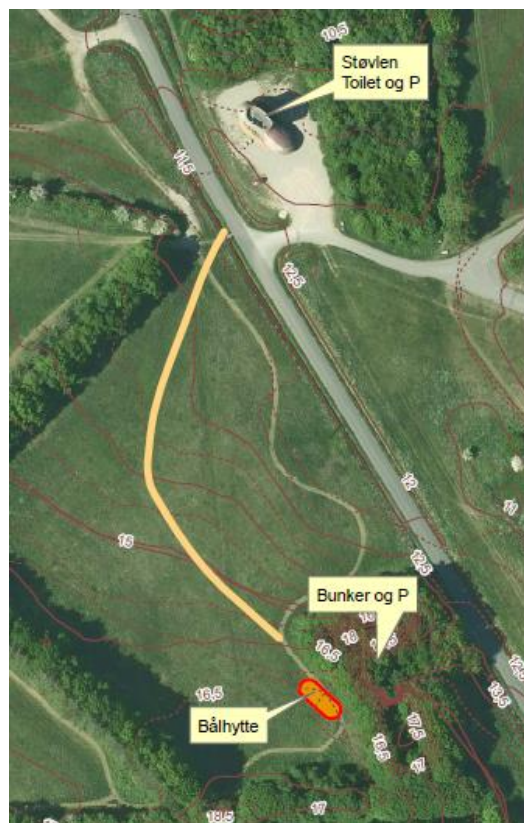
”...

Projektændringer til projektet ”Bålhytte for alle på Kær Vestermark”

- ☐ Bålhyttens placering ændres fra et delområde 4 til et delområde 2...
- ☐ Nuværende stianlæg flyttes for at sikre adgang for alle...

...”

Den ændrede placering af bålhytten fremgår af kortet nedenfor.

Fredningsnævnet har herefter ved mail af 25. maj 2022 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 9. juni 2021.

Der er ikke indkommet bemærkninger til de nye oplysninger fra kommunen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Efter besigtigelsen af området finder fredningsnævnet at opsætningen af en bålhytte i delområde 2 ikke er i strid med formålet med fredningen. Der er med den ændrede placering taget højde for de

indsigelser, der er fremkommet forud for besigtigelsen af området. Fredningsnævnet finder endvidere ikke, at der foreligger forhold, der vil påvirke Natura 2000 eller de plantearter eller yngle-eller raste-områder for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet giver derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1 og stk. 2 Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte på vilkår,

at den ansøgte bålhytte udføres i overensstemmelse med ansøgningen, og
at bålhytten placeres i delområde 2 med flytning af stianlæg for at sikre adgang for alle som vist på kortet.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

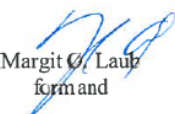
Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg, den 1. august 2022

Margit G. Laub
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; bale@sonderborg.dk

Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;

Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk

Museum Sønderjylland, planer@msj.dk

Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk

Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk

Friluftsrådet Sønderborg: b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

1. august 2022

FN SJS 7/2022

FN SJS 7/2022: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om renovering og ændring af den militære forhindringsbane og andre tiltag indenfor fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har den 8. februar 2022 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om renovering og ændring af den militære forhindringsbane og andre tiltag indenfor fredningen af Kær Vestermark.

Ejendommen ligger i et område, der er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2022, og sagen har efter modtagelse af nye oplysninger den 27. april 2022 været sendt i høring.

Fredningsnævnet har besluttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og 2 at meddele dispensation til Sønderborg Kommune til det ansøgte på nærmere anførte vilkår. Begrundelsen fremgår under afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund:

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

For fredningen gælder følgende bestemmelser:

”§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt

- over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, med mindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejlre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

...

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder friluftsliv-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagtstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.

...

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.”

Det fremgår af Sønderborg Kommunes skrivelse, at der ansøges om:

1. Renovering og ombygning af den militære forhindringsbane til ”Motionsbane for alle”

Herom fremgår blandt andet følgende af ansøgningsmaterialet:

”...For at alle kan få glæde af anlægget er der arbejdet med forskellige niveauer af sværhedsgrader. Det betyder at det oprindelige anlæg med tre ens spor ændres til tre forskellige spor med forskellige niveauer.

Kørestole kræver et egnet underlag og forhindringerne er særligt tilpasset kørestolsbrugere.

Kørestolsbrugere får et nyt parallelt spor med lave forhindringer som kan forceres med en kørestol. Bane og faldarealer etableres med gummibelægning i jordfarver.

...

Banen ligger i den sydlige del af fredningen, tæt på renseanlægget, omgivet af plænegræs og et 800 meter løbespor. Arealet ligger i jævnfør fredningskortet i zone 1 (arrangementsområde – sportsanlæg), som er den mindst restriktive zone i det frede område. Arealet er i plejeplanen beskrevet som græsplæne.

Banen ligger afsondret og den er kun synlig i den sydlige del af fredningen omkring arrangementsområdet og er således ikke synlig fra de øvrige områder inden for fredning. Ydermere bliver det nye anlæg mindre synlig end det er i dag, da højden og omfanget af installationer over jorden reduceres. Desuden flyttes der træer og buske hen til området fra andre steder inden for fredningen, som kan fungere afskærmende.

Den nye bane bygges af næsten 100 % genbrugsmaterialer. Plast og gummi stammer direkte fra en lokal indsamling i Sønderborg Kommune.

...”

2. Motorisk legeplads for de mindste

Heraf fremgår følgende af ansøgningsmaterialet:

”...

På fredningskortet er der i nærheden af ”Støvlen” reserveret et areal, hvor der potentielt kan etableres en naturlegeplads eller lignende. Sønderborg Kommune ønsker at etablere et legeareal i tilknytning til motionsbanen. Det er kommunens vurdering, at placeringen af et legeareal ved motionsbanen giver en unik mulighed for, at hele familien kommer afsted.

Lege- og motionsredskaber er fremmedelementer i naturen og kommunen ser en fordel i at få sådanne elementer placeret i tilknytning til eksisterende installationer.

Motorikarealets synlighed bliver begrænset, da det ligger bag motionsbanen, afskærmende beplantning og en lav jordvold.

Den nye motoriske legeplads bygges af næsten 100 % genbrugsmaterialer. Plast og gummi stammer fra en lokal indsamling i Sønderborg Kommune. Alle farver er afdæmpede.
...”

3. Renovering af bygningen ved Motionsbanen for alle

Herom fremgår af ansøgningsmaterialet:

”...

Bygningen ved motionsbanen anvendes i dag til opbevaring. Bygningen ønskes renoveret således, at der fremadrettet er mulighed for at klæde om og opbevare tøj m.m. i aflåste skabe. Der vil ikke være brusefaciliteter. Der vil være en udvendig vandpost. Udvendigt vil træ og tagplader blive udskiftet med lignende materialer. Det udvendige udseende ændres ikke væsentligt.

Der påtænkes to ekstra døre samt tre til seks ovenlysvinduer, der kan sikre et øget lysindfald i bygningen. Farver og materialer skal være de samme som i dag.

Der foreligger ikke tegninger, da renoveringen for størstedelen blot er en udskiftning af de eksisterende materialer, som trænger til en udskiftning.
...”

4. Stianlæg for kørestolsbrugere fra P-plads til Motionsbanen for alle

Herom fremgår af ansøgningsmaterialet:

”...

Brugere af den kommende ”Motionsbane for alle” skal hovedsageligt parkere ved P-pladsen over for hundeskoven. Der er ydermere mulighed for at parkere ved Frydendal.

Fra P-pladsen er der en eksisterende grusvej frem til motionsbanen. Der ansøges om etablering af et kørestolseget spor med fliser langs med grusvejen. Flisesporet skal være med en bredde på ca. en meter. Flisesporet starter ved P-pladsen og løber langs grusvejen frem til huset ved motionsbanen. Fliserne forventes at være kvadratiske genbrugs fortovsfliser.

Flisesporet vil være synligt for de personer som bruger grusvejen til og fra motionsbanen.
...”

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 31. marts 2022, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, Margit Ø. Laub, det ministerudpegede medlem Kjeld Thamdrup og det kommunalt udpegede medlem Peter Sandholdt. Desuden deltog Bent Albæk og Trine Fryjana Theede på vegne Sønderborg Kommune og Birger Jønsson på vegne Friluftsrådet.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent Albæk redegjorde for ansøgningen og henviste til bilaget: ”motionsbane for alle”. Han oplyste, at parkeringspladsen i zone 1 skal vedligeholdes.

Herefter blev følgende drøftet:

Renovering og ombygning af den militære forhindringsbane til ”Motionsbane for alle”

Motionsbanen vil efter ansøgningen blive ca. ¼ større i areal, da den i forhold til det nuværende vil få en ekstra bane til handicappede. Redskaber vil være max 3. m høje i modsætning til nu, hvor de er henholdsvis 4 og 5 meter.

Friluftsrådet havde ingen bemærkninger til denne del af ansøgningen, hvis redskaberne holdes i afdæmpede farver.

Fredningsnævnet tilkendegav dispensation med vilkår om, at redskaber og baner holdes i afdæmpede farver, der passer til naturen og evt. afskærmes med planter jf. projekt materialet.

Motorisk legeplads til de mindste ved bygningen

Bent Albæk oplyste, at man ønsker at etablere en cirkelformet plads med legeredskaber og en bevoksning rundt omkring.

Friluftsrådets havde ingen bemærkninger hertil.

Fredningsnævnet tilkendegav, at det var sindet at imødekomme det ansøgte.

Renovering af bygningen ved ”Motionsbane for alle”

Formanden anmodede om et endeligt projekt vedrørende husets udformning.

Stianlæg for kørestolsbrugere

Bent Albæk oplyste, at kommunen ønsker at anlægge et stianlæg for kørestolsbrugere fra parkeringspladsen til motionsbanen. Der ansøges om et ca. 1 meter bredt flisespor egnet til kørestolsbrugere, der skal løbe langs den eksisterende grusvej frem til huset ved motionsbanen. Fliserne forventes at være kvadratiske genbrugsfliser.

Friluftsrådet havde ingen bemærkninger.

Fredningsnævnet tilkendegav, at dette punkt ikke ville blive imødekommet, da der vil være mulighed for at køre helt ned til huset for handicappede med spærring på grusvejen eventuelt i form af et bomsystem ved parkeringspladsen. Herved kan det undgås, at ikke handicappede kører til huset.

Over for dette gav Bent Albæk udtryk for, at han ville overveje i stedet at anvende den anden grusvej langs fredningsgrænsen ned til huset til handicapbiler. Det blev aftalt, at kommunen sender en bemærkning til nævnet om, hvad der endelig ansøges om således, at det kan indgå i afgørelsen.

Sønderborg Kommune har herefter den 27. april 2022 indsendt supplerende oplysninger, hvoraf fremgår, at ansøgningen tilføjes følgende:

Renovering og ombygning af den militære forhindringsbane til ”Motionsbane for alle”

”...

- ☐ Alle installationer skal have naturnære farver
- ☐ Installationer bliver etableret med en maksimalt faldhøjde på 300 cm
- ☐ Der kommer afskærmende beplantning med planter fra området
- ☐ Det befæstede areal udvides med ca. ¼ svarende til de nye spor 4 til kørestolsbrugere

...”

Motorisk legeplads for de mindste

”...

- ☐ Alle installationer skal have naturnære farver
- ☐ installationer bliver etableret med en maksimal faldhøjde på 300 cm
- ☐ jordvold gror til med planter fra området

...”

Renovering af bygningen ved ”Motionsbane for alle”

”...

- ☐ Vedlagte tegninger viser indretning af omklædningshuset
- ☐ Huset bevarer den nuværende størrelse og udtryk

...”

Stianlæg for kørestolsbrugere fra P-plads til ”Motionsbane for alle”

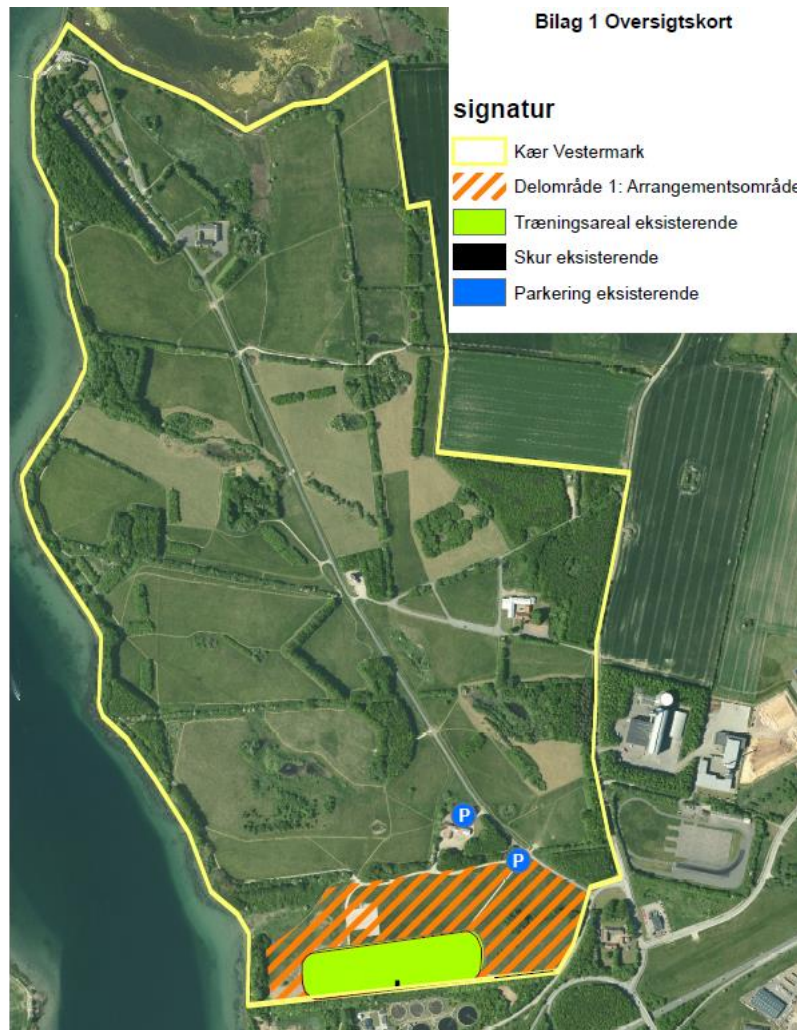
”...

- ☐ Der gives mulighed for kørselsadgang for biler med blå handicapskilt frem til omklædningshuset.
- ☐ Ønske om stianlæg bortfalder.

...”

På baggrund af det oplyste bortfalder punkt 4 i ansøgningen herefter, da reguleringen af kørselsadgang med blå handicapskilt ikke kræver dispensation fra fredningen.

På kortet nedenfor ses placeringen af punkt 1 – motionsbanen og punkt 3 – bygningen ved motionsbanen. Fredningens udstrækning er markeret med den gule linje.

Sønderborg Kommune har oplyst, at der er omkring 2,3 km fra det ansøgte til det nærmeste Natura 2000 område. Det er habitatområdet ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als” samt fuglebeskyttelsesområdet ”Flensborg Fjord og Nybøl Nor”. Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet og Fuglebeskyttelsesområdet er marsvin, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev, edderfugl og hvinand. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyttede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet har ved mail af 25. maj 2022 til Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening, Friluftsrådet centralt og Friluftsrådet Sønderborg anmodet om eventuelle bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist den 9. juni 2021.

Der er ikke indkommet bemærkninger til de nye oplysninger fra kommunen.

Fredningsnævnets afgørelse

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og helt eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det er formålet med fredningen at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Som anført bortfalder punkt 4 i ansøgningen som følge af kommunens oplysninger, da reguleringen af kørselsadgang med blå handicapskilt ikke kræver dispensation fra fredningen. Fredningsnævnet skal herefter alene tage stilling til

1. Renovering og ombygning af den militære forhindringsbane til ”Motionsbane for alle”
2. Motorisk legeplads for de mindste
3. Renovering af bygningen ved ”Motionsbane for alle”

Efter besigtigelsen af området og efterfølgende opfølgning fra Sønderborg Kommune, finder fredningsnævnet, at de ønskede tiltag/ændringer ikke er i strid med formålet med fredningen, og at der ikke foreligger forhold, der vil påvirke Natura 2000 eller de plantearter eller yngle-eller rasteområder for de dyrearter, der er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 og stk. 2 Sønderborg Kommune dispensation til det ansøgte på vilkår, at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen med de ændringer, der fremgår af kommunens mail af 27. april 2022 og tegning af bygningen, herunder:

at redskaber og baner holdes i afdæmpede farver, der passer til naturen, og afskærmes med planter jf. projektmaterialet, og
at bygningen bevarer den nuværende størrelse og udtryk.

Klagevejledning:

Der kan inden 4 uger efter den dag, denne afgørelse er meddelt, klages til Miljø- og fødevareklagenævnet over afgørelsen. Hvis afgørelsen er offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Borgere, virksomheder, myndigheder og organisationer skal indsende klagen til Miljø- og fødevareklagenævnets klageportal via borger.dk eller virk.dk.

Der er et direkte link til borger.dk og virk.dk via Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb.

En klage skal være tilgængelig for førsteinstansen i Klageportalen senest kl. 23:59 på den dag, hvor klagefristen udløber. Det indebærer, at klager har godkendt og betalt gebyr/bestilt faktura i Klageportalen.

Klageren skal oplyse sit CPR-nummer eller CVR-nummer.

Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside indeholder information om beregning af klagefrister i de tilfælde, hvor en klager anmoder om at blive undtaget fra brug af Klageportalen.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr. Gebyret udgør for privatpersoner 900 kr. Virksomheder, organisationer og offentlige myndigheder skal betale 1.800 kr. for behandling af eller genoptagelse af en klage. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Gebyret er endnu ikke reguleret for 2017, men vil blive teknisk efterreguleret.

Miljø- og fødevareklagenævnet påbegynder først behandlingen af en klage, når gebyret er modtaget.

Klagegebyr opkræves af Miljø- og fødevareklagenævnet. Betaling af klagegebyr sker ved elektronisk overførsel eller ved indbetalingskort til Miljø- og fødevareklagenævnet. Gebyr skal indbetales indenfor en af Miljø- og fødevareklagenævnet fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Miljø- og fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk/planklagenaevnet.

Gebyret bliver tilbagebetalt, hvis klagen bliver afvist, fordi klagefristen er overskredet, klager ikke er klage-berettiget eller fordi Miljø- og fødevareklagenævnet ikke har kompetence til at behandle klagen.

Gebyret tilbagebetales også, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, eller hvis klager får helt eller delvist medhold i klagen. Hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af afgørelsen som følge af den tid, der

er medgået til at behandle sagen i Miljø- og fødevareklagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Hvis klager trækker klagen tilbage, mens sagen er under behandling i nævnet, vil gebyret som udgangspunkt også blive betalt tilbage. Miljø- og fødevareklagenævnet kan dog beslutte, at gebyret ikke tilbagebetales, hvis klagen trækkes tilbage på et tidspunkt, hvor nævnet allerede har foretaget en stor del af sagsbehandlingen.

Tilladelsen må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er givet.

Såfremt projektets gennemførelse kræver tilladelse eller dispensation efter anden lovgivning, skal ansøgerne rette henvendelse til den myndighed, der administrerer tilladelser eller dispensationer i henhold til denne lovgivning.

Fredningsnævnet for Syddanmark, Sydlig del
Esbjerg, den 1. august 2022

Margit O. Laur
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk; bale@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk;
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet centralt: fr@friluftsradet.dk
Friluftsrådet Sønderborg: b.joensson@stofanet.dk

Fredningsnævnet for Syddjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: syddjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

18. marts 2024
FN SJS 11/2024

FN SJS 11/2024: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation til afholdelse af byggefestival inden for fredningen af Kær Vestermark

Fredningsnævnet har den 23. februar 2024 modtaget en ansøgning fra lodsejer, Sønderborg Kommune, hvorefter der ansøges om dispensation til afholdelse af en byggefestival på matrikelnummer 198 Kær, Ulkebøl, inden for fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsnævnets formand har i medfør af bekendtgørelse om forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5, besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet ”Fredningsnævnets afgørelse”.

Sagens baggrund

Det fremgår overordnet af ansøgningen, at festivalen skal afholdes fra den 8. juli 2024 til den 14. juli 2024, og at man forventer 500-800 deltagere.

Nedenfor følger et uddrag fra ansøgningen:

”...

Projektbeskrivelser

1 Byggefestival

Der ansøges om dispensation til at afholde Byggefestival på nærarealerne omkring Løkkegaard.

Baggrund

Center for Verdensmål på Kær Vestermark har med en masterplan lagt sporet for den bygningsmæssige brug. Løkkegaard skal efter endt renovering bruges til at inspirere besøgende med løsninger, der bidrager til en bæredygtig fremtid. I fremtiden vil der på 3 gården og ved de nærliggende udearealer være arrangementer, som på forskellig vis giver mulighed for at se og prøve bæredygtige alternativer.

Byggefestivalen er et eksempel på et større arrangement, hvor deltagerne i løbet af en uge lærer om at bygge småprojekter af bæredygtige materialer på en bæredygtig måde. Arrangementet laves i samarbejde med foreningen Byggefestival Skaberkraft, som har flere års erfaring med lignende projekt afholdt på Djursland. Byggefestivalen kan ikke sammenlignes med f.eks. musikfestivaler, da fokus er på byggeri og fællesskab og i mindre grad musikunderholdning. Målgruppen for arrangementet i høj grad børnefamilier men alle er inviteret. Det vurderes, at Byggefestivalen er Danmarks mest bæredygtige festival.

Formål

Det overordnede formål med Byggefestivalen er at danne ramme om læring, bæredygtighed, skaberglæde og det at dyrke et håndværk - ved at skabe i fællesskab.

Arrangementet anvender 4 områder i umiddelbar nærhed til Løkkegaard

1. Byggeområde vest for Løkkegaard, hvor deltagerne bygger småprojekter af genbrugstræ
2. Hyggeområde i haven og asfalt P pladsen, hvor der spises og afholdes mindre workshops samt spilles musik
3. Teltplads ud mod vejen Vestermark, hvor de, der ønsker det, kan overnatte i løbet af ugen
4. P plads på græsarealet sydvest for Løkkegaard.

Området omkring byggefestivalen vil ikke være aflukket.

Deltagerne

Arrangementet er for alle.

Succeskriteriet er ca. 500 deltagere og der lukkes for deltagere ved ca. 800 tilmeldte. Der vil være mulighed for at deltage hele ugen eller deltage i enkeltdage. Der vil være tilknyttet ca. 30 frivillige til arrangementet - håndværkere/ hjælpere. Alle deltagerne tager del i arrangementets praktiske gøremål (mad, rengøring mm.).

Varighed

Selve arrangementet afholdes fra mandag den 8. juli til lørdag den 13. juli 2024.

Byggefestivalen påbegynder opstilling af faciliteter en uge før arrangementet og området er ryddet senest en uge efter arrangementet.

Synlighed

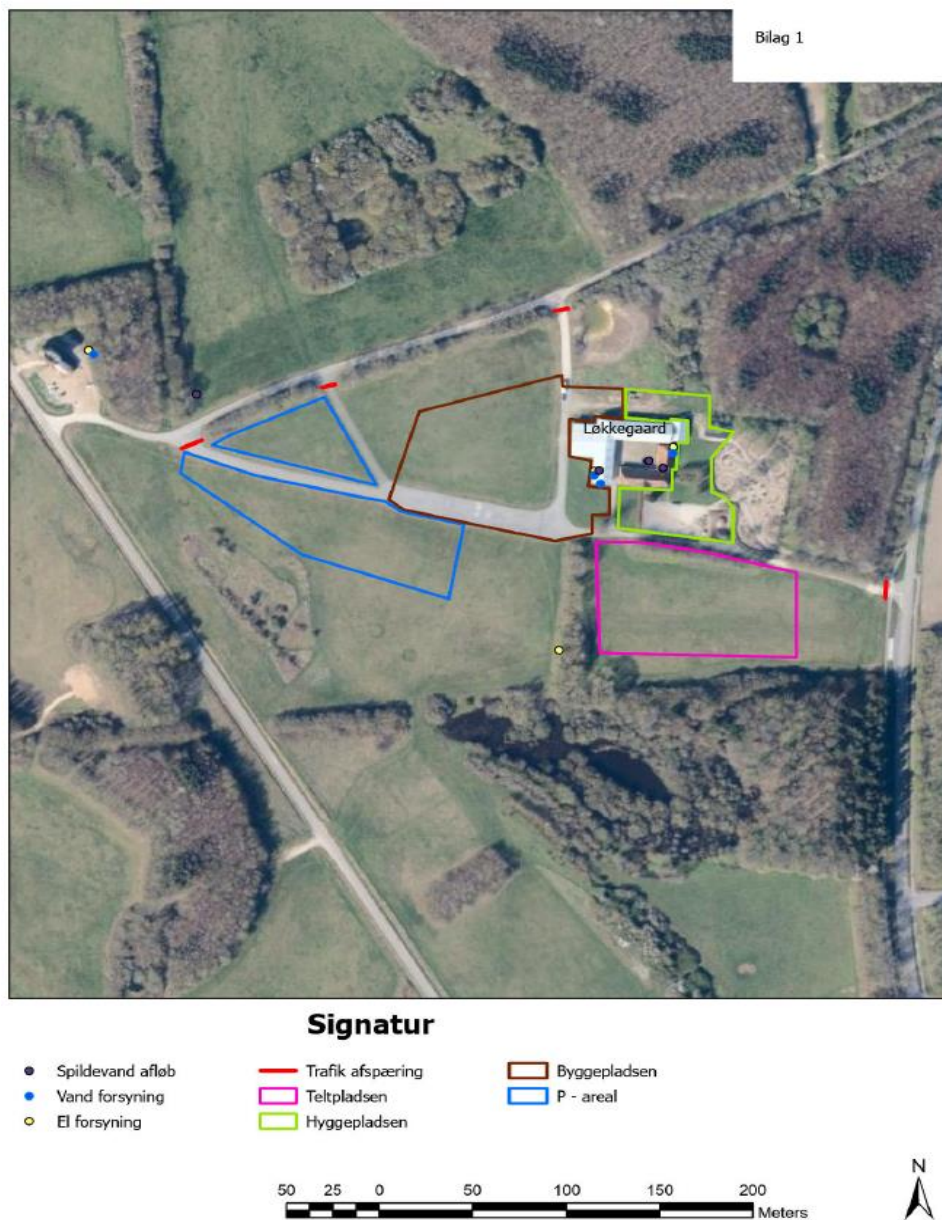
Da arrangementet primært afholdes omkring Løkkegaard, vil det kun være synligt for folk, der besøger den del af Kær Vestermark. Deltagerantallet er bestemmende for hvor stor en andel af arealerne på kortbilaget der vil blive benyttet. Afhængig af vindretning kan det være muligt at høre lyden fra en sav eller måske lidt rytme i aftentimerne fra musikscenen i haven. Byggefestivalen er åben for alle, der har betalt entre.

Kær Vestermark vil naturligvis være åben for, at deltagerne kan nyde hele området, når der ikke laves reoler, sæbekassebiler og meget andet af genbrugstræ.

Natura 2000 og bilag IV-arter

Sønderborg Kommune har i denne sag forholdt sig til, hvorvidt projekterne kan påvirke nærliggende Natura 2000-områder. Der er omkring 2,3 km fra det ansøgte til det nærmeste Natura 2000 område. Det er habitatområdet ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als” samt fuglebeskyttelsesområdet ”Flensborg Fjord og Nybøl Nor”. Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet og Fuglebeskyttelsesområdet er marsvin, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev, edderfugl og hvinand.

Det er kommunens vurdering, at projekterne ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyttede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.
...”

Den omhandlede matrikel er fredet ved fredningsnævnets kendelse af 15. december 2016 vedrørende fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsbestemmelserne er indsat nedenfor:

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestedsmulighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller

kultuurhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.

4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.
2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt. Undtaget herfra er op til 2 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne må ikke holdes på søndage og helligdage.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarrets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

Stk. 2 Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes max. 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang.

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.
4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.
2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.
3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.
4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.
5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnet ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.
6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.
7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.
8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajaker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.

9. Hvor det fremgår af fredningskortet, kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer m.v.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.
2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.
3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.
2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.
3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, naturpleje og genopretning

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.
2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst muligt omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk.1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.

6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.
9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensnoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer
 - Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger-/borgerrepræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg
2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.
3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.
4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte ”Spejdernes Lejr 2017” finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde retableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og

afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende, efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnet og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 29. februar 2024 har fredningsnævnet anmodet Sønderborg Kommune, Miljøstyrelsen, Slot- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen og Dansk Ornitologisk Forening om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 15. marts 2024.

Miljøstyrelsen har i den forbindelse anført følgende:

”...
Miljøstyrelsen har ingen bemærkninger til kommunens Natura-2000-vurdering. I forhold til kommunens bilag IV-vurdering, så er Miljøstyrelsen enig i kommunens vurdering, blandt andet idet projektet primært placeres på græsarealer, der ikke er omfattet af § 3. Ansøgningen vedrører ikke fældning af træer, men alene opsætning af telte samt afmærkning til p-arealer, og projektets påvirkning i området er af kort varighed (8. - 14. juli 2024).

Ansøgningen giver ikke Miljøstyrelsen anledning til yderligere bemærkninger.
...”

Der er ikke herudover modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder ikke, at det ansøgte, der ifølge ansøgningen skal foregå i fredningens delområde 2, vil være i strid med fredningens formål.

Der er tale om et mindre arrangement med fokus på håndværk og bæredygtighed, og som maksimalt vil strække sig over tre uger, inkl. opstilling og nedtagning af relevante faciliteter.

På denne baggrund, og idet arrangementet hverken vil påvirke udpegede Natura 2000-områder eller registrerede bilag IV-arter negativt, meddeler fredningsnævnet dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med

virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 18. marts 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

30. april 2024
FN SJS 7/2024

FN SJS 7/2024: Ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation/lovliggørende dispensation til renovering af bygningen "Garderoben" ved Bygegaard samt til rekreative tilpasninger på Kær Vestermark

Fredningsnævnet har den 19. januar 2024 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om dispensation/lovliggørende dispensation til renovering af bygningen "Garderoben" ved Bygegaard samt diverse rekreative tilpasninger på Kær Vestermark inden for fredningen af selvsamme. Ansøgningen vedrører matrikelnummer 198 Kær, Ulkebøl.

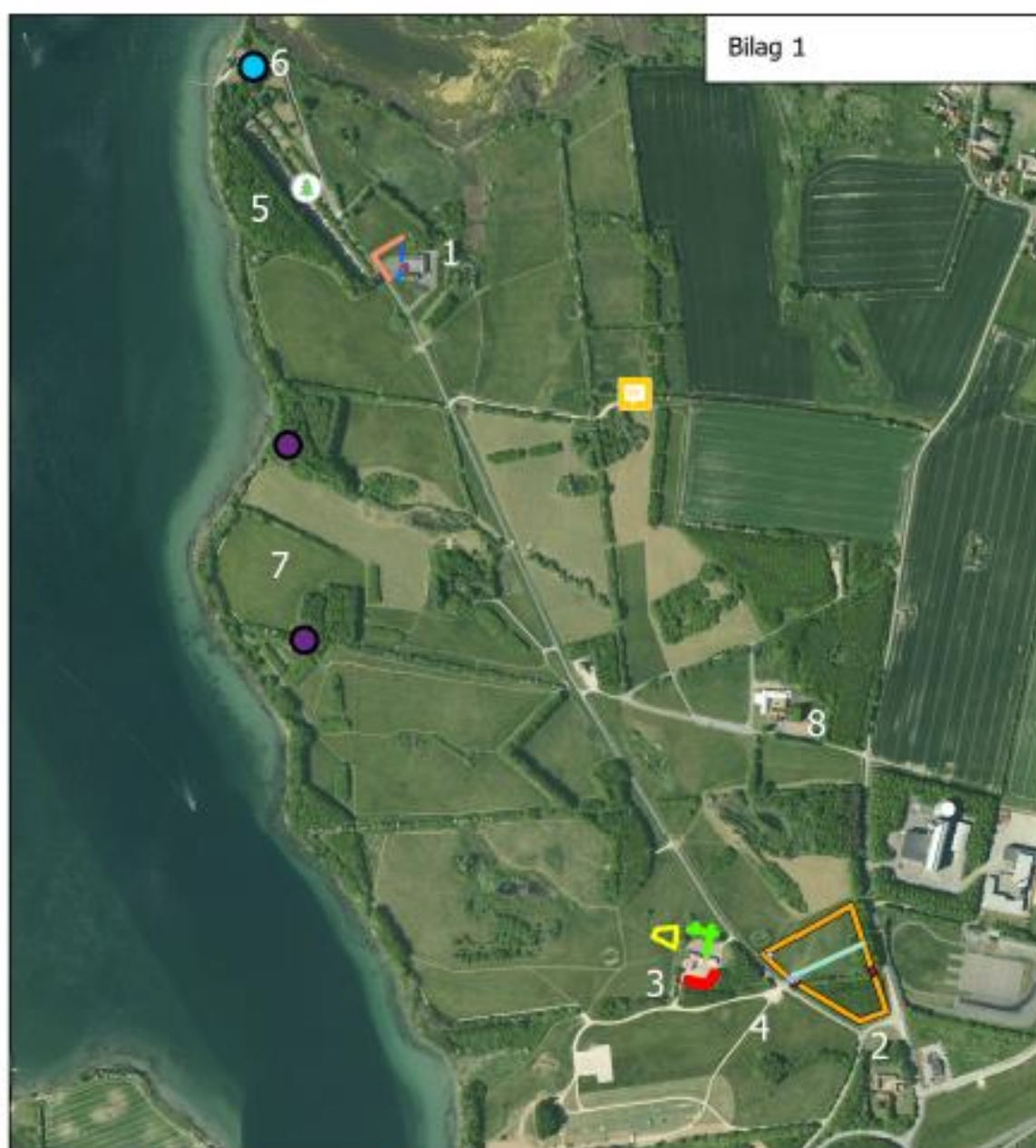
Fredningsnævnet har besluttet delvis at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Det bemærkes, at pkt. 4a er udskilt af sagen til særskilt afgørelse.

Sagens baggrund

Ansøgningen omhandler følgende emner:

1. Renovering af en "Garderobebygning" ved Bygegaard
2. Ændret hegn, adgangsforhold og opsætning af bord og bænke ved hundeskoven
3. Tilpasninger af TREC- sporet (fold og bro)
4. Ændringer og tilpasninger til den rekreative brug af arealer nær Sønderborg Naturskole – Frydendal
5. Fjernelse af nåletræer ved skydebanen
6. Midlertidigt toilet ved Skivedepotet
7. Muldtoiletter ved Shelterpladser
8. Midlertidigt oplag af muldtoiletter til landdistrikterne

1 Hegn mm fjernes	3 Hestebro
1 Nyt_hegn	4 Flisebelægning
1 Bygning_Garderobe	4 Opbevaringscontainere
8 Oplag	4 Overdækning og skur
2 Eksisterende hegn	5 Næletræ
2 Låge eksisterende	7 Muldtoilet
2 Sluse med låger	6 Toilet ved skivedepot
2 Nyt dyrehegn	
2 Bord bænke plads	
3 Hestefold	

0,00 0,04 0 0,09 0,17 0,26 0,34
Kilometers

Følgende fremgår af ansøgningen:

” ...

1 Renovering af en ”Garderobebygning” ved Bygegaard

Der ansøges om dispensation til renovering af en bygning ved Bygegaard, så den kan anvendes som udebørnehave og senere som depot og foreningslokale.

Baggrund

Center for Verdensmål på Kær Vestermark har med en masterplan lagt sporet for den bygningsmæssige brug, udvikling og vedligeholdelse. I områdets nordlige ende ligger Skivedepotet – Skydebanevej 7 og Skydebanen samt Bygegaard – Skydebanevej 4.

I henhold til masterplanen er det et ønske, at ændre Skivedepotet fra depot til formidlingslokaler med fokus på livet i havet – Det Marine Center.

Bygegaard har siden 2014 været langtidsudlejet til forsvaret – hjemmeværnet. Forsvaret har tilkendegivet, at en af de lejede bygninger ikke anvendes og derfor er det muligt for Sønderborg Kommune at hjemtage brugen af bygningen. Sønderborg Kommune ønsker derfor at flytte skydeskiver og foreningsfaciliteter til denne bygning på Bygegaard, så Skivedepotet på sigt kan blive omdannet til Det Marine Center. Forud for renoveringen af Skivedepotet ønsker Sønderborg Kommune at renovere Løkkegaard – Løkkegaardsvej 3, hvor der bl.a. ønskes indendørs faciliteter til en udebørnehave.

Den ansøgte renovering

Det ansøgte projekt rummer en renovering af en bygning ved Bygegaard, så den på sigt kan rumme skydeskiver og foreningslokale.

I den mellemliggende periode frem til at skydeskiver og foreningsfaciliteter flyttes til denne bygning på Bygegaard, ønsker Sønderborg Kommune at anvende bygningen til indendørs faciliteter til den udebørnehave, som på sigt skal flytte ind på Løkkegaard. Der er således tale om ét ud af mange trin i en større flytte- og anvendelseskabale.

Der laves ydre ændringer i form af, at det eksisterende sikkerhedshegn flyttes tættere på bygningerne og at der etableres flugtveje i form af kviste, døråbninger og trapper.

Den midlertidige anvendelse til udebørnehave medfører ikke øget trafik til Bygegaard, da børn og pædagoger primært afleveres udenfor det fredede område.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1

Placering og omfang af det ansøgte anlæg er vist på bilag 2

Tegningsmateriale og visualiseringer er vedlagt som bilag 3

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Ved omdannelse af garderobebygningen vurderer Sønderborg Kommune, at der i tilstrækkelig grad er taget hensyn til de tilstødende bygninger og oplevelsen af området og den specifikke udflyttergård, Bygegaard, som garderobebygningen indgår som en del af. I vurderingen vægtes, at bygningen ikke er udpeget som bevaringsværdig, hvor denne bygning, isoleret set, ikke ville opnå en udpegning som bevaringsværdig i kategori 1 – 4. Garderobebygningen fremstår i dag nedtonet samt ombygget. De nye tiltag som kviste, opdelt ruder, gesimsbånd og port vil styrke sammenhæng til helheden, hvor trappe og svalegangen dog udgør et moderne og fremmed element på denne bygning og bygninger af denne art. Heri vægtes det dog, at garderobebygningen udgør en tidligere driftsdel/ sekundær bygning uden nævneværdig bevaringsinteresse, foruden volumens sammenhæng til komplekset, hvorfor denne til en vis grad kan rumme en omdannelse.

Videre vægtes det, at de specifikke forhold (anvendelse af de øvrige bygninger og sikkerheden heri) gør, at trappe og svalegang er en forudsætning for at revitalisere denne bygning til den ansøgte anvendelse og derved gøre brug af bygningen. Supplerende vægtes, at trappen er reversibel. Hertil suppleres, at skønt dette er uoriginalt og ikke udgør en del af det oprindelige kompleks, findes disse trapper flere steder, hvorfor denne ikke vil udgøre et alenestående element uden sammenhæng.

Overordnet set vurderes omdannelsen som helhed ikke at svække bevaringsinteresserne, men derimod være en aktivitetsgivende og hensigtsmæssig modernisering af denne specifikke bygning.

Fredningen har til formål at tilgodese både historiske og kulturhistoriske interesser samt rekreative kvaliteter. Udebørnehaven vil være med til at styrke de rekreative kvaliteter ved at skabe mulighed for at flere kan komme ud og opleve området.

Flytningen af hegnet vurderes at medføre en positiv landskabelig påvirkning. Arealet ved Bygegaard vil fremstå mere åbent, da offentligheden nu vil kunne færdes på dele af det tidligere indhegnede areal.

Bygegaard før renoveringen. "Garderobebygningen" er den midterste bygning.

2 Ændret hegn, adgangsforhold og opsætning af bord og bænke ved hundeskoven

Baggrund

Fredningsnævnet meddelte i 2018 FN SJS 66/2017 dispensation fra fredningen til opsætning af hegn i forbindelse med udlægning af areal til hundeskov. Projektet er en meget stor succes og stadig flere besøger Kær Vestermark for at have hunden løs i indhegningen. Hundeskoven har dannet grundlag for forskellige sociale fællesskaber i naturen.

Sønderborg Kommune modtager jævnligt ønsker og idéer til områdets udvikling. En gruppe af brugere har opsat et bord og nogle bænke udformet af naturmaterialer. Over tid er der også skabt et overblik over mangler ved den eksisterende installation.

- Ved indgangen mangler der en mindre sluse således, at hunde ikke løber ud når nye ankommer til stedet.
- Mange brugere har nedsat mobilitet/bevægelseshandicap og har derfor stor gavn af at kunne sidde ned. Siddepladser betyder, at endnu flere får glæde af arealet.
- Mange hundeejere med små hunde er utrygge ved at lade deres hund være sammen med store hunde.

Ændringer ønskes udført i samme materialer som eksisterende anlæg; robiniestolper og galvaniseret dyrehegn. Borde og bænke laves i træ og hvilesteder er primært stammer og sten, som udlægges i området. Eksisterende sti langs hegnet giver gangbesværede adgang til området med borde og bænke.

De ansøgte ændringer

Med afsæt i ovenstående ansøges der om dispensation til følgende tilpasninger:

- Etablering af indgangssluse.
- Opdeling af hundeskoven i to områder.
- 10x10 meter område med borde og bænke til ca. 10 personer på underlag armeret med grus, hvor græsset gror op igennem.
- Hvilesteder strategisk placeret rundt i hundeskoven for personer med nedsat mobilitet.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1
Placering og omfang er vist på kortbilag 4

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ landskabelig påvirkning, da ændringerne er af et begrænset omfang. Herudover konstateres det, at bord og bænke med underlag placeres i nærheden af en sø med beplantning.

Bænke og bord opsat af brugerne.

Eksisterende hegn og låge.

3 Tilpasninger af TREC-sporet (fold og bro)

Fredningsnævnet meddelte den 2018 og 2019 FN SJS 17/2019 dispensation til opsætning af øvelser ved heste trec banen. Ændringer i områdets brug medfører et ønske om at flytte allerede eksisterende forhindringer fra en placering længere mod øst, til denne

nye lokalitet. Der er tale om en forskydning på ca. 50 meter. Det drejer sig om en mindre brokonstruktion samt en mindre fold med låge. Begge forhindringer er afmonteret og ligger på lager.

Der ansøges derfor om dispensation fra fredningen til at genopføre bro og hestefold på ny lokalitet.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1
Placeringen er vist på kortbilag 5

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ landskabelig påvirkning, da ændringerne er af et begrænset omfang og at de placeres tæt på det eksisterende Sønderborg Naturskole.

Hestebroen, som har været "afmonteret" det seneste år.

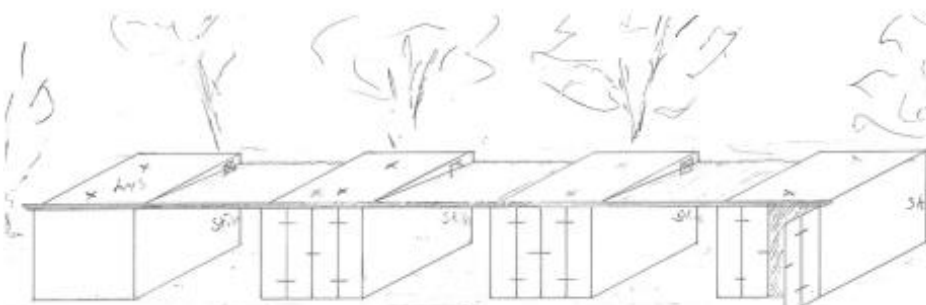
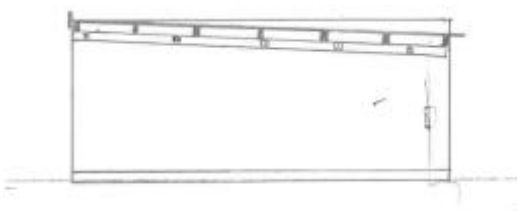
4 Ændringer og tilpasninger til den rekreative brug af arealer nær Sønderborg Naturskole – Frydendal

Sønderborg Naturskole har mange arrangementer og turer i nærområdet til Frydendal – Skydebanevej 3. Efter 1½ års brug af stedet til Naturskoleformål er der en række ønsker til adgang og anvendelse af arealer nær Frydendal.

Det drejer sig om følgende tilpasninger:

4a Lovliggørelse af containere til opbevaring af udstyr

Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til overdækning af trailere og andet udstyr. Der ansøges om dispensation til at lade eksisterende metalcontainere indgå i skur – halvtaget. Containerne vil blive integreret i en trækonstruktion og porte tilpasses omgivelserne farvemæssigt.

4b Flisespor til kørestolsbrugere i gårdsplads og rundt ved bålsteder

Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til indretning af udefacilitet / udendørs møderum ved Frydendal med A-telte, borde bænke og bålsteder.

Det har vist sig at kørestolsbrugere har dårlig adgang til området. Derfor ansøges om dispensation til at anlægge spor af ca. 120 cm bredde omkring faciliteterne. Bredden er defineret af, at to kørestole skal kunne passere. Ca. 320 m² i alt. Øvrige areal forbliver i henholdsvis grus og plænegræs.

Lokaliteterne er vist på oversigtskort på bilag 1

Placeringerne er vist på kortbilag 6

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

4a:

Sønderborg Kommune anbefaler, at det undersøges om det er muligt at lave en type af grusbelægning, som kan anvendes af kørestolsbrugere m.fl., ligesom der er gjort på en anden sti indenfor fredningen.

4b:

Sønderborg Kommune anbefaler, at opbevaringsløsningen tilpasses området i højere grad, såsom skure i træ.

5 Fjernelse af nåletræer ved skydebanen

Fredningsnævnet traf den 20. september 2019 FN SJS 17/2019 afgørelse om at fældning af nåletræer ved skydebanen krævede en forstmæssig/sagkyndig vurdering i forhold til risiko for beskadigelser af tag på skyttehuset.

Der ansøges om fældning af nåletræer forud for tagreparation.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1

Forstmæssig vurdering er vedlagt som bilag 7

Placeringen er vist på kortbilag 8

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke medfører en stor ændring af karakteren i området. Rødgran er en af flere ikke hjemmehørende træer som til fordel for biodiversiteten og de hjemmehørende arter kan fjernes fra området.

5 solitære nåletræer nær klubhuset er vurderet til at udgøre en risiko fremadrettet. Denne risiko bremser ønsket om en energimæssig tagrenovering og evt. opsætning af solceller.

6 Midlertidigt toilet ved Skivedepotet

I henhold til masterplanen er der ønske om at etablere et offentligt toilet i bygningen på Skydebanevej 7 – Skivedepotet i forbindelse med omdannelse af bygningen til Det Marine Center.

Stadigt stigende brug af udefaciliteterne til det Marine Center betyder, at den nærtliggende natur også anvendes som toilet. I sommeren 2023 var der i en kort periode opstillet et tørkloset, hvilket hjalp betragteligt på problemet.

Der ansøges om at kunne opstille et mobilt tørkloset i perioden 1. maj til 1. oktober indtil der kan tilbydes et offentligt toilet i bygningen Skydebanevej 7.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1
Placeringen er vist på kortbilag 9

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke medfører en væsentlig landskabelig påvirkning, idet det er af et meget begrænset omfang og i tilknytning til en eksisterende bygning.

Tørklosettet er placeret så det er skjult bag eksisterende skur. Toilettet skal udelukkende være placeret på lokaliteten i sommerhalvåret.

7 Muldtoiletter ved Shelterpladser

På Kær Vestermark er der to shelterpladser som bliver anvendt flittigt til overnatning. Det var oprindeligt tanken, at brugerne skulle benytte toilettet ved Støvlen. Flere års forsøg på at informere om placering af nærmeste toilet, har ikke afhjulpet problemet med, at nærliggende naturområder anvendes som toilet.

Der ansøges derfor om, at der opstilles to muldtoiletter, som vil blive flyttet efter behov - skjult i bagvedliggende træbevoksning.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1
Placeringen er vist på kortbilag 10

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke medfører en væsentlig landskabelig påvirkning idet det er af et begrænset omfang og i tilknytning til eksisterende shelterpladser. Toiletterne vil være skjulte i eksisterende beplantninger.

Muldtoiletter udført i lærketræ.

8 Midlertidigt oplag af muldtoiletter til landdistrikterne

I Sønderborg har man igangsat en proces, hvor landdistrikterne kan melde ind i forhold til behovet for toiletfaciliteter langs vandrestier og afsidesliggende naturområder. Ansøgningerne om opstilling af muldtoiletter rundt omkring i kommunen er i proces og flere steder afventes svar fra Kystdirektoratet.

De ansøgte muldtoiletter er produceret og mangler midlertidig oplagsplads i 2024.

Der ansøges om at have oplag af op mod 20 muldtoiletter på asfaltpladsen ved Løkkegaard.

Lokaliteten er vist på oversigtskort på bilag 1
Placeringen er vist på kortbilag 11

Sønderborg Kommunes bemærkninger, som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke medfører en væsentlig landskabelig påvirkning, idet oplagspladsen er midlertidig, at den er i tilknytning til eksisterende bygninger samt at den er delvist afskærmet af beplantning.

De første 10 toiletter afventer myndighedsbehandling før de kan placeres på deres ansøgte lokalitet.

...”

Kommunen har vedrørende udpegede Natura 2000-områder og bilag IV-arter bemærket følgende:

...”

Sønderborg Kommune har i denne sag forholdt sig til, hvorvidt projekterne kan påvirke nærliggende Natura 2000 områder.

Der er omkring 2,3 km fra det ansøgte til det nærmeste Natura 2000-område. Det er habitatområdet ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als” samt fuglebeskyttelsesområdet ”Flensborg Fjord og Nybøl Nor”. Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet og Fuglebeskyttelsesområdet er marsvin, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand samt rev, edderfugl og hvinand.

Det er kommunens vurdering, at projekterne ikke vil beskadige eller påvirke disse beskyttede Natura 2000-områder væsentligt, eller områderne længere væk. Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

...”

HedeDanmark A/S har vedrørende pkt. 5 (fjernelse af nåletræer ved skydebanen) bemærket følgende:

”...

Grantræer der står på toppen af et dige ved klubhuset Skydebanevej 5A, 6400 Sønderborg Vurderes at være meget udsatte pga. svagt/ufordret rodnet.

Vores vurdering er at de ikke kan holde på diget i forbindelse med f.eks. en stærk storm. Derfor vil vi tilråde til at grantræerne fjernes.

...”

Det omhandlede område er fredet ved Fredningsnævnets afgørelse af 15. december 2016. For fredningen gælder følgende bestemmelser:

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund,
- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder leved mulighederne for plante- og dyreliv,
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning,
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og sceneområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens

formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.

3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejr, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.

4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningskortet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.

...

5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.

...

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2 jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.

...

3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder fri-lufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.

...

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og vartegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes

på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

...

3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.

...

5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnet ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.

6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.

...

9. Hvor det fremgår af fredningskortet kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer mv.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.

2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

...

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.

2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.

3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, natur-pleje og genopretning

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.

...

4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.

5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.

6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.

7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.

...

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:

- Ejer
- Plejemyndighed
- Danmarks Naturfredningsforening
- Bruger/borgerrepræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd.

Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg.

2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.

3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.

4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

...

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på nævnets møde den 21. marts 2024, hvor nævnet tillige har foretaget besigtigelse.

I mødet deltog formanden, dommer Henrik Tosti, det ministerudpegede medlem, Christa Jørgensen, og det kommunalt udpegede medlem, Peter Sandholdt. Desuden deltog Sønderborg Kommune ved Bent Albæk, Danmarks Naturfredningsforening ved Carsten Jørgensen og Dan Larsen samt Friluftsrådet ved Birger Jønsson.

Fredningsnævnets formand redegjorde for ansøgningen og de relevante dele af fredningsbestemmelserne.

Bent Albæk foreviste de relevante områder og redegjorde for det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet. Han oplyste særligt vedrørende:

- pkt. 3, at det foreslåede område er ganske oplagt, idet det ligger i tilknytning til den store parkeringsplads, hvor det er muligt at vende med en hestetrailer, ligesom det ligger forholdsvis skjult for forbipasserende. Folden vil blive heget ind i et almindeligt – nærmest usynligt – trådhegn, som blandt andet anvendes andre steder på det fredede område.
- pkt. 4b, at kommunen ønsker at alle skal have mulighed for at gøre brug af faciliteterne, herunder kørestolsbrugere. Der er derfor brug for et fast underlag, der området bliver meget vådt/mudret, når der kommer nedbør. Kommunen ligger allerede inde med de fliser, der med fordel kan bruges til opgaven. Det er svært at forestille sig et bedre egnet materiale, medmindre man ønsker at anvende mange ressourcer på løbende vedligeholdelse, hvilket kommunen ikke umiddelbart har interesse i.
- pkt. 5, at huset er ejet af skytteforeningen, som har et ønske om at renovere taget og opføre solceller. Træerne står meget tæt på huset og besværliggør projektet. Der er ikke tale om hjemmehørende træarter,
- pkt. 6, at det er hensigten, at toilettet skal stå der fra omkring maj til oktober. Det er nødvendigt med et toilet, idet folk ellers besørger hos naboen eller i naturen. Der er tale om en midlertidig løsning, som maksimalt skal gælde for 5 år, og
- pkt. 8, at der er tale om en midlertidig løsning, der maksimalt skal gælde året ud. Det er ikke muligt at opbevare toiletterne i laden, da der ikke er plads.

Hverken Dansk Naturfredningsforening eller Friluftsrådet havde indvendinger mod det ansøgte, med undtagelse af pkt. 8, hvor Dansk Naturfredningsforening nedlagde protest og gjorde gældende, at det fredede område under ingen omstændigheder bør anvendes som oplagsplads.

-oOo-

Fredningsnævnet har desuden ved brev af 4. marts 2024 anmodet Miljøstyrelsen om at fremkomme med bemærkninger til den af kommunen foretagne vurdering vedrørende Natura 2000 og bilag IV-arter.

Miljøstyrelsen har den 12. marts 2024 oplyst, at man ikke har bemærkninger vedrørende kommunens vurdering af de relevante Natura 2000-områder, men at man savner konkrete begrundelser fra kommunen i relation til bilag IV-arterne.

Fredningsnævnet har derfor den 14. marts 2024 anmodet kommunen om en uddybende redegørelse desangående.

Kommunen har den 11. april 2024 svaret følgende:

”...

Svar på anmodning fra Fredningsnævnet vedr. Miljøstyrelsens krav om yderligere begrundet vurderinger angående bilag IV arternes potentielle påvirkning

Sønderborg Kommune har i ansøgningen skrevet følgende: ”Det ansøgte vil heller ikke ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV”

Af Miljøministeriets svar fremgår, at kommunens svar mangler konkrete begrundelser (f.eks. på baggrund af besigtigelser, billeder eller data fra eksempelvis arter.dk).

Habitatdirektivet sikrer beskyttelsen af særligt udvalgte arter (bilag IV). Miljøministeriet tolker beskyttelsen som følgende: ”Alle bilag IV-arter er omfattet af en streng beskyttelse indenfor EU. Bilag IV-arterne må hverken indfanges forsætligt, slås ihjel eller forstyrres med skadelig virkning for arten eller bestanden. Der er også forbud mod forstyrrelse eller ødelæggelse af deres yngle- og rasteområder”.

På Kær Vestermark holder Sønderborg Kommune særdeles godt øje med artsindhold og tilstanden af deres levesteder, da fredningens formål er at fremme biodiversiteten. Der arbejdes løbende på at forbedre forholdene for det samlede artsindhold. Primært ved at sikre mere vild natur.

Der er registeret følgende bilag IV arter på Kær Vestermark:

Stor bestand af Stor Vandsalamander som yngler i områdets mere end 20 vandhuller.

Stor bestand af Løvfrø som yngler i ca. 15 af områdets vandhuller.

Ny bestand under udvikling af Klokkefrø (800 individer er udsat i 2023). Ekstra 2 x 1000 individer udsættes i 2024 og 2025. Klokkefrø forventes at yngle i ca. 10 af områdets vandhuller.

Spidssnudet Frø yngler og opholder sig i området nord for Kær Vestermark.

Markfirben er set få gange nord for Kær Vestermark. Yngleområde ukendt.

Undersøgelse i 2021 ved to lytteposter på Kær Vestermark viste lyd fra Brunflagermus, Langøret flagermus, Frynseflagermus, Dværgflagermus, Pipistrelflagermus, Troldflagermus, Sydflagermus, Damflagermus og Vandflagermus.

Sønderborg Kommune ansøger om følgende tiltag og anlæg med følgende vurderede påvirkning af bilag IV arter

1. Renovering af Garderobebygningen ved Bygegaard

Bygningen forventes ikke at være levested for bilag IV arter og ombygningen forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande. Evt. dagrastende flagermus i sommerbyggeperioden vil have mange alternative rasteads på Kær Vestermark i bygningerne ved de 5 gamle gårdanlæg. Alle øvrige gårde er mere sandsynlige dagrasteads end ”Garderobebygningen. Garderobebygningens tagkonstruktion er meget lukket og der er kun lille sandsynlighed for at den anvendes af flagermus som rasteads. Ved at evt. arbejde i taget udelukkende sker i flagermusenes aktive perioder midt april – slut maj samt midt august – slut september sikres at evt. flagermus hurtigere kan forlade et truet opholdssted. Der er endvidere igangsat en undersøgelse af flagermusenes evt. anvendelse af bygningen ved at opsætte en midlertidig lyttepost i bygningens loftrum. Evt. registrering vil i samarbejde med flagermusekspert Andreas Andersen resultere i de forholdsregler byggeriet vil foregå under.

2. Ændret hegn, adgangsforhold og opsætning af bord bænke ved hundeskov

Projektets placering forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande.

3. Tilpasninger af Heste trec sporet (fold og bro)

Projektets placering i græslandet forventes ikke at være primært levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande. Elementerne har været opstillet tidligere på lignende lokalitet ved forudgående dispensation fra Fredningen. Projektet kan bidrage med ny overvintringsmulighed for padder.

4. Ændringer og tilpasninger til den rekreative brug af arealer nær Sønderborg Naturskole – Frydendal

Projektets placering på eksisterende grusplads forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande. Projektet kan bidrage med nye overvintringsmuligheder for padder.

5. Fjernelse af nåletræer ved skydebanen

Projektets placering på toppen af en skydebanevold forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande. Projektet forventes ikke at have nogen virkning på biodiversiteten da området rummer mange områder med nåletræer af samme alder.

6. Midlertidigt toilet ved Skivedepotet

Projektets placering på fliser forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande.

7. Muldtoiletter ved Shelterpladser

Projektets placering i skovbunden forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande.

8. Midlertidigt oplag af muldtoiletter til landdistrikterne

Projektets placering på asfalt forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande. Projektets midlertidige karakter gør det endvidere mindre sandsynligt, at der skulle opstå nogen negativ påvirkning.

...”

Kommunens svar er den 15. april 2024 forelagt for Miljøstyrelsen, der samme dag har oplyst, at det fremsendte ikke giver anledning til bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod formålet med fredningen.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 3, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levedmulighederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen ikke, at følgende punkter i ansøgningen vil være i strid med fredningens formål:

1. Renovering af en ”Garderobebygning” ved Bygegaard
2. Ændret hegn, adgangsforhold og opsætning af bord og bænke ved hundeskoven
3. Tilpasninger af TREC- sporet (fold og bro)
4. Ændringer og tilpasninger til den rekreative brug af arealer nær Sønderborg Naturskole – Frydendal
6. Midlertidigt toilet ved Skivedepotet
7. Muldtoiletter ved Shelterpladser

Der er tale om begrænsede og velbegrundede projekter, der tager højde for baggrunden for fredningen. Forholdene vil desuden ikke påvirke udpegede Natura 2000-områder eller registrerede bilag IV-arter negativt. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte med følgende begrænsninger:

For så vidt angår punkt 4 findes en belægning med fliser at være i strid med fredningens formål. I stedet gives der dispensation til en belægning med grus.

For så vidt angår punkt 6 om det midlertidige toilet ved Skivedepotet tidsbegrænses tilladelsen til 5 år.

Dispensationen er i øvrigt betinget af, at det ansøgte udføres i overensstemmelse med ansøgningen.

For så vidt angår punkt 5 om fjernelse af nåletræer ved skydebanen finder fredningsnævnet ikke, at den indhentede sagkyndige udtalelse kan lægges til grund for en afgørelse. Det kan således ikke lægges til grund, at de pågældende træer er risikotræer på nuværende tidspunkt. Hvis kommunen fastholder dette punkt, skal der indhentes en uafhængig sagkyndig udtalelse, der skal være faglig underbygget.

For så vidt angår punkt 8 om midlertidigt oplag af muldtoiletter til landdistrikterne finder fredningsnævnet, at der ikke kan gives dispensation hertil, allerede fordi det må antages at eksistere utallige andre muligheder for oplag af disse toiletter uden for det fredede område.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte

sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevnenes-hus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Syddanmark, Sydlig del
Esbjerg den 30. april 2024

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Region Syddanmark, miljoe-raastoffer@rsyd.dk
Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk
Miljøstyrelsen, mst@mst.dk
Slot- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk

Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet Sønderborg, birger.soenderjylland@friluftsradet.dk

Fredningsnævnet for Sydjylland Sydlig del

Dokken 1
6700 Esbjerg
Tlf.nr.: 9968 8800
E-mail: sydjyllandsyd@fredningsnaevn.dk

12. maj 2025
FN SJS 19/2025

FN SJS 19/2025 Ansøgning om dispensation til afholdelse af arrangementer og opsætning af muldtoilet inden for fredningen af Kær Vestermark

Fredningsnævnet har den 26. marts 2025 modtaget en ansøgning fra Sønderborg Kommune om (ramme-) dispensation til afholdelse af diverse formidlingsarrangementer for mellem 100-2.500 deltagere i området omkring Løkkegård samt opsætning af et muldtoilet i tilknytning til bålhytten, alt på matr.nr. 198, Kær, Ulkebøl, inden for fredningen af Kær Vestermark.

Fredningsnævnet har besluttet at meddele dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, som anført i afsnittet "Fredningsnævnets afgørelse".

Sagens oplysninger

Af ansøgningen fremgår følgende:

"...

Sønderborg Kommune ansøger som ejer af det fredede område om muligheden for at afholde offentlige formidlingsarrangementer på Kær Vestermark på arealer i tilknytning til gårdanlægget Løkkegaard samt opsætning af muldtoilet i tilknytning til en bålhytte. Ansøgningen vedrører matr.nr. 198 Kær, Ulkebøl.

Ansøgningen omhandler følgende emner:

1. Formidlingsarrangementer ved Løkkegaard
2. Opsætning af muldtoilet nær bålhytten

...

Sønderborg Kommunes vurdering som tilsynsmyndighed

Sønderborg Kommune vurderer som tilsynsmyndighed for fredningerne, at det ansøgte kræver dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Natura 2000

Sønderborg Kommune har i denne sag forholdt sig til, hvorvidt projekterne kan påvirke nærliggende Natura 2000 områder. Der er omkring 2,3 km fra det ansøgte til det nærmeste Natura 2000 område. Det er habitatområdet nr. 173: ”Flensborg Fjord, Bredgrund og farvandet omkring Als” samt fuglebeskyttelsesområdet nr. 64: ”Flensborg Fjord og Nybøl Nor”. Udpegningsgrundlaget for Habitatområdet og Fuglebeskyttelsesområdet er marsvin, bugt, sandbanker med lavvandet vedvarende dække af havvand og rev, samt trækfuglene edderfugl og hvinand.

Vurdering

Det er kommunens vurdering, at projekterne ikke vil beskadige eller påvirke Natura 2000-områdernes udpegningsgrundlag væsentligt.

Bilag IV arter på Kær Vestermark

Der er registreret følgende bilag IV arter på Kær Vestermark:

- Stor bestand af Stor Vandsalamander, som yngler i områdets mere end 20 vandhuller.
- Stor bestand af Løvfrø, som yngler i ca. 15 af områdets vandhuller.
- Ny bestand under udvikling af Klokkefrø (1600 individer er udsat i 2023 og 2024). Ekstra 1000 individer udsættes i 2025. Klokkefrø forventes at yngle i ca. 10 af områdets vandhuller.
- Spidssnudet Frø yngler og opholder sig i området nord for Kær Vestermark.
- Markfirben er set få gange nord for Kær Vestermark, og yngleområdet er ukendt.
- Undersøgelse i 2021 ved to lytteposter på Kær Vestermark viste lyd fra Brunflagermus, Langøret flagermus, Frynseflagermus, Dværgflagermus, Pipistrelflagermus, Troldflagermus, Sydflagermus, Damflagermus og Vandflagermus.

Vurdering

Arrangementer ved nærarealer til gårdanlægget Løkkegaard samt opsætning af muldtoilet vil ikke påvirke Bilag IV arter.

Bygningerne ved Løkkegaard anvendes kun i meget begrænset omfang ved arrangementer, da de endnu ikke er blevet renoveret til formålet. Bygningerne forventes ikke at være levested for bilag IV arter og arrangementerne forventes derfor ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande. Evt. dagrastende flagermus i sommerperioden vil have mange alternative rasteplasser på Kær Vestermark i bygningerne ved de 5 gamle gårdanlæg. Det forventes dog ikke, at de på nogen måde vil blive forstyrret i deres evt. dagrast som følge af arrangementerne. Arrangementers anvendelse af eksisterende grus- og asfalterealer forventes ikke at være levested for bilag IV arter og arrangementerne forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande.

Anvendelse af nærarealer til bygningen omhandler primært haven og omkringliggende tørre græsland. Det forventes ikke at være et primært levested for bilag IV arter og arrangementerne forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande.

Udvalgte arrangementer vil have et særligt fokus på biodiversitet, hvilket vil bidrage positivt til eksisterende bestande af f.eks. bilag IV padder. Arrangementerne vil foregå i perioder på året / døgnet, hvor der vil være minimal risiko for, at de registrerede bilag IV arter vil anvende de tørre græsarealer som passage mellem mere egnede levesteder.

Muldtoilettets placering udenfor fredskov grænsende op mod skovbrynet / krat forventes ikke at være levested for bilag IV arter og projektet forventes ikke at skade eller forstyrre eksisterende bestande.

På baggrund af at det ansøgte ikke vil foregå indenfor bilag IV arters yngle- eller rastesteder eller indenfor arternes primære levesteder er vurderingen, at projektet ikke vil forårsage individdrab på bilag IV arter eller ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV. Det ansøgte foregår udelukkende udenfor § 3 registrerede arealer.

På Kær Vestermark holder Sønderborg Kommune særdeles godt øje med artsindhold og tilstanden af deres levesteder, da et af fredningens formål er at fremme biodiversiteten. Der arbejdes løbende på at forbedre forholdene for det samlede artsindhold. Primært ved at sikre mere vild natur.

Arrangementer ved nærarealer til gårdanlægget Løkkegaard samt opsætning af multitoilet, vurderes derfor, ikke at ville ødelægge eller beskadige de plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, som er nævnt i habitatdirektivets bilag IV.

Fredningsnævnet har tidligere dispenseret til formidlingsarrangementer af den type som der her ansøges om ved Løkkegaard på Kær Vestermark – eksempelvis nævnets j. nr. FN SJS 6/2022 og FN SJS 11/2024. Fredningsnævnet har ligeledes tidligere dispenseret til opsætning af muldtoilet på Kær Vestermark – nævnets j.nr. FN SJS 7/2024.

Sønderborg Kommunes vurdering, som tilsynsmyndighed

1 Formidlingsarrangementer ved Løkkegaard

Sønderborg Kommune vurderer, at de opstillede vilkår i rammedispensationen ikke vil medføre en væsentlig landskabelig påvirkning idet alle arrangementerne er af kortere midlertidig karakter og at der ikke blive opstillet permanente installationer m.m. uden for gårdanlægget. Herudover vurderes det, at arrangementerne kan være med til at støtte op om fredningens formål med at udvikle områdets rekreative aktiviteter, uden at det påvirker den offentlige adgang til området negativt.

2 Opsætning af muldtoilet nær bålhytten

Sønderborg Kommune vurderer, at det ansøgte ikke medfører en væsentlig landskabelig påvirkning, idet det er en mindre bygning beliggende tæt på den eksisterende bålhytte, samt at det vil være afskærmet og skjult i den eksisterende beplantning.

...

Projektbeskrivelser

1 Formidlingsarrangementer ved Løkkegaard

Der ansøges hermed om en rammedispensation til at afholde formidlingsarrangementer på nærarealerne omkring Løkkegaard, indenfor de skraverede områder på kortbilag 1. Se også fotos i bilag 2.

I 2025 har Center for Verdensmål planer om at afholde 3-4 større arrangementer ved Løkkegaard. I 2025 er der et ønske om at gentage succesen med "Byggefestivalen" fra 2024, udvikle dagsarrangementet "Unges spot på Verdensmålene" samt gentage et mindre arrangement vedr. bæredygtige fødevarer, som tidligere blev afholdt i 2023. De svarer i store træk til arrangementerne, som blev afholdt i tidligere år. På sigt ønsker Center for Verdensmål at udvikle flere tilbagevendende formidlingsevents. Idet arrangementerne er sammenlignelige, ønsker Center for Verdensmål hermed at undersøge muligheden for at opnå en rammedispensation.

Med dispensationen ønsker Center for verdensmål at få mulighed for at afholde formidlingsarrangementer under følgende rammevilkår:

- **Placering:**
Arrangementerne tager udgangspunkt i arealer nærmest Løkkegaard. Arrangementerne omfatter denne ansøgning omfatter udvalgte arealer, som vist på bilag 1. På fredningskortet er disse primært defineret som: Hus med have/ gårdsplads, veje og pladser, delområde 1 (arrangementsområde) delområde 2 (friluftsfacilitet) delområde 3 (rekreativt område).
- **Typen af anvendelse:**
Den ansøgte anvendelse af nærområdet til Løkkegaard tager udelukkende afsæt i arrangementstyper med fokus på bæredygtige dagsordner og derfor afvikles de med fokus på bæredygtighed. Herunder emner såsom inklusion, affaldsminimering, minimum forbrug, beskyttelse af biodiversitet og klimafokus. Der vil ikke blive opstillet permanente installationer m.m. uden for gårdanlægget.

Arrangementer kan være med overnatning i nærområdet til Løkkegaard eller ved eksisterende godkendte overnatningsmuligheder (shelter og teltplads). Arealer vil primært blive benyttet til følgende anvendelseskategorier:
 - o Aktiviteter – fx formidling
 - o Parkering
 - o Overnatning
- **Antal arrangementer:**
Der kan afholdes op til 10 større udendørsarrangementer årligt.
- **Antal deltagere:**

Af større arrangementer menes et potentielt deltager antal på mellem 100 – 2000 personer. Heraf kan fire arrangementer være større end 500 deltagere.

- **Varighed:**
Arrangementerne kan variere fra få timer til en uges varighed – ofte vil det være dagsarrangementer. Ved enkelte arrangementer, kan der herudover være brug for tid til opstilling og nedtagning.
- **Tilgængelighed:**
Alle arrangementer vil være åbne og de rekreative muligheder i området bevarer med mindre sikkerhed, anvist af politiet, brandvæsen eller lignende myndighed, påbyder en form for afskærmning/aflukning.
- **Påvirkning på natur og landskab:**
Arrangementer vil være uden varige spor i landskab og natur (ofte kun få dages synlighed – nedtrampet græs). Eventuelt varige spor kan være foranlediget af tema arrangementer med fokus på biodiversitet og biodiversitetsfremmende ændringer, såsom naturpleje og naturforbedringer.
- **Støj:**
Alle arrangementer godkendes støjmessigt ved den relevante myndighed.
- **Trafik:**
De fleste arrangementer vil omfatte en trafikregulering i området for at sikre de trafikmæssige forhold for deltagere og øvrige besøgende på Kær Vestermark

Udsnit af fredningskortet med arealer omkring Løkkegaard. Tallene på kortudsnittet angiver delområder. Se de berørte arealer på bilag 1.

Delområder

Det ansøgte vedr. bæredygtige arrangementer omhandler primært arealer der i fredningen er defineret som ” haver omkring eksisterende bygninger”. Arealerne blev i sin tid udlagt med denne beskrivelse for at gøre det muligt at afholde arrangementer. Det er primært disse arealer som anvendes ved arrangementer.

Enkelte større arrangementer og begivenheder med stort parkeringsbehov anvender endvidere tilstødende arealer med angivelsen ”delområde 2” til parkering. Delområde 2 beskrives i fredningen som ”Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som for eksempel agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering, madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for mindre aktiviteter i området – for eksempel hundetræf, mindre spejderarrangementer, kulturhistoriske spil mm. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.”

Et mindre areal er særligt egnet til kortvarigt P areal og til afvikling af mindre lejre. Areal er udlagt som delområde 3. Det er et område der fra starten er blev bevaret som høslætsareal med mulighed for at afholde små lejre. Arealet ligger tæt ved støvlens infrastruktur (el, spildevand og vand). Delområde 3 beskrives i fredningen som ”Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Små teltlejre, camps og mindre arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.”

Arrangementer påvirker ikke delområde 4 medmindre der er tale om et arrangement med fokus på naturpleje og lignende.

Baggrund

Center for Verdensmål på Kær Vestermark har med en masterplan lagt sporet for den bygningsmæssige brug. Løkkegaard skal efter endt renovering bruges til at inspirere besøgende med løsninger, der bidrager til en bæredygtig fremtid. I fremtiden vil der på Løkkegård og ved de nærliggende udearealer være arrangementer, som på forskellig vis giver mulighed for at se og afprøve bæredygtige alternativer. Naturen og uendørsarealer ønskes anvendt som læringsrum i de sammenhænge, hvor det giver mening.

Med afsæt i den bæredygtige dagsorden formuleret i de 17 verdensmål, vil der med skiftende emner og tematikker blive sat fokus på at løse lokale, nationale og globale udfordringer. Overordnet set, er det visionen at Kær Vestermark i drift og virke skal være i mål med de 17 verdensmål. Med dette udgangspunkt, vil alle arrangementer i sig selv være bæredygtige. Der er fokus på at sætte et positivt aftryk på de bæredygtige dagsordner. Alle arrangementer vil have fokus på formidling af bæredygtige løsninger på aktuelle problemer.

Siden 2016 har der været en række større og mindre arrangementer på Kær Vestermark, hvoraf enkelte har krævet en dispensation fra Fredningen. Alle arrangementer har vist, at området generelt er meget robust, og at generne for naturen og de øvrige brugere i området er meget begrænset. Her tænkes bl.a. på store begivenheder som

mindre spejderlejre, det årlige Vikingemarked, KrigsLive (rollespil), Overgangen til Als og Byggefestival 2024.

Eksempel på arrangementer

Byggefestivalen er et eksempel på et større arrangement med op til 1500 deltagere, hvor deltagerne i løbet af en uge lærer om at bygge småprojekter af bæredygtige materialer (genbrugstræ) på en bæredygtig måde. Arrangementet laves i samarbejde med foreningen Byggefestival Skaberkraft, som har flere års erfaring med lignende projekter afholdt på Djursland. Byggefestivalen kan ikke sammenlignes med f.eks. musikfestivaler, da fokus er på byggeri og fællesskab og i mindre grad musikunderholdning. Målgruppen for arrangementet er i høj grad børnefamilier, men alle er inviteret. Det vurderes, at Byggefestivalen er Danmarks mest bæredygtige "festival". Arrangementet benytter arealer ved hus med Have/ gårdsplads til hyggeområde, veje og pladser samt Delområde 2 til aktivitetsområde og mindre dele af delområde 3 til overnatning.

Madspildsevent er et eksempel på et endags arrangement med op til 500 besøgende, hvor der er workshops, fremvisninger og talks omkring bæredygtig fødevareproduktion, madlavning og affaldsminimering. Arrangementet tiltrækker et meget bredt publikum og foregår primært i haven ved Løkkegaard med parkering på delområde 2.

2 Muldtoilet ved Bålhytten

På Kær Vestermark er der en nyetableret bålhytte med sheltere som bliver anvendt flittigt. Det var oprindeligt tanken, at brugerne skulle benytte toilettet ved Støvlen. Allerede her året efter indvielsen, ses det at nærliggende naturområder anvendes som toilet. Brugere af området efterspørger et muldtoilet.

Der ansøges derfor om dispensation til at opstille et muldtoilet tæt på bålhytten. Placeringen er vist på bilag 1. Muldtoilettet vil blive flyttet efter behov, og vil altid ligge skjult i træbevoksningen.

Muldtoilettet vil være i lærketræ og se ud som på nedenstående foto.

...”

Den omhandlede matrikel er fredet ved fredningsnævnets kendelse af 15. december 2016 om fredning af Kær Vestermark i Sønderborg Kommune.

Fredningsbestemmelserne er indsat nedenfor:

§ 1 Fredningens formål

Formålet med fredningen er

- at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund.

- at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestrukelighederne for plante- og dyreliv.
- at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning.
- at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området.
- at sikre offentlig adgang til området.

§ 2 Bevaring af området

Fredningsområdet skal bevares i sin nuværende tilstand, medmindre en tilstandsændring er påbudt eller tilladt i de følgende bestemmelser eller tillades ved dispensation fra fredningsnævnet, f.eks. i forbindelse med naturgenopretning/naturforbedring eller rekreativ anvendelse. Arealerne skal overvejende holdes lysåbne.

§ 3 Delområder

Kær Vestermark er inddelt i fire delområder:

1. Arrangementsområde, hvor der kan afholdes større arrangementer. Dertil hørende faciliteter herunder toiletter og scener kan opsættes midlertidigt. Der kan opsættes to permanente transformatorstationer på arealet og anlægges permabel befæstet vej og scenekområde. Kørsel i relation til arrangementet skal primært ske via fordelingsvejen.
2. Område med friluftsfaciliteter og et vist aktivitetsniveau som fx. agilitybane, naturlegeplads, naturformidling, parkering og madpakkehus. Området skal kunne fungere som udgangspunkt for aktiviteter og arrangementer, der understøtter fredningens formål. Midlertidigt depot, oplagring, parkering mv. i tilknytning til et arrangement er tilladt.
3. Rekreativt naturområde, hvor natur og rekreation spiller sammen. Mindre teltlejre, camps og arrangementer af kortere varighed, herunder flugtskydning eller kulturhistorisk opvisning, kan afholdes efter plejemyndighedens tilladelse. Arrangementer herudover kan kun tillades efter dispensation fra Fredningsnævnet.
4. Naturområder, hvor det primære formål er biodiversitet. Offentlighedens færdsel og almindelig benyttelse skal ske på naturens præmisser.

§ 4 Arealernes anvendelse

1. Haver omkring eksisterende bebyggelse, jf. den særlige signatur på fredningsskottet, kan udnyttes som hidtil og herunder omlægges på sædvanlig vis, men havearealerne må ikke udvides.

2. De åbne arealer må ikke benyttes til oplag og opstilling af udrangerede maskiner og lignende.
3. Udsætning og fodring af vildt må ikke finde sted. Vinterfodring i forbindelse med naturpleje er dog undtaget fra fodringsforbuddet.
4. Jagt er ikke tilladt. Undtaget herfra er op til 2 jagter om året i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Jagterne må ikke holdes på søndage og helligdage.
5. Hunde skal føres i snor på Kær Vestermark undtagen på arealer, hvor der i plejeplanen er givet tilladelse til løse hunde.
6. Fredningen er ikke til hinder for, at skydebanen anvendes som hidtil. Våbenklasser og anvendelsestid er defineret i Sønderborg Kommunes ”miljøgodkendelse af forsvarets skydebaneanlæg, Kær Vestermark”. Der må ikke ske en forøgelse af hverken aktiviteterne eller banens areal. Nedlægges skydebanen skal arealet tilbageføres til den naturtilstand, som også tilstræbes på resten af Kær Vestermark.

Stk. 2. Efter aftale med plejemyndigheden kan flugtskydning på Kær Vestermark tillades under lovens rammer i afgrænsede områder inden for delområde 3. Der kan skydes max. 5 gange om året med op til 20 deltagere pr. gang.

7. Parkering må inden for fredningen kun ske på vej og parkeringsplads. Ved arrangementer kan plejemyndigheden give begrænset tilladelse til parkering i særligt afmærkede områder i delområde 1 og delområde 2, jf. fredningskortet. Parkering ved større arrangementer skal herudover ske uden for fredningen.

§ 5 Bebyggelse

1. Der må ikke opføres ny bebyggelse. Tilbygninger til, samt ombygning af eksisterende bebyggelse kan tillades efter fredningsnævnets godkendelse.
2. Fredningen er ikke til hinder for opstilling af nødvendige mindre primitive læskure til husdyr.
3. Eksisterende bygninger inden for fredningsområdet skal så vidt det er muligt anvendes til almene, ikke-kommercielle formål, der understøtter fredningen, herunder frilufts-, formidlings- og/eller naturformål samt lejrskoler.
4. Bygninger må nedrives.

§ 6 Faste konstruktioner og anlæg

1. Der må ikke etableres faste konstruktioner og anlæg som f.eks. tårne, jagstiger, vindmøller, tankanlæg, transformerstationer og master. Der må ikke føres luftledninger over arealerne. Undtaget fra forbuddet er shelters, fugleskjul og var-tegn for spejderlejr 2017 samt almindelig vejvisnings-, service- og

informationsskiltning. Placering af shelters, fugleskjul og vartegn fremgår af fredningskortet, mens udformningen skal godkendes af Fredningsnævnet. Fredningen er ikke til hinder for, at ledninger og rør lægges i jorden herunder, at de nødvendige inspektions- og tilslutningsbrønde findes på arealet, jf. § 11. Øvrige faste anlæg og konstruktioner kræver fredningsnævnets tilladelse både hvad angår placering og udformning.

2. Der må kun etableres sædvanlig nedadrettet belysning og kun i tilknytning til boliger og driftsbygninger. Undtaget er midlertidig belysning i forbindelse med arrangementer i delområde 1 og 2.
3. Efter godkendelse af plejeudvalget, jf. § 10, kan der etableres legeplads, som i farve- og materialevalg er tilpasset landskabet, samt opstilles motionsredskaber, som understøtter områdets rekreative anvendelse på arealer, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet.
4. Etablering af anlæg som fx golfbaner, nye skydebaner, motorbaner, ridebaner og landingsbaner for fly og helikoptere m.m. er ikke tilladt.
5. På driftsarealerne må der opsættes almindelige landbrugshegn (trådhegn) til husdyrbrug, hvis hegnen ikke begrænser offentlighedens adgangsmuligheder. Eksisterende hegn omkring skydebanen og Bygegård kan dog fastholdes. Nye hegn skal være forsynet med klaplåger, stenter eller lignende. Hegn skal holdes i jordfarver. Hegn, der opsættes af sikkerhedsmæssige årsager tillades.
6. Der kan efter nærmere planlægning, hvor det er tilladt ifølge fredningskortet, etableres 2-4 primitive overnatningspladser med shelters og kortvarig teltslagning. Der kan indlægges vand og toiletter.
7. Der må opsættes informationstavler til formidling af området efter tilladelse af plejemyndigheden.
8. I tilknytning til kysten kan der 2-3 steder etableres bade- og bådebroer herunder pladser til ophaling af kano- og kajakker samt nødvendigt sikkerhedsudstyr/anlæg. Sejlads med motorbåde, kitesurfing eller lignende kan ikke finde sted med udgangspunkt i Kær Vestermark.
9. Hvor det fremgår af fredningskortet, kan der etableres veje og befæstede pladser.

§ 7 Terrænændringer m.v.

1. Der må ikke foretages terrænændringer, undtagen dog § 7.2 og 7.3. Der må ikke fyldes op, graves af eller planeres. Råstoffer må ikke udvindes, heller ikke til eget brug.
2. Terrænændringer i forbindelse med naturgenopretning og genskabelse af den naturlige hydrologi i området er tilladt. Overskydende materiale fra

naturgenopretningsprojekter kan placeres på udpeget område i fredningskortet op til en max. højde på 3 meter.

3. Terrænændringer i forbindelse med arkæologiske undersøgelser kan efter dispensation fra fredningsnævnet og høring hos Haderslev Museum tillades.

§ 8 Offentlighedens adgang

1. Der er fri fladefærdsel på Kær Vestermark og i skoven ved Ulkebøl Nørremark (Mosen). Dette gælder også, hvis området helt eller delvist overgår til privat eje.
2. Eksisterende stier, som vist med særlig signatur på fredningskortet, må ikke nedlægges. Efter plejemyndighedens nærmere planlægning kan stiers og vejes nuværende trace dog ændres.
3. Der kan udlægges nye stier herunder særlige ride-, cykel- eller gangstier efter plejemyndighedens nærmere planlægning.

§ 9 Drift, naturpleje og genopretning

1. Plejen tilrettelægges så den opfylder fredningens formål.
2. Arealerne må ikke gødes, sprøjtes med bekæmpelsesmidler, omlægges, drænes eller på anden måde jordbehandles.
3. Bekæmpelse af offentligt udmeldte invasive arter skal ske i videst muligt omfang. Her kan undtagelsesvist sprøjtes med bekæmpelsesmidler, efter forudgående forelæggelse for plejeudvalget, jf. § 10 stk. 1.
4. Eksisterende løvskovsarealer skal opretholdes og henligge som urørt skov, dog med mulighed for plejetiltag, der har til formål at øge biodiversiteten. Plejen fastlægges i en plejeplan.
5. Kær Vestermarks åbne græsslette skal henligge overvejende lysåben og der skal græsses eller tages høslæt. Eksisterende levende hegn, småbevoksninger og solitære træer kan fastholdes til de forsvinder af sig selv. Tilplantning med nye levende hegn, småbevoksninger og solitære træer skal fastlægges i en plejeplan.
6. Søerne skal holdes delvist åbne for overgroende vegetation langs bredderne og bredderne skal udformes så det giver optimale forhold for fauna og flora.
7. Skovene skal henligge som urørt skov, men der kan gennemføres naturpleje med det formål, at øge naturindholdet, f.eks. ved at der skabes små lysåbne områder eller ved at ikkehjemmehørende arter fjernes.
8. Fredningen er ikke til hinder for, at der etableres Udsigtskiler på Kær Vestermark ud mod Als Sund efter plejemyndighedens anvisning. Der kan være solitære træer i kilen i et omfang, som ikke slører udsigten/indkigget.

9. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter plejemyndighedens anvisning etableres biodiversitetsfremmende foranstaltninger i området.
10. Fredningen er ikke til hinder for, at der efter en nærmere beskrivelse i plejeplanen kan genskabes den naturlige hydrologi i området, herunder ske oprensning af søer samt frilægning og gensnoning af vandløb i området.

§ 10 Plejemyndighed og plejeplaner

1. Plejemyndigheden udarbejder en plejeplan i samråd med et plejeudvalg bestående af:
 - Ejer
 - Plejemyndighed
 - Danmarks Naturfredningsforening
 - Bruger-/borgerrepræsentant udpeget af Sønderborg Kommunes Byråd. Byrådet kan uddelegere denne beslutning til et af byrådets udvalg
2. Den første plejeplan skal gælde for højst 5 år, de senere for højst 10 år. Den skal redegøre for plejeforanstaltninger og anlægsarbejder samt eventuelle detailændringer i almenhedens adgangsret. Plejeplanen skal udmønte fredningens formål, og kan indeholde forslag til etablering af primitive publikumsforanstaltninger, f.eks. borde, bænke, affaldskurve, og opsætning af sædvanlige husdyrhegn og læskure til dyr.
3. Såfremt der er uenighed om indholdet af plejeplanen, forelægges de specifikke uenigheder for fredningsnævnet til afgørelse, jf. den til enhver tid gældende bekendtgørelse om pleje af fredede arealer og tilsyn, for tiden bekendtgørelse nr. 802 af 21/06/2013.
4. Mål for naturplejen fremgår af § 9.

§ 11 Særbestemmelse

Uanset de forudgående bestemmelser kan den planlagte "Spejdernes Lejr 2017" finde sted på baggrund af en masterplan og på vilkår, at hele det berørte fredningsområde retableres umiddelbart efter lejrens afslutning. Dog kan evt. vand- el og afløbsinstallationer i jorden i forbindelse med spejderlejren bevares til brug i forbindelse med plejen, arrangementer eller de primitive overnatningspladser. Herudover kan eventuelle nye stier, fugleskjul, shelters, vartegn og lignende, efter forudgående tilladelse fra fredningsnævnet og med den på fredningskortet markerede placering af fugleskjul, shelters og vartegn, bevares i det omfang de understøtter fredningens formål, jf. i øvrigt § 6, stk. 1.

§ 12 Dispensation

Fredningsnævnet kan meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, såfremt det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på skriftligt grundlag.

Ved brev af 24. april 2025 har fredningsnævnet anmodet Sønderborg Kommune, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, Slots- og Kulturstyrelsen, Museum Sønderjylland, Danmarks Naturfredningsforening/København, Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, Dansk Ornitologisk Forening og Friluftsrådet om bemærkninger til ansøgningen med høringsfrist til den 9. maj 2025.

Der er ikke modtaget bemærkninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet kan i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, 1. pkt., meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det fremgår videre af stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde (Natura 2000), hvis det ansøgte ikke indebærer forringelse af naturtyper eller levesteder for arter eller betydelige forstyrrelser af arter, som området er udpeget for.

Det fremgår desuden af stk. 3, at medmindre betingelserne i § 65, stk. 4, er opfyldt, kan fredningsnævnet ikke meddele dispensation fra en fredning eller en foreslået fredning, hvis det ansøgte kan 1) beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller 2) ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier (såkaldte bilag IV-arter).

Det er fredningens formål at bevare og forbedre områdets landskabelige, historiske og kulturhistoriske værdier og sikre, at Kær Vestermark fremtræder som et overvejende åbent landskab med mulighed for udsigt over Als Sund, at bevare og forbedre områdets naturværdier og biodiversitet, herunder levestederne for plante- og dyreliv, at skabe grundlag for naturpleje og naturgenopretning, at sikre og udvikle områdets rekreative kvaliteter, samt fastlægge en overordnet ramme for aktiviteterne i området og at sikre offentlig adgang til området.

Første del af det ansøgte vedrører forskellige, fremtidige formidlingsarrangementer af op til maksimalt en uges varighed. Arrangementerne ønskes afholdt til gavn og glæde for offentligheden. Det må efter de foreliggende oplysninger lægges til grund, at afviklingen af arrangementerne ikke vil påvirke landskabet i nævneværdigt omfang, og at det ikke kommer på tale at opstille permanente installationer i forbindelse hermed. Arrangementerne vil efter det oplyste navnlig have fokus på bæredygtighed og biodiversitet.

Andel del af det ansøgte vedrører et muldtoilet, som af hensyn til områdets brugere må anses for en nødvendighed. Muldtoilettet ses at være af begrænset størrelse og i øvrigt holdt i neutrale, naturlige farver.

Fredningsnævnet finder herefter ikke, at nogen del af det ansøgte kan siges at være i strid med fredningens formål.

Det er desuden nævnets opfattelse, at det ansøgte ikke vil konflikte med habitatreglerne, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3, eller at der i øvrigt foreligger vægtige omstændigheder, der taler imod en dispensation.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte.

Vedrørende de ansøgte formidlingsarrangementer bemærkes, at dispensationen desangående begrænses til at gælde **fem år** fra endelig afgørelse, hvorefter der vil skulle ansøges på ny.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø,
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projektilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fredningsnævnet for Sydjylland, Sydlig del
Esbjerg den 12. maj 2025

Henrik Tosti
formand

Denne afgørelse er sendt til:

Sønderborg Kommune, post@sonderborg.dk, by-landskab@sonderborg.dk, bale@sonderborg.dk,
Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, mail@sgav.dk
Slots- og Kulturstyrelsen, post@slks.dk
Museum Sønderjylland, planer@msj.dk
Danmarks Naturfredningsforening/København, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforening/Sønderborg, soenderborg@dn.dk
Dansk Botanisk Forening Jyllandskredsen, finn.borchsenius@sm.au.dk
Dansk Ornitologisk Forening, soenderborg@dof.dk, gert.fahlberg@bbsyd.dk
Friluftsrådet, soenderborg@friluftsraadet.dk